

Jaarverslag 2020

Stichting Christelijk Speciaal
Onderwijs Apeldoorn,
te Apeldoorn

Stichting Christelijk
Speciaal Onderwijs

INHOUDSOPGAVE

Pagina:

Bestuursverslag:

Algemeen instellingsbeleid	4
Verslag toezichthoudend orgaan	23
Jaarverslagen scholen, GMR en externe vertrouwenspersoon	25
Financieel beleid	50
Continuïteitsparagraaf	57
Kengetallen	64

Jaarrekening:

Balans per 31 december 2020	67
Staat van baten en lasten 2020	68
Kasstroomoverzicht 2020	69
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	70
Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans	77
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	82
Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	83
(Voorstel) bestemming van het resultaat	88
Gesegmenteerde staat van baten en lasten 2020	89
Gebeurtenissen na balansdatum	91
Verbonden partijen	92
Verantwoording subsidies	93
WNT-Verantwoording 2020	94
Gegevens over de rechtspersoon	99
Ondertekening door bestuurders en raad van toezicht	100

Overige gegevens:

Statutaire bepaling van het resultaat	102
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	103

BESTUURSVERSLAG

ALGEMEEN INSTELLINGSBELEID

Inleiding

In dit bestuursverslag wordt aandacht besteed aan de financiële activiteiten van de Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Apeldoorn in het jaar 2020.

Jaarrekening

De in dit verslag opgenomen jaarrekening 2020 van de Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Apeldoorn is opgesteld door Dyade Onderwijsbedrijfsvoering B.V. Deze jaarrekening is gecontroleerd door accountantskantoor RA12 Accountants BV.

Kernactiviteiten en Beleid

Onder het bevoegd gezag van de Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Apeldoorn, met bevoegd gezag nummer 72464, vallen de onderstaande scholen:

<u>School</u>	<u>Brinnummer</u>
De Prinsenhof	01FJ
De Zonnehoeck	02VX
De Boog	15DN

Doelstelling van de organisatie (Missie en visie)

CSO biedt met hart en expertise leer- en ontwikkelingsmogelijkheden voor leerlingen van 4 t/m 19 jaar met een specifieke onderwijskundige en/of ondersteuningsbehoefte die op of binnen het SBO-, ZML-, praktijkonderwijs een passend onderwijszorgarrangement geboden kan worden.

In ons strategisch beleidsplan zijn de kernwaarden, het identiteitsbewijs, de belofte en de missie geformuleerd:

Zijn wie je bent

Hoe bijzonder en speciaal een leerling ook is: CSO Apeldoorn gelooft dat er in onze maatschappij plaats is voor iedereen. Samen bieden we een veilige schoolomgeving, waar je rust en vertrouwen vindt. Iedereen kent elkaar; je mag zijn wie je bent. Elke dag opnieuw. Op onze scholen bieden we leerlingen een plek waar ze zich gehoord én gezien voelen. We bereiden de leerlingen voor op een toekomst die bij hen past. Tegelijkertijd kijken we waar de samenleving behoefte aan heeft. Zo gaan we op weg naar een passend vervolg waar we trots op kunnen zijn!

Kwaliteit is het vertrekpunt

CSO Apeldoorn is in onze regio een sterke aanbieder in specialistisch onderwijs. Daar zijn we groot in. We delen onze christelijke identiteit en hebben dezelfde focus: de mogelijkheden van onze leerlingen benutten. Daarom gaan we voor een zo breed mogelijke ontwikkeling en een persoonlijke aanpak. Als stichting zetten we in op deskundig personeel met een hoog expertiseniveau. We werken vanuit ambitie en toewijding. Wij zijn CSO Apeldoorn: samen en toch ook uniek ... Net als al onze leerlingen!

De missie van CSO luidt:

Vanuit onze christelijke identiteit willen we leerlingen toerusten om met vertrouwen hun toekomst tegemoet te gaan.

Wij gaan uit van de mogelijkheden van ieder kind en willen hen begeleiden naar een passende plek in de maatschappij. Ons onderwijs bereidt hen daarop voor in een uitdagende omgeving, waarin ze zich gezien en gedragen voelen. Leerlingen mogen vanuit eigenheid hun talenten ontwikkelen.

Onze scholen werken in verbinding met elkaar: samen, maar toch uniek. Wij staan voor ontmoeting en dialoog en halen de samenleving in de school.

Leerlingen zijn voor ons uniek. Ze zijn een bron van inspiratie om ons werk te doen.

Iedere leerling heeft zijn eigen talenten en denkt mee over het eigen leerproces. Binnen de veilige omgeving van onze scholen kunnen de leerlingen zich ontwikkelen op basis van wederzijds vertrouwen en respect.

We zien ouders als partner: samen staan we voor de ontwikkeling van het kind.

We werken in dialoog met de samenleving die we beschouwen als een belangrijk referentiepunt.

Wat beloven we?

Als je op een van onze scholen zit dan beloven wij jou, leerling:

- een veilige plek, waar je jezelf mag zijn
- iedere dag een warm welkom en nieuwe kansen
- dat je leert omgaan met jezelf en anderen
- dat we je vragen wat je nodig hebt om je te ontwikkelen
- dat je met plezier naar school gaat

Als uw kind op een van onze scholen zit dan beloven wij u, ouder/ opvoeder:

- een uitdagende en stimulerende leeromgeving
- dat we samen met u werken aan de ontwikkelingsmogelijkheden van uw kind
- dat we zeggen wat we doen en doen wat we zeggen, ook als het moeilijk is
- dat we werken vanuit respect, openheid, inspiratie en verantwoordelijkheid

Wat is onze unieke kracht?

We zijn goed in: de verbinding zoeken met de omgeving en het bieden van een veilige plek

We blinken uit in: samenwerken, werken aan een brede ontwikkeling van leerlingen en voorbereiding op de maatschappij

We zijn leidend in: kansen bieden, mogelijkheden benutten en unieke aandacht voor ieder kind

Waar mag men ons op aanspreken?

Eerlijk, onderscheidend en betrokken.

We spreken elkaar aan op: veiligheid, vertrouwen, naastenliefde, openheid en respect en expertise.

Wanneer hebben we onze belofte ingelost?

- Leerlingen hebben inzicht gekregen in hun (on)mogelijkheden.
- Leerlingen hebben een passende vervolgplek gevonden.
- Ouders en leerlingen zijn trots op wat er bereikt is.

Toelating en toegankelijkheid

Om toegelaten te worden tot één van de scholen van CSO is een TLV (Toelaatbaarheidsverklaring) nodig van het Samenwerkingsverband voor plaatsing in het SBO, (V)SO en PrO.

Leerlingen zonder christelijke achtergrond zijn welkom op de scholen. Van de leerlingen en de ouders wordt verwacht dat zij respect hebben voor de christelijke opvattingen volgens welke het onderwijs wordt vormgegeven.

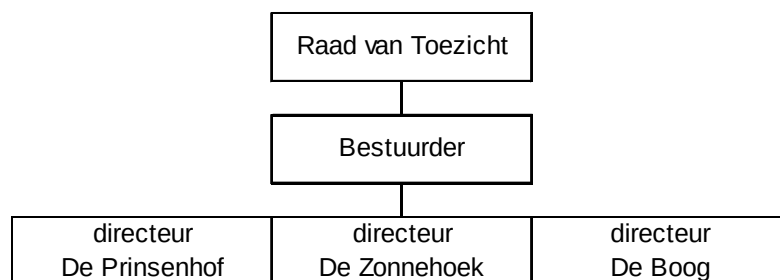
Juridische structuur

De rechtspersoonlijkheid van het bevoegd gezag is een stichting. De Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Apeldoorn is op 2 november 1982 opgericht en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Apeldoorn onder dossiernummer 40103192. De juridische structuur is in 2020 niet gewijzigd. De statuten zijn ook niet aangepast.

Organisatiestructuur

De stichting kent een eenvoudige structuur. De bestuurstaken uitgeoefend door één bestuurder. Er is een Raad van Toezicht (RvT) die toezicht op de bestuurder uitoefent en onafhankelijk functioneert.

Dit geeft het volgende organogram:

Governance ontwikkelingen

De stichting heeft zich in 2018 omgevormd van een Raad van Bestuur met drie leden naar een structuur met een enkele bestuurder. De RvT heeft primair contact en overleg met de bestuurder. Daarnaast is er ook contact met het directeurenoverleg, de managementteams van de scholen en het GMR-platform.

In 2020 is gewerkt volgens dit governance-model. Er hebben geen wijzigingen in het model plaatsgevonden. De RvT die de afgelopen jaren altijd uit drie leden heeft bestaan, is in 2019 uitgebreid met een vierde lid. Dit is in 2020 gehandhaafd.

Code goed bestuur

CSO hanteert de Code Goed Bestuur van de PO-Raad en er zijn geen afwijkingen van die code. De scheiding tussen bestuur en toezicht is statutair vastgelegd.

Bestuurssamenstelling

Het bestuur is ultimo 2020 als volgt samengesteld:

Bestuurder : dhr. L.H. Wijtsma

De Raad van Toezicht is ultimo 2020 als volgt samengesteld:

Voorzitter : P.J.H. Bouwsema
Lid : F.H. ten Klooster
Lid : L.K. van Oorspronk
Lid : E.G. Vos - van de Weg (sinds december 2020)

Bezoldiging bestuur en toezichthouders

De bestuurder heeft een benoeming bij de stichting ontvangt bezoldiging conform de bestuurderscao Primair Onderwijs.

De leden van de RvT ontvangen een jaarlijkse onkostenvergoeding ter hoogte van € 1.000 per lid. De leden van de RvT hebben geen dienstverband bij de stichting. Er zijn geen voornemens om de leden van de RvT een dienstverband bij de stichting te geven. De vergoedingen vallen ruim binnen de kaders van de Wet bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector.

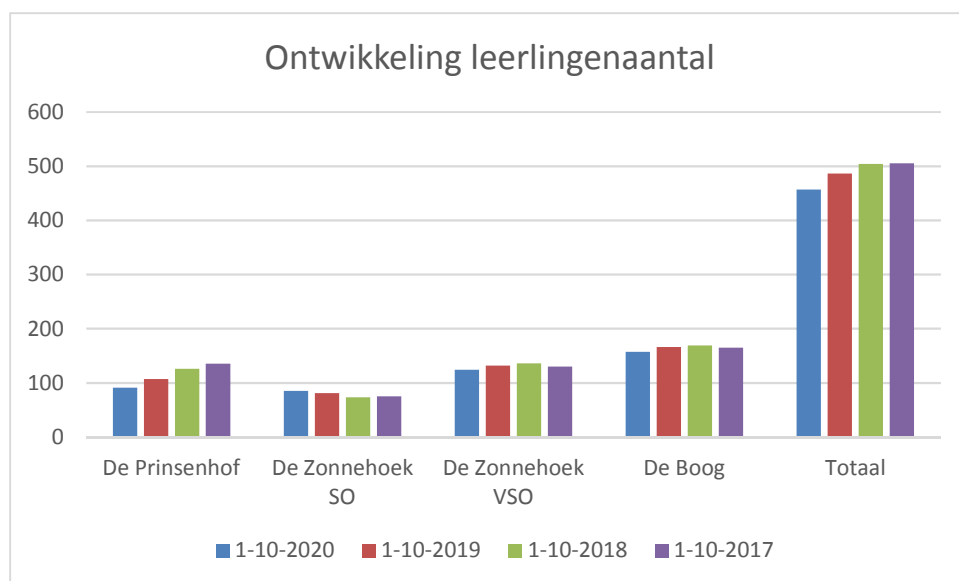
Bekostigingsgrondslag

Het aantal leerlingen op 1 oktober vormt de grondslag voor de bekostiging. In onderstaand overzicht wordt het aantal leerlingen op 1 oktober 2020 vergeleken met de leerlingaantallen in de jaren 2019, 2018 en 2017.

	1-10-2020	1-10-2019	1-10-2018	1-10-2017
De Prinsenhof	91	107	126	135
De Zonnehoek SO	85	81	73	75
De Zonnehoek VSO	124	132	136	130
De Boog	157	166	169	165
Totaal	457	486	504	505

Over het leerlingenaantal van de Zonnehoek op 1 oktober 2019 is verschil van inzicht met het ministerie. Door een fout in het vorige leerlingadministratiesysteem was een deel van de uitschrijvingen niet goed verwerkt. Hierdoor zijn in eerste instantie 228 leerlingen doorgegeven in plaats van 213 leerlingen. Deze fout is begin 2020 hersteld. Er is al meerdere keren contact over geweest met het ministerie. Alleen het ministerie heeft de gegevens nog niet aangepast in haar bestanden. Hierdoor wordt in 2020-2021 een te hoge bekostiging ontvangen. In de administratie is uitgegaan van de werkelijk te ontvangen bekostigingsbedragen.

In 2021 is wederom contact opgenomen met het ministerie en is gevraagd wanneer de aanpassing zal worden verwerkt en de subsidiebeschikkingen zullen worden aangepast.

Toelichting bij de leerlingenontwikkeling per school

Ontwikkeling leerlingenaantal Prinsenhof

Op 1 februari 2020 waren er 114 leerlingen ingeschreven op De Prinsenhof. Op 1 oktober 2020 waren dit 91 leerlingen. De prognose voor 1 oktober was 98 leerlingen. Het leerlingenaantal daalt al langere tijd als gevolg van demografische ontwikkelingen en Passend Onderwijs. Door de schoolsluiting van 16 maart 2020 t/m 10 mei 2020 in verband met COVID-19 zijn er aan het eind van het schooljaar 2019-2020 circa 15 leerlingen minder aangemeld voor het nieuwe schooljaar dan voorgaande jaren. Doordat de scholen voor het primair onderwijs langere tijd gesloten zijn geweest, is de doorstroom naar het SBO nagenoeg stil komen te liggen. Onze verwachting is dat er tussen 1 oktober 2020 en 1 februari 2021 een grotere instroom zal zijn.

We verwachten dat het leerlingenaantal de komende jaren zal stabiliseren tussen de 90 en 100 leerlingen. Dit komt door een meer gelijkmatige spreiding van de leerlingen over de leerjaren. De afgelopen jaren stroomden er grote groepen leerlingen van de bovenbouw uit naar het Voortgezet Onderwijs. Daarnaast zien we dat leerlingen momenteel jonger instromen.

Ontwikkeling leerlingenaantal De Zonnehoek SO

De tabel laat de ontwikkeling van het aantal leerlingen op de teldata 1 februari en 1 oktober in de afgelopen jaren zien.

teldatum	2017	2018	2019	2020
1-2	76	78	75	84
1-10	75	73	80	85

De stijging van het leerlingenaantal is doorgezet in 2020. In het schooljaar 19-20 zijn 16 leerlingen uitgestroomd, 8 leerlingen minder dan het schooljaar daarvoor. Ondanks deze uitstroom is er op teldatum 1 oktober 2020 welgeteld 1 leerling meer t.o.v. teldatum 1 februari 2020.

We zien dit jaar wederom een forse stijging van 5 leerlingen op 1 oktober 2020 (van 80 naar 85 lln.).

De piek die heeft plaatsgevonden aan het einde van 2020 is o.a. te verklaren door de huidige omstandigheden omtrent Corona. Hierdoor zijn MDO's bij het SWV blijven liggen doordat scholen gedeeltelijk gesloten waren. Dit was ook terug te zien in het volume intakes en kennismakingen met ouders. Doordat we met relatief volle groepen zijn gestart na de zomer, is vanaf eind 2020 de mogelijkheid tot het formeren van een instroomgroep en onderwijszorggroep bekeken.

Ontwikkeling leerlingenaantal De Zonnehoek VSO

De tabel laat de ontwikkeling van het aantal leerlingen op de teldatum 1 februari en 1 oktober in de afgelopen jaren zien.

teldatum	2017	2018	2019	2020
1-2	127	124	119	130
1-10	129	130	134	129

In de afgelopen 4 jaar schommelt het aantal leerlingen rond de 130 met op 1 februari 2019 een dip. De fluctuaties in de leerlingaantallen zijn verklaarbaar. De instroom van leerlingen is afhankelijk van het aanbod van leerlingen met een vraag naar ons onderwijs. Deze vragen zullen in de toekomst naar verwachting gelijk blijven. De dip van februari 2019 is gecompenseerd door het nieuwe onderwijsaanbod van de nieuwe onderwijsstroom Kompas.

Er zijn afgelopen jaar een aantal interventies gepleegd om meer zicht te krijgen op -en beheersing van de leerlingaantallen.

- Prognose methode leerlingaantallen vormgegeven en geïmplementeerd.
- Betere afstemming met het SO over leerlingaantallen en kennismaking.
- SWV uitgenodigd op school om te informeren over ons onderwijsaanbod en de lijnen kort te maken.
- Contact gehad met alle SO's en SBO's in Apeldoorn over ons aanbod en mogelijke leerlingen voor onze school.
- Op de uitstroom wordt meer gestuurd. Leeftijd van uitstroom is vastgesteld. Onderwijsroute is helder en voorwaarde voor uitstroom zijn duidelijk.

Ontwikkeling leerlingenaantal De Boog

De afgelopen jaren is het leerlingaantal op de Boog licht gedaald van 169 leerlingen in 2016 naar 157 leerlingen in 2020 (teldatum 1-10-2020). De onder-instroom is al die jaren vrij constant tussen de 26 en 30 leerlingen. Daling van het aantal leerlingen kan verklaard worden door een grote uitstroomgroep in schooljaar 2018-2019 en 2019-2020. Er zijn de afgelopen twee jaren ook meer leerlingen tussentijds uitgestroomd (VMBO, VSO of andere pro) of versneld door naar het MBO gegaan.

Afgelopen schooljaar was er een tussentijdse uitstroom van negen leerlingen. Dit was fors meer dan normaal. Dit had te maken met verandering van woongroep (drie leerlingen) en daardoor ook verhuizen naar een andere plaats. Drie leerlingen zijn naar VSO uitgestroomd (aanbod van VSO past beter bij de ondersteuningsbehoefte van de leerlingen) en drie leerlingen naar het VMBO. Vooral het laatste is een ontwikkeling die is ontstaan door de samenwerking met de VMBO-scholen.

De leerlingen die in augustus 2020 op de Boog zijn gestart in klas 1 komen uit het speciaal basis-onderwijs of het reguliere basisonderwijs.

Belangrijkste kenmerken van het gevoerde financiële beleid

De hoofddoelstellingen voor het financiële beleid zijn:

- CSO voert een gezond financieel beleid, waarvoor de volgende kerncijfers een indicatie zijn: solvabiliteit, rentabiliteit en de ratio weerstandsvermogen.
- CSO bewaakt permanent de mate waarin financiële middelen met name ten dienste van de leerlingen worden aangewend, voor zowel de korte als de lange termijn.

De stichting stelt jaarlijks een financieel beleidsplan op voor de komende vier jaar. In 2020 is het plan voor 2021-2024 opgesteld. Dit is begin 2021 afgerond.

Het plan bevat standaard:

- overkoepelende doelstellingen financieel beleid
- meerjarenbegroting
- investeringsbegroting
- risicoparagraaf
- ontwikkeling balansposities
- liquiditeitsbegroting

In het strategisch beleidsplan is op het resultaatgebied financiën een gezond financieel beleid als te realiseren resultaat geformuleerd.

Allocatie van bekostiging

Binnen de stichting vindt geen reallocatie van de middelen plaats. De scholen ontvangen die vergoedingen die het ministerie, het samenwerkingsverband of anderen toekent.

Er vond in 2020 een afdracht van 1,5% van de rijksbijdrage personeel en de rijksbijdrage materieel plaats ter dekking van de bovenschoolse kosten. Daarnaast is in 2020 per school € 25.000 afgedragen als dekking voor het kwaliteitstraject waarvan de lasten bovenschools zijn gedragen.

Met ingang van 2021 wordt een deel van de administratielasten waar de scholen geen invloed op kunnen uitoefenen via de bovenschoolse exploitatie verwerkt. Hierbij moet worden gedacht aan de lasten van het administratiekantoor, de accountant, bestuur- en managementondersteuning e.d.

Om de bovenschoolse lasten te dekken wordt de afdracht verhoogd naar 5,5% van alleen de reguliere personele bekostiging. De administratielasten die naar de bovenschoolse exploitatie zijn verplaatst zorgen voor een afdracht van 2,5%. De resterende 3% is voor o.a. de lasten van de bovenschoolse medewerkers. Deze afdracht is besproken in het directie-overleg.

Algemeen instellingsbeleid

Het algemeen instellingsbeleid op stichtingsniveau is beschreven in het strategisch beleidsplan. In 2018-2019 is een nieuw strategisch beleidsplan opgesteld en vastgesteld. De doelstellingen per schooljaar op overkoepelend niveau zijn opgenomen in het jaarplan van de stichting. De doelstellingen per school zijn opgenomen in de schoolplannen en de jaarplannen van de scholen. In onderstaande tekst wordt alleen ingegaan op het overkoepelende beleid. De jaarverslagen van de scholen zijn opgenomen na het algemene deel van het bestuursverslag.

De doelstellingen voor 2020 zijn opgenomen in plan voor januari 2019 - augustus 2020. Hiermee is in 2020-2021 verder gegaan aangezien de meeste doelstellingen en resultaatafspraken een meerjarig karakter hebben. In dit bestuursverslag wordt van de diverse doelstellingen aangegeven wat de stand van zaken is.

Bestuurlijke organisatie / Maatschappij en omgeving

De doelstellingen op het gebied van bestuurlijke organisatie / maatschappij en omgeving zijn opgenomen in onderstaand overzicht. Achter de doelstellingen is de stand van zaken per januari 2021 opgenomen.

Resultaatafspraak	Progressie
Er wordt een nieuw strategisch beleidsplan voorbereid vanaf september 2021 dat leidend is voor de schoolplannen. Een bezinning op de identiteit van CSO is afgerond in juli 2022 (oorspronkelijk augustus 2020) De bezinning op de positie van CSO binnen de zorgstructuur Apeldoorn is afgerond en bij alle stakeholders bekend. De positie en meerwaarde van het CSO binnen Apeldoorn is bekend. Onze interne expertise is binnen de stichting bekend en wordt ook naar buiten uitgedragen. Wij maken passend onderwijs ook waar in het reguliere onderwijs. Steunpunt Autisme, ambulante begeleiding en de Meerwaarde worden verder ontwikkeld. CSO is specialist in ASS. Een passende integrale communicatiestrategie CSO is uitgewerkt maar nog niet vertaalt naar de scholen of naar buiten. We gaan werken aan een huisstijl. Eenduidige communicatiestrategie m.b.t. - HRM - Profilerings - Nieuwsbrieven personeel, leerlingen, ouders en stakeholders	Zal starten in 2021 Thema-avond febr 2022, bezinning op vervolg Afgerond (mission statement; communicatiestrategie; videopresentatie scholen/CSO)

Onderwijs en kwaliteit

De doelstellingen voor onderwijs en kwaliteit zijn gecombineerd:

Resultaatafspraak	Progressie
Uitgangspunten en beleidskeuzes kwaliteitszorg CSO beschreven Er worden volgens een vaste cyclus tevredenheidsonderzoeken uitgevoerd. Personeel, Ouders, Leerlingen en R&E	Afgerond, er zullen aanpassingen plaatsvinden na de audits in november en het inspectiebezoek in februari 2021 Afgerond en vertaald naar een Plan van Aanpak

De Monitor Goed Onderwijs wordt op centraal niveau in de cloud ingericht met een specifiek deel voor de scholen.	Jaarlijkse update was in najaar 2020, Borging van alle formele documenten
De mogelijkheden om Audits onderwijskwaliteit in te voeren zijn verkend en als pilot uitgevoerd. We gaan scholing volgen bij CKMZ om onze eigen audits te kunnen uitvoeren. Interne audits wordt een onderdeel van onze 2-jaarlijkse PDCA cyclus.	Audits uitgevoerd, vervolg audit in 2021 na scholing
Onderwijs op maat: afstemmen van het onderwijsaanbod op de leerbehoeftes van de leerlingen passend bij het uitstroomprofiel Beredeneerd aanbod.	Dit wordt opgenomen in de nieuwe school-plannen
De docent als pedagogische didactische coach. Verdiepen van de mogelijkheden om het eigenaarschap meer bij leerlingen te leggen. Hierbij wordt gekeken naar Coaching en portfoliogesprekken.	Dit wordt opgenomen in de nieuwe school-plannen
Ouderbetrokkenheid vergroten en actief partnerschap ouders: We stimuleren éducatief partnerschap waarin school en ouders erop uit zijn om elkaar wederzijds te ondersteunen en proberen hun bijdrage zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen, met als doel het leren, de motivatie en de ontwikkeling van leerlingen te bevorderen. We vragen van ouders hulp, input en feedback.	Dit wordt opgenomen in de nieuwe school-plannen en gekoppeld aan bestaande werkgroep profilering

Monitor Goed Onderwijs

CSO kiest voor het gebruik van de Monitor Goed Onderwijs als systematiek voor beschrijving en borging van de eigen onderwijskwaliteit. De MGO is een gestandaardiseerd kwaliteitszorgsysteem waarin alle aspecten van onderwijskwaliteit conform de inspectiestandaarden beschreven worden. CSO scholen gebruiken sinds 2018 de Monitor Goed Onderwijs (MGO). Alle velden van de MGO worden waar mogelijk op bestuurs- en schoolniveau gevuld en toegelicht met bijlagen. De Monitor biedt de mogelijkheid eigen keuzes te verantwoorden en op onderdelen een eigen normering aan te brengen.

Bestuursgericht toezicht onderwijsinspectie 2020

Medio 2019 heeft de inspectie van het onderwijs een review uitgevoerd op bestuursniveau, aangevuld met verificatieonderzoeken op De Prinsenhof, De Boog en so De Zonnehoek. Op vso De Zonnehoek is een risico-onderzoek uitgevoerd. Op het niveau van het bestuur en de vier scholen is daarbij onder andere gekeken naar het domein 'Kwaliteitszorg en ambitie'. Het volgende overzicht geeft de oordelen van de inspectie weer op de daaronder vallende standaarden:

Standaarden "Kwaliteit en ambitie"	De Prinsenhof	De Boog	De Zonnehoek (so)	De Zonnehoek (vso)	Bestuur
Kwaliteitszorg (KA1)	o	v	v	o	o
Kwaliteitscultuur (KA2)	-	v	g	v	v
Verantwoording en dialoog (KA3)	v	-	-	v	v

Op grond van het onderzoek heeft de inspectie voor het bestuur de volgende herstelopdracht gegeven. 'Zowel op bestuursniveau als voor sbo De Prinsenhof en vso De Zonnehoek is er in juni 2020 een werkend systeem van kwaliteitszorg ingericht.'

Tegen de achtergrond van het bovenstaande is een traject opgezet met externe ondersteuning waarvan in dit voortgangsverslag de stand van zaken wordt weergegeven. De onderliggende doelen van dit traject (afgeleid van de herstelopdracht van de inspectie) zijn als volgt geformuleerd:

- De kwaliteit van CSO Apeldoorn is gedefinieerd (kwaliteitsmatrix).
- Op bestuursniveau en schoolniveau is zicht op kwaliteit (dashboard).
- De wijze waarop bestuur en scholen zicht krijgen op de kwaliteit, werken aan de kwaliteit, de dialoog aangaan en verantwoording afleggen over de gerealiseerde kwaliteit is vastgelegd (handleiding, borgingsdocument).

Het stelsel van kwaliteitszorg waarmee in 2019 een begin is gemaakt, is in 2020 doorontwikkeld en geïmplementeerd. Ons kwaliteitszorgsysteem, gebaseerd op het INK-model en de PDCA-cyclus bestaat uit de volgende stappen.

1. Welke kwaliteit willen leveren?
De onderscheiden indicatoren en de daarbij na te streven normen en ambities zijn vastgelegd in een kwaliteitsmatrix.
2. Waarmee krijgen we zicht op onze kwaliteit?
Welke data verzamelen, op welke wijze, wanneer, met welke toetsen of onderzoeken? De verzamelde data worden weergegeven op het dashboard. Het dashboard wordt tenminste twee keer per jaar geactualiseerd.
3. Het analyseren en interpreteren van de data.
Hebben we onze doelen bereikt en wat vinden wij van de data en bereikte resultaten? De analyse en interpretatie gaat aan de hand van de volgende vier vragen:
 - wat zien we?
 - wat denken we?
 - wat vinden we?
 - wat gaan we vervolgens doen?
 Het resultaat van deze analyse wordt vastgelegd in het hiervoor ontwikkeld format analyse en bespreking dashboard.
4. Verantwoording en dialoog.
De vierde stap in deze cyclus is het bespreken van de resultaten en de analyse met het bestuur. Hiervoor wordt tenminste twee keer per jaar een reviewgesprek gehouden. Het reviewgesprek heeft als kenmerk het afleggen van verantwoording, maar vooral ook het aangaan van de dialoog. Over welke resultaten zijn bestuur en school tevreden, wat willen we borgen en op welke punten wil of moet de school zich nog verbeteren. De afspraken worden vastgelegd in een doelstellingenmatrix. Het dashboard en de analyse wordt daarnaast ook besproken met het team en de medezeggenschapsraad.

In 2020 is deze cyclus binnen de CSO-scholen twee keer doorlopen. Alle betrokkenen hebben deze werkwijze als positief ervaren. Het geeft zicht op de kwaliteit en het verbeterproces en maakt

duidelijk welke onderdelen nog verbeterd moeten worden en op welke punten de scholen verder willen gaan werken aan het realiseren van de ambities. De uitgangspunten van en de wijze waarop vorm en inhoud wordt gegeven aan de kwaliteitszorg is in 2020 vastgelegd in de “Handleiding kwaliteitszorg en intern schooltoezicht”.

Op basis van de in november 2020 uitgevoerde externe audit bij VSO de Zonnehoek heeft de auditor geconcludeerd dat de school beschikt over een stelsel van kwaliteitszorg dat eventuele risico's zowel voor de school als het bestuur tijdig in beeld brengt. De kwaliteitszorg is dan ook als voldoende beoordeeld.

Het inspectiebezoek dat in 2020 zou plaatsvinden is een door de Corona-pandemie een aantal keer uitgesteld. Het onderzoek is nu gepland voor april 2021.

Invloed Corona

Het kalenderjaar 2020 is sterk beïnvloed door de Corona-pandemie en de bijbehorende tijdelijke sluiting van de scholen. Voor de leerlingen van de scholen was deze sluiting extra zwaar omdat zij nog meer gebaat zijn bij structuur. Tijdens de sluiting van de school is een relatief hoog percentage leerlingen opgevangen in de noodopvang van de scholen.

De scholen zijn snel overgestapt naar thuisonderwijs. Dit is zowel online als op papier verzorgd. Gedurende de hele periode is er veel contact geweest tussen de leerkrachten en de leerlingen. Voor de invloed op de onderwijskundige ontwikkelingen wordt verwezen naar jaarverslagen van de scholen die als bijlage zijn opgenomen.

De tijdelijke schoolsluiting had invloed op het aantal leerlingen dat werd verwezen naar het speciaal onderwijs. In de periode maart t/m juli zijn relatief weinig leerlingen doorverwezen. Dit had invloed op de leerlingaantallen van de scholen op 1 oktober 2020. In de laatste maanden van 2020 is het aantal doorverwijzingen weer toegenomen.

Het lagere aantal leerlingen op 1 oktober 2020 heeft invloed op de inkomsten van de scholen. In de meerjarenbegroting is daar rekening mee gehouden.

De financiële impact van de pandemie was voor de rest beperkt. De pandemie heeft niet voor extra ziekteverzuim gezorgd. In de maand mei was het ziekteverzuim zelfs het laagst van het hele jaar. Er moest wel vervanging worden geregeld voor vijf medewerkers die niet konden worden ingezet wegens gezondheidsrisico's die ze zelf liepen of die hun directe omgeving liep.

Er is extra geïnvesteerd in ICT-middelen. Hiervoor zal deels subsidie worden ontvangen. Daarnaast waren na de heropening van de scholen meer hygiënemaatregelen nodig, wat zorgde voor een stijging van de schoonmaaklasten.

In de meerjarenbegroting hoefde daarom aan de lastenkant maar in beperkte mate rekening te worden gehouden met de Corona-pandemie. De pandemie heeft met name invloed op de inkomstenkant.

Onderwijsresultaten

Voor alle scholen geldt dat naast de onderwijskwaliteit de verdere implementatie van Passend Onderwijs het belangrijkste aandachtspunt is. De meeste onderwijskundige doelstellingen zijn geformuleerd op schoolniveau. Door de verschillen tussen de scholen zijn er weinig overkoepelende doelstellingen geformuleerd.

Voor de onderwijsresultaten per school wordt verwezen naar de aparte jaarverslagen per school die aan het einde van het algemeen instellingsbeleid zijn opgenomen.

Passend Onderwijs

De scholen van de stichting verzorgen regulier voortgezet praktijkonderwijs en speciaal onderwijs voor leerlingen die binnen het regulier onderwijs geen passende ondersteuning kunnen krijgen. Leerlingen hebben een TLV nodig om toegelaten te worden tot één van de scholen. De scholen zijn daarmee een belangrijke schakel in de keten van Passend Onderwijs binnen de regio en het volledige onderwijsveld in Apeldoorn.

In het strategisch beleidsplan is over Passend Onderwijs het volgende opgenomen:

- we onderschrijven de uitgangspunten van Passend Onderwijs
- zorgplicht betekent dat scholen ervoor verantwoordelijk zijn om elk kind een goede onderwijsplek te bieden
- we maken binnen de samenwerkingsverbanden PO en VO afspraken over de ondersteuning aan leerlingen en de bekostiging daarvan. In het ondersteuningsplan worden die afspraken vastgelegd
- het speciaal onderwijs verdwijnt niet. CSO is een actieve partner in het zoeken naar nieuwe vormen van samenwerking en biedt hoogwaardig (specialistisch) onderwijs aan die kinderen die dat nodig hebben. Behoud van identiteit en autonomie zijn daarbij uitgangspunt.

Onderwijsachterstanden

Scholen voor het speciaal onderwijs ontvangen geen aanvullende bekostiging onderwijsachterstandenbeleid op basis van de CBS-indicator. Voor de middelen die op basis van de cumi-regeling worden ontvangen is geen apart beleid ontwikkeld. Zij worden ingezet conform het reguliere zorgbeleid van de scholen.

Personeel

Strategisch personeelsbeleid

Het strategisch personeelsbeleid is afgestemd op de onderwijskundige visie en de richtinggevende doelen van de stichting. Er wordt personeel aangetrokken dat de visie op onderwijs en de richtinggevende doelen kan vormgeven. Daarnaast wordt er ook gekeken of het te benoemen personeel aansluit bij de specifieke visie op onderwijs van de school.

We willen kwalitatief goed onderwijs aanbieden met voldoende en gekwalificeerd personeel. Ons integraal personeelsbeleid is daarop gericht. De invoering van Passend Onderwijs heeft onder meer gezorgd voor een daling van de leerlingaantallen en daarmee een daling van de inkomsten, wat betekent dat de formatieve inzet moet worden teruggebracht.

Het personeelsbeleid wordt in de school door de directeur vormgegeven door een goede begeleiding van de medewerkers, zeker van hen die nieuw zijn benoemd. Elke leerkracht heeft daarom een mentor. Ook wordt door gesprekken en groepsbezoeken door de directeur, adjunct-directeur, intern begeleider en/of de bouwcoördinatoren het personeelsbeleid gemonitord en geëvalueerd. De directeuren hebben zicht op de kwaliteit van de medewerkers.

De bestuurder voert de dialoog over het strategisch personeelsbeleid met de directeuren mede in de management rapportages. De directeuren doen dit met de medewerkers in de algemene gesprekken en in de gesprekscyclus.

Voor 2020 waren de doelstellingen:

Resultaatafspraak	Progressie
Onderzoeken van mogelijkheden om het thema Leren van en met elkaar vorm te geven en verbindingen te leggen op alle niveaus in de CSO organisatie met aandacht voor een gezamenlijke scholingsagenda	Uitgesteld, start februari 2021
Beleid Duurzame Inzetbaarheid medewerkers is opgesteld: kaders formuleren voor leeftijdsbewust personeelsbeleid. Sturen op verzuimreductie, regie op eigen inzetbaarheid.	De voor januari 2021 geplande studiedag is uitgesteld
Strategisch personeelsplan, functiebouwwerk en de gesprekkencyclus is geactualiseerd en vastgesteld. Implementatie en uitvoering verdient verdiend aandacht.	Gereed
Werkverdelingsplan (PO) en Taakbeleid (VO), conform CAO 2020	
Optimaliseren fysieke omstandigheden scholen en optimaliseren werkklimaat personeel en leerlingen	In uitvoering: Verbouwing Zonnehoeck VSO Luchtcirculatie SO Zonnehoeck

Inzet middelen werkdrukverlichting

Vanaf augustus 2018 worden extra middelen voor de werkdrukverlaging ontvangen.

Om te bepalen hoe de middelen ingezet moesten worden is een enquête afgenomen waarin de medewerkers konden aangeven hoe zij de middelen wilden inzetten. Op basis hiervan is een voorstel gemaakt.

Het proces op De Prinsenhof en De Zonnehoeck bestond uit de volgende stappen:

1. Brief en akkoord besproken in de MR-vergadering en in overleg met PMR is een plan gemaakt om met het team te bespreken wat de bestemming van het geld kan worden.
2. PMR heeft een bijeenkomst voor het team georganiseerd.
3. De uitkomsten zijn besproken in een vergadering van de PMR.
4. De directie schrijft een bestedingsplan.
5. De PMR keurt dit bestedingsplan goed.
6. Eventuele vacatures worden uitgezet.
7. Op de teamvergadering wordt de werkdrukscan uitgezet.
8. Een jaar later wordt deze nogmaals afgenomen om te bezien wat het resultaat is van de genomen maatregelen.

De Prinsenhof heeft de middelen ingezet voor een onderwijsassistent: extra handen in de klas.

De Zonnehoeck heeft de middelen ingezet voor:

- 0,25 fte onderwijsassistent: woensdag- en vrijdagmorgen, hulp in klas, administratieve taken werkgroepen, ondersteuning pauze.
- 0,35 fte onderwijsassistent: extra handen onderbouw en zorg-/structuurgroepen
- Extra inzet beweegwijs: onderbouw (ma/vrij) en bovenbouw (do)

Andere genomen maatregelen om de werkdruk te verlagen waren:

- Aanpassen schooltijden naar het vijf gelijke dagen model: juiste verhouding tussen de lessen en overige uren van teamleden en leerlingen.
- Afname werkdrukscan met daarbij een toelichting.
- Bestedingsplan voor inzet middelen per locatie.
- Werken volgens organisatie-model van Sterk Speciaal: organisatiestructuur, ontwikkelteams (uren in taakbeleid), heldere besluitvormingsprocedure, effectief vergaderen
- Voor de zomervakantie de jaarplanning/-kalender naar het team
- Training omgaan met moeilijk verstaanbaar gedrag: preventief, wat te doen bij opbouw van spanning, leren omgaan met je eigen sterke kanten en valkuilen – training voor SO en VSO team.

De middelen zijn in 2020 op dezelfde manier ingezet als de afgelopen jaren. Door de verhoging van bedrag per leerling kon met name bij de Zonnehoek een uitbreiding plaatsvinden.

Bij de Prinsenhof zorgde het hogere bedrag per leerling dat de inzet kon worden gehandhaafd ondanks het lagere leerlingenaantal.

Inzet Convenantsmiddelen

Eind 2019 zijn aanvullende middelen ontvangen op basis van het 'Convenant extra geld voor werkdrukverlichting en tekorten onderwijspersoneel in het funderend onderwijs 2020-2021'. In het convenant is afgesproken dat, binnen het voortgezet onderwijs, scholen deze middelen kunnen uitgeven aan maatregelen voor ontwikkeltijd, werkdrukverlichting, begeleiding van startende leerkrachten, begeleiding van zij-instromers, onderwijsinnovatie of maatregelen voor arbeidsmarkt-vraagstukken. De Boog heeft in totaal € 26.000 ontvangen.

De middelen zijn in overleg met het team ingezet voor werkdrukverlaging. Een deel van de voorgenomen besteding is in 2020 niet gerealiseerd door de verplichte sluiting van de school i.v.m. de Corona-pandemie.

Personele bezetting

In onderstaande tabellen is de opbouw van het personeelsbestand per 31 december 2020 en 2019 weergegeven. De formatieve inzet op 31 december 2020 is 6,6 fte lager dan de formatieve inzet op 31 december 2019.

Een deel van de verlaging van de formatieve inzet is gerealiseerd door op 31 december 2019 aflopende tijdelijke benoemingen. Daarnaast is een regeling met een medewerker getroffen om afscheid van elkaar te nemen en zijn niet alle tijdelijke benoemingen die op 31 juli 2020 afliepen verlengd.

De tabellen geven een licht vertekend beeld doordat op 31 december 2020 er bij zowel de Prinsenhof als de Zonnehoek sprake was van externe inleen voor reguliere formatie.

In de tabellen zijn de tijdelijke vervangingsbenoemingen niet opgenomen.

Personele bezetting op 31 december 2020

functie	wtf totaal	wtf Prinsenhof	wtf Zonnehoek	wtf Boog	wtf Bestuur
directie	5,90	1,40	2,80	0,80	0,90
leerkrachten	56,85	9,72	30,80	16,33	0,00
ondersteunend personeel	35,93	3,82	29,77	2,34	0,00
totaal	98,68	14,94	63,37	19,47	0,90

Personele bezetting op 31 december 2019

functie	wtf totaal	wtf Prinsenhof	wtf Zonnehoek	wtf Boog	wtf Bestuur
directie	4,70	1,40	1,90	0,80	0,60
leerkrachten	62,40	12,49	31,17	18,74	0,00
ondersteunend personeel	38,21	6,18	28,91	3,12	0,00
totaal	105,31	20,07	61,98	22,66	0,60

Zaken met een behoorlijke personele betekenis en personele ontwikkeling

Door het Passend Onderwijs daalt het aantal leerlingen dat verwezen wordt naar het speciaal (basis) onderwijs. Leerlingen krijgen in beginsel binnen het reguliere onderwijs aanvullende zorg. Het uitgangspunt is ook dat niet voor een duurdere onderwijsvorm wordt gekozen, als een goedkopere mogelijk is. Daarnaast is er sprake van een daling van het totale leerlingenaantal, waarvan de gevolgen de komende jaren met name in het Voortgezet Onderwijs zichtbaar zullen worden. Dit betekent dat de scholen te maken hebben gehad met dalende leerlingaantallen, wat voor lagere inkomsten zorgden.

Om de lasten in evenwicht te brengen met de baten, zal met name de formatieve inzet moeten worden teruggebracht. Dit zal zoveel mogelijk via natuurlijk verloop worden gerealiseerd.

In de eerste maanden van 2021 lijkt er in plaats van een verdere daling van het leerlingenaantal, sprake te zijn van een stijging van het leerlingenaantal. Dat zou kunnen betekenen dat een verdere daling van de formatieve inzet mogelijk niet nodig is, of dat de daling kleiner kan zijn.

Eigen Risicodrager vervanging en verzuimverzekering Risicofonds

Per 1 januari 2020 zijn alle scholen van CSO eigen risicodrager (ERD) voor wat betreft de kosten van vervanging. Op basis van een uitgebreide analyse is eind 2019 dit besluit met instemming van de GMR PO genomen. Belangrijkste argument voor een ERD was het ontbreken van voldoende beschikbare korttijdelijke vervangers. Op basis van de verzuimcijfers was de keuze voor ERD verantwoord. De Boog is al een aantal jaren eigen risicodrager. Om de grootste risico's voor vervangingskosten bij ziekte op te kunnen vangen is voor alle scholen een verzekering afgesloten bij het Risicofonds. Deze vergoedt boven een bepaalde drempel de salariskosten van wegens ziekte afwezig personeel. Het eigen risico is beperkt bij vervanging via het tijdelijk benoemen van medewerkers.

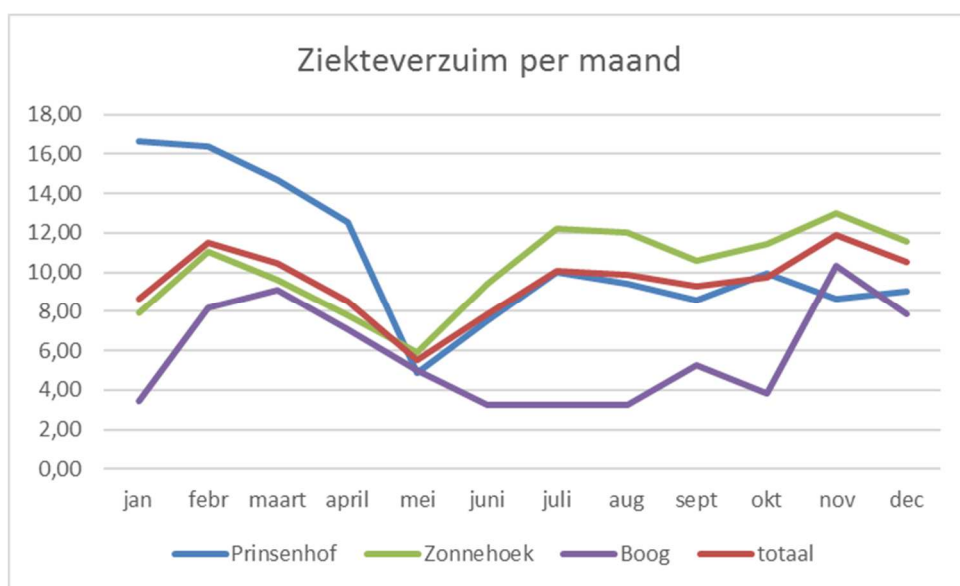
In 2020 is het ziekteverzuim helaas sterk gestegen, zie hiervoor het onderdeel ziekteverzuim. De vervanging moest voor een groot deel worden gerealiseerd via externe inleen.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim van de Prinsenhof was eind 2019 sterk gestegen naar 11,68% in december. Begin 2020 is het verzuim verder opgelopen naar 16,6% in januari. Vanaf februari is het verzuim gedaald tot 4,8% in mei. Vanaf dat moment is het weer afgelopen naar rond de 9%.

Bij de Zonnehoek was het ziekteverzuim in de laatste maanden van 2019 ook sterk opgelopen naar 8,2% in december. Het ziekteverzuim is opgelopen naar 11,0% in februari, na een daling naar 5,9% in mei, is het verzuim weer opgelopen naar 13% in november.

De Boog had in 2019 een zeer laag verzuim. Ook hier was het verzuim in de laatste maanden van 2019 opgelopen. In maart 2020 bedroeg het verzuim 10,4%. Daarna is het verzuim gedaald naar 3,2% in de periode juni-augustus om aan het einde van het jaar weer op te lopen naar 10,3% in november. In onderstaande grafiek is het ziekteverzuim van de scholen per maand weergegeven.

Het gemiddelde verzuim in de afgelopen twee jaar is opgenomen in onderstaande tabel.

	2020	2019
Prinsenhof	10,9%	11,4%
Zonnehoek	10,2%	5,8%
Boog	5,8%	1,4%
totaal	9,5%	6,0%

Een deel van het verzuim wordt veroorzaakt door langdurig verzuim. Bij drie medewerkers wordt verwacht dat ze niet terug zullen keren. Twee van deze medewerkers zullen naar verwachting in 2021 worden ontslagen na twee jaar ziekte, de derde zal naar verwachting in 2022 na twee jaar ziekte worden ontslagen. Op dat moment zal het ziekteverzuim weer dalen.

In de eerste drie maanden van 2021 was het gemiddelde ziekteverzuim 10,1%.

Beleid inzake beheersing aanvragen uitkeringen na ontslag

Het beleid van het bestuur is erop gericht dat wordt voorkomen dat personeelsleden worden ontslagen. Indien daarvan wel sprake is, ondersteunt het bestuur het betreffende personeelslid op een adequate en financieel verantwoorde manier in het vinden van een andere betrekking. Hierbij kan ook worden gedacht aan het aanbieden van een loopbaanbegeleidingstraject waarbij een nieuwe werkkring buiten het onderwijs wordt gevonden.

In 2020 was er geen sprake van gedwongen ontslag op basis van formatiedaling. Zoals eerder is aangegeven was er wel sprake van een regeling met medewerkers om de arbeidsovereenkomst te kunnen ontbinden.

Horizontale verantwoording

De formele horizontale verantwoording is vormgegeven via de medezeggenschapsraden en het platform gemeenschappelijke medezeggenschapsraad.

Ten behoeve van het strategisch beleidsplan is een stakeholder/issue analyse uitgevoerd. Er is bepaald:

- wie de belangrijkste stakeholders zijn
- issues die bij de stakeholders m.b.t. CSO leven
- succesfactoren die van belang zijn in het omgaan met de stakeholders
- de wensen van CSO naar de stakeholders (issues vanuit het CSO)

In het kader van de kwaliteitszorg worden jaarlijks tevredenheidsonderzoeken uitgevoerd. In 2020 zijn oudertevredenheidsonderzoeken uitgevoerd. Op basis van de resultaten van de onderzoeken zijn per school verbeterpunten in kaart gebracht. De vervolgacties in de vorm van ontwikkeling van beleid, of directe implementatie van de aanpassingen vinden plaats in het schooljaar na het onderzoek. Zie hiervoor ook de jaarverslagen van de scholen.

Klachtenafhandeling

CSO beschikt over een klachtenregeling. De kern van het klachtenbeleid is dat klachten over de dagelijkse gang van zaken in de school in onderling overleg tussen ouders, leerlingen, personeel en de schoolleiding op een adequate manier worden afgehandeld. Indien dat gelet op de aard van de klacht niet mogelijk is of als afhandeling niet naar tevredenheid is verlopen, kan men een beroep doen op de klachtenregeling.

Samengevat zijn de volgende stappen beschreven:

- 1 naar de schoolcontactpersonen
- 2 naar de externe vertrouwenspersoon
- 3 naar de landelijke klachtencommissie

De scholen zijn aangesloten bij de Landelijke Geschillencommissie Bijzonder Onderwijs.

Er zijn in 2020 geen klachten ingediend bij de landelijke klachtencommissie. De externe vertrouwenspersoon is vier keer geconsulteerd. Zie hiervoor ook het verslag van de externe vertrouwenspersoon welke als bijlage is toegevoegd.

Verbonden partijen

Vanaf 1 augustus 2014 zijn De Zonnehoeke (SO) en De Prinsenhof verbonden aan het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Apeldoorn PO. De Zonnehoeke (VSO) en De Boog zijn verbonden aan het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Apeldoorn VO. Door de aangesloten schoolbesturen wordt gezamenlijk vormgegeven aan een stelsel waarbij sprake is van flexibele inrichting van de speciale onderwijszorg. Hierdoor zijn besturen en scholen in Apeldoorn en omstreken in staat aan de zorgvraag en zorgplicht te voldoen.

De middelen van de samenwerkingsverbanden worden grotendeels ingezet voor de reguliere bedrijfsvoering. Het gaat hierbij om de basisbekostiging die via het samenwerkingsverband wordt

ontvangen. De aanvullende groeibekostiging, die wordt ontvangen door de Prinsenhof en de Zonnehoeck, wordt eveneens gebruikt voor de reguliere bedrijfsvoering. Indien aanvullende vergoedingen worden ontvangen, dan worden deze ingezet voor het doel dat het samenwerkingsverband aan de middelen heeft toegekend. De Boog besteedt de ontvangen middelen aan de zorgstructuur en de verbetering ervan.

Samenwerking

De scholen werken al meerdere jaren met diverse organisaties samen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om andere onderwijsinstellingen of landelijke overkoepelende organisaties. Hierbij moet worden gedacht aan het Landelijk werkverband speciaal basisonderwijs, Lecso (Landelijk Expertise Centrum Speciaal Onderwijs), Landelijk Werkverband Praktijkonderwijs. Er wordt tevens samengewerkt met ondersteunende organisaties als Kentalis, de IJsselgroep, zorginstellingen s-Heerenloo en Passarel, de arbodienst en de landelijke besturenorganisaties. Binnen de gemeente Apeldoorn wordt samengewerkt met de gemeente en met de andere scholen, onder andere via de LEA (lokaal educatieve agenda).

Het experiment van de Prinsenhof en SO Het Hofpark (experimenteerplan SBO en SO) is in 2020 voortgezet. Zie hiervoor het verslag van de Prinsenhof dat als bijlage is opgenomen. Ook het project de Meerwaarde is in 2020 voortgezet. Dit betreft het aanbieden van een passend aanbod aan kinderen waarvoor er in het SWV Apeldoorn geen passende onderwijsondersteuning was terwijl er wel sprake is van onderwijsperspectief. Het gaat om kinderen met een matige tot (zeer) ernstige verstandelijke beperking, soms in combinatie met een ernstige beperking, en moeilijk verstaanbaar gedrag; EMB+. Een aantal betrokken organisaties heeft de handen ineengeslagen om gezamenlijk een passend aanbod te creëren, CSO de Zonnehoeck, Onderwijsspecialisten Het Kroonpad, 's Heerenloo en Passarel.

Huisvesting

De scholen streven naar een huisvestingssituatie die voldoet om de onderwijskundige doelstellingen te realiseren. Hiervoor beschikken de scholen over een eigen schoolgebouw. In 2020 hebben geen grote wijzigingen op huisvestingsgebied plaatsgevonden. Een deel van het gebouw van de Prinsenhof is sinds augustus 2018 in gebruik bij SO Het Hofpark op basis van medegebruik.

Bij alle scholen heeft groot onderhoud plaatsgevonden. Dit betrof regulier groot onderhoud in lijn met de meerjarenonderhoudsplannen. In 2020 zijn de onderhoudsplannen opnieuw herzien. Dit was nodig omdat het in 2019 opgestelde plan voor het VSO-gebouw onvoldoende informatie gaf over het uit te voeren onderhoud.

Het binnenklimaat bij de locaties van De Zonnehoeck vraagt om verbeteringen. Het gaat hierbij zowel om het SO als het VSO. Dit zal in 2021 worden uitgevoerd.

De komende jaren zal de huisvestingssituatie een belangrijk aandachtspunt zijn. Het gebouw van de Prinsenhof is eigenlijk te groot voor de school. Een groot deel van het gebouw wordt momenteel gebruikt door het Hofpark. De samenwerking met het Hofpark heeft tot nu toe minder opgeleverd dan gedacht.

Op basis van de onderwijskundige plannen van de Prinsenhof en de Zonnehoeck zal worden gekeken of een eventuele aanpassing van de huisvestingssituatie mogelijk en gewenst is. Voor de Boog wordt geen wijziging verwacht.

Duurzaamheid

Stichting CSO maakt daar waar mogelijk duurzame keuzes bijvoorbeeld rond inzetbaarheid van medewerkers, inkopen, energiegebruik en onderhoud schoolgebouwen. In het strategisch beleidsplan is over duurzaamheid de volgende tekst opgenomen: “We hebben de aarde in bruikleen en volgen de ontwikkelingen rondom duurzaamheid nauwgezet.”

In 2019 is ESD+ subsidie voor zonnepanelen op de Boog en de Prinsenhof verkregen. De panelen zijn in 2020 geplaatst. Op het dak van het Kristal, waar de Zonnehoeke SO in is gevestigd, liggen al enkele jaren zonnepanelen. Eind 2020 is nieuwe subsidie voor zonnepanelen aangevraagd en toegekend. Het realiseren van de energiedoelstellingen wordt niet alleen nagestreefd door het zelf opwekken van energie. Ook energiebesparing is een belangrijke doelstelling binnen de stichting. Zo is de verlichting van De Boog in 2019 vervangen voor ledverlichting. In 2020 is in de Prinsenhof een deel van de verlichting vervangen. Alle scholen gebruiken groene energie en nemen elektriciteit af van officieel geregistreerde windmolens. De CO2 uitstoot van het aardgas is vergoed door middel van aankoop van Gold Standard certificaten (VER's). Bij het nieuwe energiecontract via 'Energie voor Scholen' is gekozen voor de optie 100% groen.

De verdere verduurzaming van de gebouwen kan verder worden ingevuld als er meer duidelijkheid is over de huisvestingssituatie die het beste past bij de onderwijskundige plannen.

Zaken met politieke of maatschappelijke impact

Eén van de belangrijkste ontwikkelingen in 2020 was Corona waarbij de politieke besluitvorming zorgde voor de tijdelijke sluiting van de scholen in het voorjaar en daarna vlak voor de kerstvakantie nogmaals. Dit heeft gezorgd voor een andere manier van onderwijs geven. Zie hiervoor ook het onderdeel Corona in het verslag. Inmiddels zijn de scholen met ingang van 8 februari 2021 weer open. De school volgt de politieke besluitvorming op dit gebied nauwgezet en houdt zich aan de voorschriften vanuit de overheid.

De leerlingen van de scholen behoren tot de meer kwetsbare groepen leerlingen waarvoor structuur zeer belangrijk is.

Stellige bestuurlijke voornemens

De stichting heeft voor 2021 geen stellige voornemens met grote financiële impact anders dan de voornemens zoals zijn opgenomen bij de diverse onderdelen van het jaarplan. Er zijn in 2021 nog geen bestuursbesluiten genomen die een belangrijke wijziging van het beleid betekenen of die een grote financiële impact hebben.

Besteding van de middelen uit de prestatieboxregeling

Vanaf 2012 ontvangen de scholen subsidie in het kader van de prestatiebox. Voor de scholen Prinsenhof en Zonnehoeke ligt een bestuursakkoord met daarin opgenomen prestatieafspraken tussen het ministerie en de PO-Raad aan ten grondslag. De vier actielijnen in het bestuursakkoord zijn:

1. Talentontwikkeling door uitdagend onderwijs
2. Een brede aanpak voor duurzame onderwijsverbetering
3. Professionele scholen
4. Doorgaande ontwikkelingen

De middelen zijn in 2020 met name ingezet voor de doorgaande ontwikkelingen en de duurzame onderwijsverbetering.

VERSLAG TOEZICHTHOUDEND ORGAAN

Het intern toezicht wordt uitgevoerd door de Raad van Toezicht, bestaande uit vier personen:

Naam	Functie RvT
Peter Bouwsema	Voorzitter, remuneratiecommissie
Freek ten Klooster	Lid, auditcommissie
Lex van Oorspronk	Lid, auditcommissie
Liesbeth Vos	Lid, remuneratiecommissie (sinds 1 december 2020)

De Raad van Toezicht (RvT) van CSO Apeldoorn heeft drie taken:

- toezicht houden op de gang van zaken
- klankbord zijn voor het bestuur
- de werkgeversrol vervullen voor het bestuur

De Raad van Toezicht heeft in 2020 zesmaal regulier vergaderd, in januari, april, juni, juli, oktober en november. Bij deze vergaderingen is de bestuurder aanwezig en wordt hij actief bevraagd naar de voortgang en ontwikkeling van de CSO-organisatie als zodanig met specifieke aandacht voor vooral de thema's identiteit, governance, financiën, kwaliteit, en bestuur/management. Voorafgaande aan deze bijeenkomsten voorziet de bestuurder de raad van kwartaalrapportages aangaande de genoemde thema's en overige actuele of urgente ontwikkelingen. Dit alles komt tot uitdrukking in o.a. het vaststellen van de begroting en het goedkeuren van het jaarverslag.

De toezichthouders hebben tussentijdse korte (digitale) besprekingen ter voorbereiding of afronding van de vergaderingen. Hierbij is de bestuurder in principe niet betrokken.

In 2020 zijn de volgende specifieke onderwerpen aan de orde geweest:

- bestuurlijke structuur
- bestuurlijke samenwerking
- kwaliteitszorg
- inspectiebezoeken
- format voor de voortgangsrapportages
- financiële tussenrapportages
- 1e 100-dagen-verslag van de bestuurder
- algemene verordening gegevensbescherming
- treasury

In 2020 heeft de Raad van Toezicht haar statutair bepaalde taak uitgevoerd door:

- het vaststellen van de meerjarenbegroting
- het goedkeuren van het jaarplan 2020-2021
- het goedkeuren van de jaarrekening en het jaarverslag 2019
- het goedkeuren van het financieel beleidsplan 2018-2022

In februari hebben de RvT-leden geparticipeerd in een CSO-bezinningsavond rond het thema identiteit. Een waardevolle avond met betrokkenen uit alle geledingen.

In december, na de entree van het nieuwe vierde lid, heeft de RvT een aftrap gedaan voor een eigen professionaliseringstraject onder externe begeleiding. Doel is het versterken van het toezicht middels de filosofie van Dynamic Governance.

Het jaar 2020 was tevens het jaar van de werving en benoeming van de nieuwe bestuurder (benoemd per 01-08-2020) en van een vierde RvT-lid (benoemd per 01-12-2020). In beide processen heeft de Raad van Toezicht vanzelfsprekend actief het voortouw genomen en de andere gremia (GMR, bestuur, management) betrokken.

In 2020 zijn er verder nog vier overleggen over financiële zaken geweest tussen de bestuurder en een vertegenwoordiger van de RvT en/of de financiële commissie. Alsook twee klankbordbijeenkomsten tussen de bestuurder en het RvT-lid met aandachtsdomein Onderwijs en Kwaliteit, in het licht van de noodzakelijke verbetering van de kwaliteitszorg op zowel stichtings- als schoolniveau.

De Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) was te gast tijdens de bijeenkomsten in juni en oktober. Tijdens deze overleggen is gesproken over de Christelijke identiteit van CSO Apeldoorn, het borgen en versterken van het contact tussen de RvT en GMR, de personele en financiële ontwikkelingen en de wervingsprocedures t.a.v. de nieuwe bestuurder en het vierde RvT-lid.

Voorafgaande aan de RvT-overleggen in januari en april is er overleg geweest met de directie van respectievelijk de Zonnehoeck en de Boog. In haar jaarevaluatie heeft de RvT geoordeeld dat dit soort contact met het management wel de onderlinge betrokkenheid voedt, maar desondanks van te weinig informatieve waarde (over en weer) is. De RvT is daarom per 2021 voornemens om een diepere vorm van ontmoeting met het management te organiseren.

In 2020 heeft de RvT besloten lid te worden van de VTOI-NVTK. Naast het lezen en bestuderen van de beschikbare documentatie hebben twee leden deelgenomen aan de Algemene Ledenvergadering en aan het jaarlijkse VTOI-congres.

De Raad van Toezicht is van mening dat in 2020 een waardevolle bijdrage is geleverd aan het realiseren van de doelstellingen zoals zijn opgenomen in het strategisch beleidsplan. Voor de behaalde resultaten wordt verwezen naar het algemeen bestuursverslag. Tevens is zij van mening dat de rijksbijdragen op doelmatige wijze zijn besteed ten behoeve van het onderwijs en dat aan de wettelijke voorschriften is voldaan.

Met vriendelijke groet,

Freek ten Klooster, namens Raad van Toezicht

Jaarverslag de Prinsenhof

Schoolprofiel

De Prinsenhof is een christelijke school voor speciaal basisonderwijs voor leerlingen van 4 tot 12 á 13 jaar. Binnen de Prinsenhof bieden wij een passende onderwijsomgeving voor leerlingen met een speciale hulpvraag. Wij accepteren ieder kind zoals hij of zij is en er is ruimte voor verschillen en mogelijkheden. Wij zien vertrouwen als de basis voor groei. Wij bieden een veilige plek waar kinderen zichzelf, hun mogelijkheden en hun grenzen leren kennen. Samen vieren we successen en lossen we problemen op. Wij leren kinderen om samen te werken en bereiden ze voor om zo zelfstandig mogelijk te functioneren in het vervolgonderwijs en in de maatschappij. Kinderen zijn voor ons uniek en een inspiratiebron. Zij hebben hun eigen mogelijkheden en ieder kind heeft een actieve rol in zijn eigen ontwikkeling. Leerlingen en personeel leren van en met elkaar.

Op 1 oktober 2020 waren er 91 leerlingen ingeschreven. Zij zijn verdeeld over 8 groepen. De ondersteuningsbehoeften zijn divers. Het IQ varieert sterk en er is uitstroom richting VSO cluster 3-ZML tot Havo. Bij veel leerlingen is er sprake van een disharmonisch ontwikkelingsprofiel met daarbij behorende leerstoornissen. Een groot deel van onze leerlingen heeft sociaal emotionele problemen waarvan een aanzienlijk deel gediagnosticeerd is met sociaal-emotionele en/of gedragsproblemen (o.a. ADHD, ASS, TOS, PTSS, Hechttingsproblematiek).

Bijzondere activiteiten en gebeurtenissen

Met ingang van het schooljaar 2018-2019 is een Experimenteerbeschikking aangevraagd om op experimentele basis de integratie tussen SO en SBO te onderzoeken. Inhoudelijke samenwerking, met respect voor identiteit, is gestart met SO Het Hofpark (voorheen SO Markerichtersveld), in één gebouw, met als doel bundeling van expertise om nog beter maatwerk te kunnen leveren/optimaal te kunnen differentiëren in het belang van de leerlingen.

In 2020 is de samenwerking gericht op sport en bewegen, op het creëren van een extra aanbod voor leerlingen met internaliserende problematiek, voor zowel De Prinsenhof als Het Hofpark en op een éénduidige pedagogische aanpak.

Ook is er in 2020 opnieuw samengewerkt met SO De Zonnehoeke (cluster 3-ZML) om gebruik te kunnen maken van hun expertise voor leerlingen met een prognose uitstroom VSO-ZML.

COVID-19

Tijdens de schoolsluiting van 16 maart 2020 t/m 10 mei 2020 hebben wij ongeveer 40 % van de leerlingen opgevangen in de noodopvang. De noodopvang werd verzorgd door leerkrachten en onderwijsassistenten. Tijdens de noodopvang werkten de leerlingen aan het dagprogramma dat ze van hun eigen leerkracht ontvingen.

Uiteraard hebben we ook thuisonderwijs verzorgd. De leerkrachten maakten voor alle leerlingen een dagplanning. Er werd digitaal gewerkt, maar ook op papier. Ook werden er online instructiemomenten gegeven. Leerkrachten onderhielden intensief contact met ouders en leerlingen. Dit is door ouders en leerkrachten als zeer prettig ervaren. In de periode mei 2020 t/m juli 2020 was er voor drie van de acht groepen sprake van een vierdaagse schoolweek in verband met onderbezetting. Op de dag dat de leerlingen niet naar school konden, werd thuisonderwijs verzorgd. Na de zomer waren alle groepen weer volledig op school. In oktober 2020 is het één keer voorgekomen dat er 4 groepen een aantal dagen thuis moesten blijven omdat er een collega positief getest was. Op deze ene besmetting na hebben we niet te maken gehad met besmettingen van collega's of leerlingen.

Onderwijsinhoudelijke ontwikkelingen en uitkomsten van verbeteractiviteiten

Sterk Speciaal

In 2020 zijn we gestart met het tweede jaar van Sterk Speciaal. We worden hierin begeleid door de CED-groep. We kunnen weer focussen op het onderwijsleerproces, daardoor de opbrengsten van de leerlingen nauwlettend in de gaten houden, het professioneel gedrag van ons team versterken, meer inzicht krijgen in innovatie- en verbeterprocessen en we werken nu met een strakke planning met concrete doelen. De verwachting is dat we aan het einde van het schooljaar 2020-2021 als eerste school in de regio gecertificeerd worden.

Didactisch handelen

In 2020 hebben we ons gefocust op het didactisch handelen van de leerkracht. We hebben onze doorgaande onderwijskundige lijn opnieuw in kaart gebracht en deze geoptimaliseerd. We hebben scholing gevolgd op het gebied van directe instructie.

Daarnaast zijn we gaan werken met Team in Beeld. Leerkrachten worden tenminste vier keer per jaar bezocht door de intern-begeleider en adjunct-directeur. Daarnaast gaat de directeur 2 keer per jaar op flitsbezoek bij alle leerkrachten. Na een ronde klassenbezoeken door IB-ers en de adjunct-directeur worden collega's op basis van hun kwaliteiten en leerpunten aan elkaar gekoppeld voor collegiale consultatie. Zij observeren dan een les bij een collega en bespreken dit samen na. Dit doen we twee keer per jaar.

Pedagogisch handelen

In september 2020 zijn we gestart met Positive Behavior Support (PBS). Dat is een doelmatige, schoolbrede aanpak die zich richt op het versterken van gewenst gedrag en op het voorkomen van probleemgedrag. Het doel is het creëren van een positieve, sociale omgeving, die het leren bevordert en gedragsproblemen voorkomt. Daarnaast blijven we de Kanjertraining gebruiken. Inmiddels heeft iedereen de laatste licentie behaald en mogen we onszelf nu Kanjerschool noemen.

Opbrengsten

Jaarlijks worden de leeropbrengsten van de schoolverlaters in kaart gebracht. Dit betreft de uitstroomgegevens in samenhang met de eindresultaten.

2019-2020

groep	ln meetellend	Gem. IQ	vak	Gem. dle	Ondergrens	vak	Gem. dle	Ondergrens
P	9**	86,44	BL	37,66	(35)	R&W	28,77#	(33)
L*	15	75,06	BL	24,66	(28)	R&W	19,73	(27)
allen	24	79,33	BL	29,54	(31)	R&W	23,12	(29)

* = Praktijkstroomgroep

** = voor een groep < 10 ln. is het niet mogelijk een gemiddelde te vergelijken met de ondergrens

BL = begrijpend lezen R&W = rekenen & wiskunde dle = didactische leeftijds equivalent

NB: getoetst met Cito 3.0 en dle gebruikt

Toelichting op bovenstaand overzicht

- Leerlingen die in het betreffende schooljaar of het schooljaar daarvoor zijn ingestroomd op De Prinsenhof, zijn niet meegenomen in de berekening (zij hebben te kort deelgenomen aan het onderwijsaanbod van onze school).

- Het doel voor 2020 was dat de gezamenlijke scores van de verschillende schoolverlatersgroepen bij zowel begrijpend lezen als rekenen en wiskunde boven de ondergrens van de inspectie liggen.
- Voor bovenstaande vakgebieden is gebruik gemaakt van de nieuwe versie toetsen, namelijk Cito 3.0. De ondergrens (voor de vakgebieden Begrijpend lezen en Rekenen & Wiskunde) behorend bij het gemiddelde IQ is voor deze versie niet meer beschikbaar gesteld door de inspectie. Wel is het bijbehorende DLE beschikbaar, daardoor zijn de getallen niet goed te vergelijken met voorgaande jaren.
- Op het gebied van Begrijpend Lezen en Rekenen-Wiskunde is ons doel nog niet behaald. De afgelopen jaren bevonden wij ons in de situatie waarbij vergaand divergent wordt gedifferentieerd. Alle leerlingen krijgen op hun eigen leerlijn onderwijs aangeboden. We werken schoolbreed aan een opbrengstgerichte schoolcultuur. Op dit moment zijn we op schoolniveau bezig met het vaststellen van de schoolstandaard, waarin aanbod en leerroutes in grote lijn worden vastgelegd, gekoppeld aan het uitstroom perspectief van de leerling. Deze stap brengt met zich mee dat we meer convergent gaan differentiëren. Versterking van het didactisch handelen van de leerkracht gecombineerd met het werken met hoge verwachtingen zal leiden tot verbetering van de resultaten.

Ontwikkelingsperspectief van de schoolverlaters

Voor elke leerling wordt jaarlijks, bij de start van het schooljaar, een Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opgesteld. Daarin wordt aan de hand van de ondersteuningsbehoeften van de leerling doelen gesteld. Ook wordt een prognose van de uitstroombestemming gegeven. In 2020 is gekeken naar de verwachte uitstroombestemming die is opgenomen in het OPP twee jaar voorafgaand (2017-2018) aan het moment van de uitstroom. Hieronder een overzicht van deze gegevens.

Onder het niveau dat was vastgesteld in het OPP 2017-2018	6%
Op het niveau dat was vastgesteld in het OPP 2017-2018	83%
Boven het niveau dat was vastgesteld in het OPP 2017-2018	11%

Het doel voor 2020 was dat 80% uitstroomt volgens de prognose gesteld in 2017-2018. Dit doel is behaald. Om de prognose nog nauwkeuriger en onderbouwd te geven zijn we in het schooljaar 2017-2018 gestart met het in kaart brengen van het leerrendement per vakgebied. Dit in relatie met het IQ geeft de mogelijkheid een betere prognose uitstroom te formuleren. De verwachting was dat hierdoor het percentage leerlingen dat uitstroomt op niveau in 2020 aanzienlijk zou stijgen. Dit is met bovenstaande cijfers bevestigd.

Bestendinging

In de tabel hieronder is de bestendinging van de leerlingen die op 1 augustus 2019 uitgestroomd zijn naar het Voortgezet Onderwijs te zien. Na het eerste jaar in het Voortgezet Onderwijs zit 81% van de leerlingen op hetzelfde niveau als ons advies. De norm die wij gesteld hebben is 85%. Onder de tabel wordt uitleg gegeven over de opgestroomde en afgestroomde leerlingen.

Uitstroom 01-08-2019	2019-2020 Klas 2 - 32 leerlingen	
	Aantal	%
Op een hoger niveau dan advies	4*	13%
Op hetzelfde niveau als advies	26	81%
Op een lager niveau dan advies	2**	6%

- * allen binnen of vanuit VSO (2 overstap naar regulier; 1 binnen VSO; 1 al in brugklas gestart binnen VSO niveau hoger)

**** 1** In advies aangepast naar PrO (i.v.m. somatische problematiek en gesprekken met alle betrokkenen) en nu in klas 2 BB (advies was oorspronkelijk KB); 1 leerling binnen VSO
Uit bovenstaande blijkt dat voor 5 van de 6 leerlingen, die op een ander niveau zitten dan het advies, de verandering binnen het VSO Cluster 4 heeft plaatsgevonden. De bijkomende problematiek van deze leerlingen heeft invloed op het vervolg van hun schoolloopbaan in het VO en vraagt vaker om bijstelling, zowel naar boven als naar beneden, dan van leerlingen die binnen het regulier VO zijn gestart vanuit groep 8.

Doel 2021

- De leeropbrengsten van de leerlingen komen overeen met de gestelde doelen in het ontwikkel perspectief. De totale opbrengsten komen overeen met wat op basis van de populatie verwacht wordt.
- De Prinsenhof streeft naar het stellen van reële prognoses van uitstroombestemming en stelt als doel dat 80% op het niveau uitstroomt dat was vastgesteld twee jaar voorafgaand aan het moment van de uitstroom. Daarbij stellen wij als doel dat 85% van de leerlingen na het eerste jaar in het Voortgezet Onderwijs op hetzelfde niveau zit als het advies.

Jaarverslag de Zonnehoek

Schoolprofiel

Leerlingen zijn voor ons: UNIEK, PUUR, TALENTVOL en INSPIREREND. Ze zijn een bron van inspiratie om ons werk te doen. Iedere leerling heeft zijn eigen talenten en ontwikkelt zich op zijn eigen manier. Elke leerling vraagt zorg, veiligheid en perspectief op ontwikkeling en elke leerling wil gezien worden. Dit zien we terug in hoe we elke dag ons onderwijs verzorgen, onze omgang met de leerlingen en hun ouders, de zorg en begeleiding die we de leerlingen bieden, de samenwerking met andere instanties, ons gebouw en de schoolomgeving.

Vanuit onze christelijke levensbeschouwing werken we aan een brede ontwikkeling van elke leerling. We geloven in de mogelijkheden van ieder kind en willen hen begeleiden naar een passende plek in de maatschappij. Met de Bijbel als inspiratiebron, stimuleren we elkaar tot verantwoordelijkheid voor onze aarde en de samenleving. Dit willen we uitstralen in de wijze waarop we met elkaar omgaan: met een open houding en respect voor ieders mening.

SO De Zonnehoek is een onderwijs- en expertisecentrum voor leerlingen van 4-12 jaar met een verstandelijke beperking. SO/VSO De Zonnehoek staat regionaal en landelijk bekend om zijn deskundigheid op het gebied van autismespectrumstoornissen (ASS).

In 2019 hebben we het profiel van onze school herschreven. Wat voor school willen we zijn, wat is daarin belangrijk en waarin onderscheiden we ons.

In onze school is kwaliteit het vertrekpunt. We willen bereiken dat:

- leerlingen een passende vervolgplek gevonden hebben.
- leerlingen inzicht hebben gekregen in hun (on)mogelijkheden.
- ouders en leerlingen trots zijn op wat de leerling bereikt heeft.

Veiligheid en welbevinden van leerlingen is daarbij essentieel, evenals de professionaliteit van alle medewerkers. Er is sprake van een professionele cultuur. Het pedagogisch en didactisch handelen zijn speerpunten in de voortdurende ontwikkeling van de competenties van de medewerkers. Iedere medewerker draagt de verantwoordelijkheid om bij te dragen aan de realisering van de doelen van onze school. Het tonen van eigenaarschap door medewerkers is een belangrijke succesfactor voor onze organisatie. Medewerkers zijn ook verantwoordelijk voor hun eigen ontwikkeling, welzijn en loopbaan.

Dit alles wordt ondersteund door een zichtbaar management, gedeeld leiderschap

Het aanbod is herschreven en sluit aan bij de hedendaagse inzichten en is passend voor mogelijkheden van de leerlingen. Als school willen we nummer één zijn in ons vak.

Resultaten processen schoolontwikkeling, 2020

Vanuit de opzet van het vorige jaarplan zijn er nieuwe doelen opgesteld voor het jaarplan 2020. Naast de hieronder genoemde kwaliteitsgebieden is individuele scholing en teamscholing hier een groot onderdeel van. Denk hierbij respectievelijk aan cursus NmG, master EN en Process Communication Model.

Daarnaast hebben we een start gemaakt met het inzichtelijk maken van onze opbrengsten in het Dashboard. Dit krijgt in het volgende schooljaar een vervolg.

Vanuit de volgende kwaliteitsgebieden hebben we doelen opgenomen in ons jaarplan:

- Kwaliteitszorg en kwaliteitscultuur
- Zicht op ontwikkeling
- Didactisch handelen
- Beredeneerd aanbod
- Implementatie en borging

Bijzondere activiteiten en gebeurtenissen

In het schooljaar 2019-2020 heeft de pandemie Corona een enorme impact gehad op het welbevinden van onze leerlingen en personeel en de schoolontwikkeling die we voor ogen hadden. Veel van de gestelde doelen en scholingen hebben vanaf maart '20 geen doorgang kunnen vinden.

Centraal in de scholing stond de implementatie van het Process Communication Model waarbij het gehele team tijdens een tweedaagse bekend mee is geraakt. Om de implementatie van PCM een goed vervolg te geven zijn er PCM-ambassadeurs aangesteld binnen de school. Daarnaast heeft het een vervolg gekregen tijdens een studiemiddag. Dit alles met als doel het beter leren aansluiten bij de doelgroep en het bevorderen van de professionele cultuur in de school op het gebied van communicatie.

Op het gebied van collegiale consultatie hebben we 1 studiedag met leerlingen en personeel georganiseerd waarbij we bij elkaar (laagdrempelig) konden kijken. In het kader van professionele ontwikkeling, bevorderen van de feedbackcultuur en zicht krijgen op elkaars kwaliteiten was dit een waardevolle dag. Jaarlijkse staat deze opgenomen in de jaarplanning.

Verantwoording opbrengsten SO De Zonnehoek

Het hoofddoel van ons onderwijs is:

Ontwikkeling van (een optimale) maatschappelijke zelfredzaamheid m.b.t. wonen, werken en vrijetijdsbesteding.

Wat willen we bereiken?

1. Ten minste 90% van de leerlingen die uitstromen heeft een passende arbeidsplaats of dagbestedingsplek gevonden.
2. Eén jaar na het schoolverlaten zit 85% van de leerlingen nog op de arbeidsplaats, de dagbestedingsplek of volgt de vervolgopleiding waarnaar hij/zij is uitgestroomd.
3. In 90% van de gestelde uitstroombrofielen met daarbij passende leerroutes en streefdoelen, zoals omschreven in het ontwikkelperspectief is deze passend bij de ontwikkeling en uitstroom van de leerlingen.

Uitstroombropectief en relatie met IQ

In onderstaande tabel is het aantal uitgestroomde leerlingen vermeld ingedeeld naar IQ. Voor wat betreft het schooljaar is de indeling IQ overgenomen uit de vragenlijst uitstroom scholen voor speciaal onderwijs.

IQ	2018-2019	2019-2020
>121	0	0
111-120	0	0
90-110	0	0
80-89	1	0
70-79	1	5
50-69	15	8
geschat IQ 35-49	2	1
geschat IQ <35	1	2
onbekend	4	0

In het SO ZML worden vanaf 2019 de volgende uitstroomperspectieven onderscheiden:

Uitstroomperspectief 1: Belevingsgericht dagbesteding	IQ <20
Uitstroomperspectief 2: Taakgerichte en activerende dagbesteding	IQ 20-34
Uitstroomperspectief 3: Arbeidsmatige dagbesteding en beschutte arbeid	IQ 35-49
Uitstroomperspectief 4: (Beschutte) arbeid	IQ 50-69
Uitstroomperspectief 5: Arbeid met certificaten en MBO	IQ >70

Uit de tabellen blijkt dat, wat betreft 2019-2020, voor de helft van de leerlingen (8 van de 16, 50%) op grond van hun IQ uitstroomperspectief 4 (Beschutte Arbeid) het meest voor de hand ligt. Het beeld betreft aantal leerlingen op uitstroomperspectief 4 is herkenbaar, als je het vergelijkt met het jaar ervoor. Uitstroomperspectief alleen gebaseerd op het IQ geeft een vertekend beeld. De doelgroep op het SO heeft grotendeels door stoornis in het autistisch spectrum, hechtingproblematiek en andere beperkingen een complexe hulpvraag en komen hierdoor moeilijk tot leren. Daarnaast valt de toename op in de categorie IQ 70-79, van 1 naar 5 leerlingen.

Uitstroom SO 2019-2020

De volgende tabel laat het aantal leerlingen zien dat in de afgelopen drie schooljaren is uitgestroomd en hun uitstroombestemming. Deze data zijn voor de jaarlijkse risicobepaling doorgegeven aan de inspectie.

	2017-2018		2018-2019		2019-2020	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
leerlingen die de SO hebben verlaten, langer dan 1 jaar op ons SO	19		23		16	
leerlingen die de SO hebben verlaten, korter dan 1 jaar op ons SO	2	10,5%	1	4,2%		
SO dagbesteding al dan niet verbonden aan een ambulante of (semi) residentiële instelling						
SO cluster 3	4	19%	6	25%	2	12,5%
SO cluster 4						
SO arbeid/praktijkgericht onderwijs al dan niet verbonden aan een ambulante of (semi) residentiële instelling			6	25%		
reguliere arbeidsplaats al dan niet met een subsidie						
sociale werkvoorziening/sociale werkplaats/beschermde werkomgeving						
arbeidstrainingscentrum welke niet verbonden is aan een mbo (atc)						
VSO	16	75,2%	12	50%	12	75%
zorg/behandeling zonder onderwijs al dan niet verbonden aan een ambulante of (semi) residentiële instelling (bijv. jeugddetentie)					2	12,5%
niet bekostigd onderwijs						
thuiszitter, niet meer leerplichtig						
thuiszitter, met leerplichtontheffing						
thuiszitter, zonder leerplichtontheffing						
MBO/BOL/BBL						
Praktijkonderwijs						
Onbekend						

In het schooljaar 2019-2020 zijn 16 leerlingen uitgestroomd, iets minder dan het voorgaande schooljaar. Het aantal leerlingen was op 1-10-2019 79 en 1-2-2020 84. Er was een kleine uitstroom van leerlingen vergeleken met vorig schooljaar. Het leerlingaantal is niet teruggelopen.

Gerealiseerde uitstroom in relatie tot vastgesteld uitstroomperspectief.

In de OPP's worden de uitstroomperspectieven vastgesteld. Jaarlijks wordt door de CvB gekeken of het uitstroomperspectief van elke leerling moet worden bijgesteld op grond van de ontwikkeling van de leerlingen. De volgende tabel laat per uitstroomperspectief zien hoeveel leerlingen conform het uitstroomperspectief, hoger of lager zijn uitgestroomd dan het twee jaar voorafgaande aan het geplande moment van uitstroom vastgestelde uitstroomperspectief.

IQ, uitstroombestemming en gerealiseerde uitstroom										
IQ	18-19					19-20				
	uitstroom bestemming	aantal leerlingen	uitstroom conform	uitstroom > best.	uitstroom < best.	uitstroom bestemming	aantal leerlingen	uitstroom conform	uitstroom > best.	uitstroom < best.
< 20	1	1	1			1	2	2		
20-34	2	2	2			2				
35-49	3	12	10	1	1	3	6	6		
50-69	4	1	1			4	5	5		
70-89	5					5	3	3		
90-110	6					6				
>110	7					7				
ondergrens insp.			70%					75%		
norm/ambitie			75%					80%		

De 16 leerlingen zijn uitgestroomd conform het gestelde uitstroomperspectief van 2 jaar daarvoor. Een percentage van 100%, wat ruim boven de eigen gestelde norm (75%) uitkomt.

Conclusie uitstroom

Er zijn 12 leerlingen naar VSO De Zonnehoeck doorgestroomd. Twee leerlingen wegens verhuizing naar een andere SO school en 2 leerlingen zijn uitgestroomd naar zorg.

Plaatsbestendiging

In het schooljaar 2017-2018 zijn 19 leerlingen uitgestroomd. Hiervan zaten in 2019 18 leerlingen (94,7%) nog op dezelfde plaats. Op 1-10-2020 zaten nog 17 leerlingen (89,5%) op dezelfde plaats. De inspectie hanteert als ondergrens dat tenminste 75% van de uitgestroomde leerlingen na één jaar nog op dezelfde plek zitten als waar ze naar zijn uitgestroomd.

Bestendinging					
uitstroom in schooljaar	uitstroom aantal lln.	na 1 jr.		na 2jr	
		aantal lln.	%	aantal lln.	%
16-17	24	19	79,2%	17	70,8%
17-18	19	18	94,7%	17	89,5%
18-19	24	20	83,3%		
19-20	16				
norm			85%		80%

Conclusie

De ondergrens zoals die door de inspectie wordt gehanteerd, hebben we ruimschoots gehaald. De norm die we als school stellen is na 1 jaar 85% en 2 jaar 80%. Met deze score maken we deze ambities meer dan waar.

Uitstroomprofielen en passende leerroutes 2019-2020

Ontwikkeling uitstroombestemming lln. en leerroutes (I)																
jaar		mondeling taal			technisch lezen			begrijpend lezen			spelling			rekenen		
19-20		gelijk	naar boven	naar ben.	gelijk	naar boven	naar ben.	gelijk	naar boven	naar ben.	gelijk	naar boven	naar ben.	gelijk	naar boven	naar ben.
uitstr. bestem.	aantal lln.															
1	11	73%	27%												9%	
2	6	67%	17%	17%	67%	17%	17%	100%			100%			67%	17%	17%
3	35	86%	11%	3%	86%	9%	6%	89%	3%	3%	83%		3%	97%	3%	
4	24	92%		8%	50%	17%	33%	58%		42%	42%		58%	71%	4%	25%
5	7	100%			71%	29%		100%			57%		43%	14%		86%
6																
7																
gemiddeld %		83%			68%			87%			70%			62%		

Ontwikkeling uitstroombestemming lln. en leerroutes (II)																
jaar		zint. ontw.			mot. ontw.			leren leren			zelfredzaamheid			soc.-emot. ontw.		
uitstr. bestem.	aantal lln.	gelijk	naar boven	naar ben.	gelijk	naar boven	naar ben.	gelijk	naar boven	naar ben.	gelijk	naar boven	naar ben.	gelijk	naar boven	naar ben.
1	11	91%	9%		91%	9%		100%			100%			91%		
2	6	83%	17%		100%			100%			83%	17%		83%	17%	
3	35	97%	3%		97%	3%		94%		6%	89%	11%		91%	3%	6%
4	24	92%	4%	4%	96%	4%		79%		21%	92%	4%	4%	71%	4%	25%
5	7	100%			100%			86%		14%	100%			86%		14%
6	0															
7	0															
gemiddeld %		93%			97%			92%			93%			84%		

norm (gelijk)	85%	ambitie (gelijk)	90%
---------------	-----	------------------	-----

Conclusie

In het schooljaar 2019-2020 zaten er 84 leerlingen op teldatum 1-2-2020 op SO De Zonnehoek. Voor nieuwe leerlingen is binnen zes weken na hun start een ontwikkelingsperspectief opgesteld. De opbrengsten worden gemonitord a.d.h.v. ons leerlingvolgsysteem EduMaps. Dit gebeurt in ieder geval drie keer in het schooljaar door de leerkracht en twee keer in het jaar door de leden van de commissie voor begeleiding. De opbrengsten voor het schooljaar 2019/2020 komen overeen met de vooraf gestelde doelstellingen.

In bovenstaand overzicht is zichtbaar dat er geen enkele keer een uitstroombestemming is bijgesteld, zowel naar beneden als boven. Voor verschillende vakgebieden is er gedurende het jaar wel een bijstelling gedaan. Interventies worden in het MDO besproken.

Dit is gebeurd n.a.v. het bespreken van de vorderingen door de leerkracht met de leden van de commissie voor begeleiding in het MDO en met ouders/verzorgers in het LP-bespreking.

Jaarverslag de Zonnehoeck VSO

Schoolprofiel

VSO De Zonnehoeck is een onderwijs- en expertisecentrum voor leerlingen van 12-20 jaar met een verstandelijke beperking. SO/VSO De Zonnehoeck staat regionaal en landelijk bekend om zijn deskundigheid op het gebied van autismespectrumstoornissen (ASS).

Leerlingen zijn voor ons: **UNIEK, PUUR, TALENTVOL en INSPIREREND**. Ze zijn een bron van inspiratie om ons werk te doen. Iedere leerling heeft zijn eigen talenten en ontwikkelt zich op zijn eigen manier. Elke leerling vraagt zorg, veiligheid en perspectief op ontwikkeling en elke leerling wil gezien worden. Dit zien we terug in hoe we elke dag ons onderwijs verzorgen, onze omgang met de leerlingen en hun ouders, de zorg en begeleiding die we de leerlingen bieden, de samenwerking met andere instanties, ons gebouw en de schoolomgeving.

Vanuit onze christelijke levensbeschouwing werken we aan een brede ontwikkeling van elke leerling. We geloven in de mogelijkheden van ieder kind en willen hen begeleiden naar een passende plek in de maatschappij. Met de Bijbel als inspiratiebron, stimuleren we elkaar tot verantwoordelijkheid voor onze aarde en de samenleving. Dit willen we uitstralen in de wijze waarop we met elkaar omgaan: met een open houding en respect voor ieders mening.

Aan het begin van een nieuwe schoolplanperiode in 2019 hebben we herijkt en herschreven wat voor school we willen zijn, wat daarin belangrijk is en waarin we ons willen onderscheiden. We hebben vastgelegd dat in onze school kwaliteit het vertrekpunt is. We willen bereiken dat:

- voor leerlingen die onze school verlaten, we een passende vervolgplek hebben gevonden,
- leerlingen inzicht hebben gekregen in hun (on)mogelijkheden,
- ouders en leerlingen trots zijn op wat de leerling bereikt heeft.

Daarbij is het bieden van veiligheid en zorgdragen voor het welbevinden van onze leerlingen essentieel.

In 2019 is een start gemaakt met een omvangrijk project om de kwaliteit van het onderwijs aan onze school op het gewenste peil te brengen met als speerpunten:

- Het ontwikkelen en implementeren van een samenhangend, breed en eigentijds beredeneerd aanbod, dat uitgaat van de mogelijkheden van de leerlingen.
- Het herijken en inrichten van een zorgstructuur waarin 'zicht op ontwikkeling en begeleiding' naar visie, inhoud en vorm efficiënt en effectief zijn ingericht.
- Het verbeteren van het pedagogisch en didactisch handelen, gebaseerd op hedendaagse onderwijskundige inzichten.
- Het realiseren van een effectief systeem van kwaliteitszorg, waardoor school en bestuur zicht hebben op de kwaliteit van het onderwijs.

In 2020 is met voortvarendheid en inzet van alle betrokkenen gewerkt aan de speerpunten en de na te streven doelen. Geconstateerd mag worden dat de inspanningen hebben geleid tot een aanmerkelijke verbetering van de onderwijskwaliteit op VSO De Zonnehoeck, zoals de in november 2020 uitgevoerde externe audit heeft laten zien. Alle indicatoren zijn als voldoende beoordeeld. De basis-kwaliteit is weer op orde. Door de externe auditor is de aanbeveling gedaan om de implementatie van de verbeteringen nauwlettend te volgen, te meer de school ten gevolge van de coronacrisis daar minder tijd voor heeft gehad dan gepland.

Daarbij moet vooral worden gedacht aan:

- het didactisch handelen,
- het monitoren van de tussentijdse resultaten,
- het gericht bieden van extra zorg dan wel ondersteuning op basis van analyses van de resultaten van de betreffende leerlingen

- het nader invulling geven aan het veiligheidsbeleid.

Op grond van de uitkomsten van de audit zien we het kwaliteitsonderzoek in het voorjaar van 2021 door de inspectie met veel vertrouwen tegemoet.

Onderwijsproces

In het project gericht op kwaliteitsontwikkeling stonden de afgelopen twee jaar, naast het stelsel van kwaliteitszorg zelf, de standaarden aanbod, zicht op ontwikkeling en didactisch handelen centraal. De standaarden aanbod en didactisch handelen zijn bij het kwaliteitsonderzoek door de inspectie indertijd als onvoldoende gewaardeerd. Na een intensieve periode zijn deze standaarden bij de audit nu als voldoende beoordeeld evenals zicht op ontwikkeling.

Het overzicht geeft per standaard samengevat aan wat is bereikt en een aantal nog enkele resterende aandachtspunten.

Standaard	Resultaat	Aandachtspunten
Aanbod	De onderwijsstromen Bevo, Bavo en Kompas zijn geïmplementeerd. Voor de onderwijsleergebieden is een beredeneerd aanbod vastgelegd. De leerroutes zijn vastgesteld.	Het onderwijsaanbod burgerschap moet explicieter worden omschreven.
Zicht op ontwikkeling	Alle onderliggende indicatoren zijn als voldoende beoordeeld. De school stelt voor elke leerling een OPP op, volgt de ontwikkeling van de leerling en evalueert het ontwikkelingsperspectief.	De analyse van voortgang in de ontwikkeling kan nog diepgaander geanalyseerd worden.
Didactisch handelen	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof, realiseren een taakgerichte werksfeer en zorgen ervoor dat de leerlingen actief zijn betrokken bij het leerproces.	Het scherp stellen van de leerdoelen en het activeren van de voorkennis vragen nog aandacht.

De onvoldoende beoordeling in 2019 van de kwaliteit van het onderwijs door de inspectie noopte de school tot het opzetten van een breed verbeteringstraject. Voor het schooljaar 2019-2020 zijn indertijd 53 beleidsvoornemens geformuleerd met concreet te bereiken doelen. Eind 2020 was 72% van de beleidsvoornemens gerealiseerd, 21% zat in de afrondende fase. Met de resterende voornemens was inmiddels een start gemaakt. Er is dus, ondanks de corona perikelen in een flink tempo gewerkt aan de schoolontwikkeling, hetgeen mede heeft geleid tot een voldoende waardering bij de audit.

Verantwoording opbrengsten VSO De Zonnehoek

Het hoofddoel van ons onderwijs is:

Ontwikkeling van (een optimale) maatschappelijke zelfredzaamheid m.b.t. wonen, werken en vrijetijdsbesteding.

Wat willen we bereiken?

1. Ten minste 90% van de leerlingen die uitstromen heeft een passende arbeidsplaats of dagbestedingsplek gevonden.
2. Eén jaar na het schoolverlaten zit 85% van de leerlingen nog op de arbeidsplaats, de dagbestedingsplek of volgt de vervolgopleiding waarnaar hij/zij is uitgestroomd.
3. In 90% van de gestelde uitstroomprofielen met daarbij passende leerroutes en streefdoelen zoals omschreven in het ontwikkelperspectief is dit profiel passend bij de ontwikkeling en uitstroom van de leerlingen.

Uitstroom VSO 2019-2020

De tabel laat het aantal leerlingen zien dat in het afgelopen jaar is uitgestroomd en hun uitstroombestemming. Deze data zijn voor de jaarlijkse risicobepaling doorgegeven aan de inspectie.

In het jaar 2019-2020 zijn 21 leerlingen uitgestroomd, waarvan 2 leerlingen tussentijds zijn vertrokken.

Gerealiseerde uitstroom	Aantal leerlingen per profiel	Conform OPP	Percentage	Aantal leerlingen per IQ klasse	Conform IQ	percentage
Uitstroomprofiel 1 (IQ <20)	0	0	n.v.t.	0	0	n.v.t.
Uitstroomprofiel 2 (IQ 20-35)	2	2	100%	1	1	100%
Uitstroomprofiel 3 (IQ 35-50)	5	3	60%	3	2	67%
Uitstroomprofiel 4 (IQ 50-70)	9	8	89%	9	6	67%
Uitstroomprofiel 5 (IQ >70)	3	3	100%	6	2	33%
Totaal	19	16	84%	19	11	58%
Tussentijdse uitstroom	2	n.v.t	n.v.t.	n.v.t	n.v.t.	n.v.t.

Uitstroom in relatie tot uitstroomperspectief

Bij plaatsing op VSO De Zonnehoek wordt voor elke leerling een OPP opgesteld met een verwacht uitstroomperspectief gebaseerd op de vijf uitstroomprofielen. Twee jaar voorafgaande aan de daadwerkelijke uitstroom wordt het perspectief definitief vastgesteld. De volgende tabel laat per uitstroomperspectief zien hoeveel leerlingen conform het uitstroomperspectief, dan wel hoger of lager zijn uitgestroomd dan het vastgestelde perspectief twee jaar voorafgaande aan het geplande moment van uitstroom.

Einde schoolperiode	17-18								18-19								19-20																
	naar		volg. OPP		> OPP		< OPP		naar		volg. OPP		> OPP		< OPP		naar		volg. OPP		> OPP		< OPP										
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%									
Profiel																																	
1	1	5%	1	5%	0	0%	0	0%	4	13%	4	13%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%									
2	3	15%	2	10%	1	5%	0	0%	6	19%	5	16%	0	0%	1	3%	2	11%	2	11%	0	0%	0	0%									
3	15	75%	12	60%	2	10%	1	5%	21	68%	13	42%	5	16%	3	10%	5	26%	3	16%	0	0%	2	11%									
4	1	5%	1	5%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	9	47%	8	42%	1	5%	0	0%									
5	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	16%	3	16%	0	0%	0	0%									
Totaal	20	100%	16	80%	3	15%	1	5%	31	100%	22	71%	5	16%	4	13%	19	100%	16	84%	1	5%	2	6%									
Ondergrens inspectie				75%								75%								75%													
Norm school				80%								80%								80%													
Legenda profiel	1	Belevingsgerichte dagbesteding										3	Arbeidsmatige dagbesteding en beschutte arbeid										5	Arbeid met certificaten en MBO									
	2	Taakgerichte en activerende dagbesteding										4	(Beschutte) arbeid																				

Aan het eind van schooljaar 19-20 zijn 19 leerlingen uitgestroomd. Hiervan is 84% uitgestroomd volgens het in het OPP vastgestelde uitstroomperspectief. Dit is een duidelijke stijging ten opzichte van het schooljaar 18-19 (71%). Met een percentage van 84% uitstroom conform het vastgestelde uitstroomperspectief hebben we onze norm gehaald. In 19-20 zijn veel meer leerlingen uitgestroomd uit leerroute 4 en 5 (12 leerlingen) dan in het voorgaande jaar (0 leerlingen).

De volgende redenen aan te wijzen voor de stijging van het percentage:

OPP's zijn herijkt (ambitieuze en passend bij cognitief niveau ingeschaald)

Uitstroombestemmingen zijn gekoppeld aan leerroutes.

Onderwijsaanbod is per leerroute beredeneerd en gericht op de uitstroom.

De populatie van leerlingen met een hoger perspectief groeit flink.

Leerlingen worden ambitieuzer ingeschaald door de school en maken deze ambities ook waar.

Bestendiging

Eén van de doelstellingen Van VSO De Zonnehoek is dat 85% van de leerlingen één jaar nadat ze zijn uitgestroomd nog op de plaats zitten waarnaar ze zijn uitgestroomd. Van de leerlingen die zijn uitgestroomd aan het eind van schooljaar 17-18 was dit percentage 85,7% en van de leerlingen die zijn uitgestroomd aan het eind van schooljaar 18-19 een jaar later 87,1 %. Daarmee hebben we ons doel gehaald.

Het feit dat de bestendingsnormen behaald worden betekent dat de toeleiding naar een passende plek in de maatschappij op orde is geweest. De leerlingen zijn goed voorbereid op deze vervolgplek.

Uitstroomperspectief en relatie met IQ

Op VSO De Zonnehoek monitoren we de relatie tussen IQ en uitstroombestemming. Daarbij is het goed te beseffen dat de intelligentie van een leerling niet alleen bepalend is voor de te bereiken uitstroombestemming. Ook aspecten als zelfredzaamheid en de sociaal-emotionele ontwikkeling zijn medebepalend voor de na te streven uitstroombestemming.

We hebben ons als doel gesteld dat tenminste 75% van onze leerlingen uitstromen naar een bestemming passend bij hun IQ. De tabel laat zien dat we ons doel niet hebben gehaald en dat er sprake is van een dalende tendens.

IQ, uitstroombestemming en gerealiseerde uitstroom															
IQ	17-18					18-19					19-20				
	uitstroom bestemming	aantal leerlingen	uitstroom conform best.	uitstroom > best.	uitstroom < best.	uitstroom bestemming	aantal leerlingen	uitstroom conform	uitstroom > best.	uitstroom < best.	uitstroom bestemming	aantal leerlingen	uitstroom conform	uitstroom > best.	uitstroom < best.
< 20	1	1	1	0	0	1	2	2	0	0	1	0	0	0	0
20-35	2	1	1	0	0	2	2	2	0	0	2	1	1	0	0
35-50	3	2	2	0	0	3	10	8	1	1	3	3	2	0	1
50-70	4	10	8	1	1	4	9	4	3	2	4	9	6	1	2
>= 70	5	6	3	0	3	5	7	5	1	1	5	6	2	0	4
totaal		20	15	1	4		30	21	5	4		19	11	1	7
% conform IQ			75%					70%					58%		
norm / ondergrens			75%					75%					75%		
ambitie			80%					80%					80%		

Geconstateerd moet worden dat met name leerlingen met een IQ vallend in de klassen 50-70 en hoger 70 lager zijn uitgestroomd dan op grond van hun intelligentie mag worden verwacht.

Opgemerkt moet worden dat:

In 18-19 is de indeling van de leerlingen aangepast volgens het nieuwe doelgroepenmodel van LECSO. Veel leerlingen zijn van klasse 3 naar klasse 4 gegaan. (dus ook hogere verwachtingen van uitstroom).

De school heeft de uitstroom meer gestroomlijnd en gekoppeld aan de uitstroomeplekken. Daardoor zijn de cijfers betrouwbaarder en veelzeggender.

De leerlingen die uitstromen hebben de nieuwe lijn niet gevolgd, maar de uitstroomscores worden wel gebaseerd op deze leerlingen.

Tussentijdse resultaten

Voor alle leerlingen is in hun OPP een uitstroombestemming vastgelegd en op grond daarvan wordt voor alle ontwikkelingsgebieden een daarbij passende leerroute aangeboden. Jaarlijks wordt geëvalueerd of een leerroute op grond van de ontwikkeling van de leerlingen moet worden aangepast. In het kader van het project kwaliteitsverbetering is het beredeneerd aanbod opnieuw vastgesteld en zijn de leerroutes herzien. De data zijn dan ook beïnvloed door de aanpassingen in het aanbod en de daarop gebaseerde leerroutes. De gegevens van 19-20 kunnen daar ook niet worden vergeleken met die van voorgaande jaren. Voor 19-20 zien de resultaten er samengevat als volgt uit:

leerroute	Onderwijsstroom		
	Bevo	Bavo	Kompass
gelijk gebleven	81%	60%	64%
naar boven bijgesteld	14%	38%	36%
naar beneden bijgesteld	5%	2%	0%

De leerroutes zijn met name voor de Bavo en de Kompass stroom naar boven bijgesteld. Dit is mede een gevolg van het gegeven dat de OPP's opnieuw zijn geschreven en ambitieuzer zijn vastgesteld.

Voor het volgen van de ontwikkeling en de tussentijdse resultaten zijn in 2020 de Cito toetsen "Dagbesteding" en "Arbeid/Pro" ingevoerd. Deze toetsen zijn door Cito ontwikkeld voor het ZML-onderwijs. De toets "Dagbesteding" wordt afgenomen bij leerlingen die leerroute 2, 3 of 4 volgen. De toets "Arbeid/Pro" bij leerlingen die leerroute 3, 4 of 5 volgen. Met deze methode onafhankelijke toetsen kunnen we analyseren of de leerroute en het aanbod passend is voor de leerlingen en of de leerlingen zich ontwikkelen in overeenstemming met de verwachte ontwikkeling. Per leerling wordt gekeken of de leerling een score heeft behaald op het niveau passend bij de leerroute. De uitkomsten van deze eerste afname moeten we de nodige voorzichtigheid beschouwen.

Schoolklimaat

Voor het meten van de veiligheidsbeleving van de leerlingen gebruikt de school het instrument Q-school. De score wordt uitgedrukt in een 4 puntsschaal. De score voor de indicator schoolklimaat was in 2020 3,4, voor tevredenheid over het onderwijsproces 3,5 en voor veiligheid 3,2. De scores liggen daarmee op of boven onze eigen norm van 3,2. De afgelopen jaren zijn de scores vrijwel stabiel. Op het gebied van sociale veiligheid valt nog wel wat te winnen door het nader invulling geven aan het veiligheidsbeleid.

Jaarlijks wordt bijgehouden hoe vaak er sprake is van een time-out, schorsing of verwijdering. Ook het aantal incidenten en klachten wordt geregistreerd. Enkele cijfers:

- In het schooljaar 19-20 zijn er geen time-outs geregistreerd.
- Er was twee keer sprake van een schorsing.
- Er is één leerling van school verwijderd.
- Er was sprake van twee thuiszitters. Voor beide leerlingen was geen ontheffing verleend.
- Er zijn 20 incidenten geregistreerd, waarvan 17 in de Bevo stroom.
- Er zijn in 19-20 geen klachten binnengekomen bij bestuur of directie.

Praktijkvorming en stage

Het stagebeleid is een belangrijk aspect van het onderwijs op VSO De Zonnehoek. Het volgen van de stages bereidt de leerlingen mede voor op het vinden van een voor de leerlingen passende plek in onze samenleving. In de stages wordt aangesloten bij de uitstroombestemming, maar worden ook hoge verwachtingen gesteld aan de leerlingen.

In de volgende afbeelding, overgenomen uit het dashboard, is te zien hoeveel leerlingen de afgelopen schooljaren welke stage hebben gevolgd en het percentage stages dat door de leerlingen met succes is gevolgd. Als norm hanteren we dat ten minste 85% van de leerlingen de verdiepingsstages en plaatsingsstages met succes moeten hebben gevolgd. Onze ambitie daarbij is 90%. De tabel wijst uit dat we onze norm de afgelopen schooljaren hebben gehaald. Dat de interne stages en de snuffelstages in 19-20 niet alle zijn afgerond is het gevolg van de sluiting van de school door de lockdown en de beperkende maatregelen in verband met de coronacrisis.

Aantallen leerlingen en gevolgde stages									
schooljaar	17-18			18-19			19-20		
stage soort	aantal	met suc.	%	aantal	met suc.	%	aantal	met suc.	%
intern	16	16	100%	18	18	100%	21	10	48%
snuffel	20	19	95%	18	17	94%	23	0	0%
verdieping	17	16	94%	18	16	89%	12	12	100%
plaatsing	11	11	100%	13	13	100%	29	27	93%
structuur	9	9	100%	8	8	100%	2	1	50%

In samenwerking met de praktijkschool De Boog en ROC Aventus geven we de leerlingen de gelegenheid om branchegerichte cursussen te volgen en voor hen passende certificaten te halen. Helaas konden er door de corona-crisis minder cursussen worden gevolgd. Volgden in de jaren daarvoor de leerlingen gemiddeld nog 1,4 cursus, in het schooljaar 19-20 was het gemiddeld ongeveer 0,8.

In het schooljaar 19-20 is voor het eerst een peiling gehouden onder de stageverleners over de mate van tevredenheid over de communicatie, de begeleiding door de school en de vaardigheden van de leerlingen. Voor zowel communicatie en begeleiding scoorde de school een 3,4 op een 4 puntsschaal. Deze score ligt boven onze norm van 3,2 (80% tevredenheid). De waardering van de vaardigheden

van de leerlingen lag met een score van 3,1 net iets onder onze norm. De algehele waardering van de stageverleners was zonder meer goed (3,6).

Bij de audit zijn alle onderliggende indicatoren met betrekking tot de stage als voldoende beoordeeld. We zien niettemin mogelijkheden om het stageaanbod nog meer beredeneerd te maken en het volgen van de ontwikkeling leerlingen op dit punt te versterken.

Jaarverslag De Boog

Schoolprofiel

De Boog is een kleine Christelijke school voor Praktijkonderwijs voor leerlingen van 12-18 jaar die moeite hebben met leren. Wij geloven in de mogelijkheden van ieder kind en zorgen ervoor dat zij later zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren in de maatschappij. Ons onderwijs bereidt hen daarop voor in een uitdagende omgeving met de praktijk van het dagelijks leven als uitgangspunt. Betrokken en bevlogen medewerkers bereiden de leerlingen voor op deelname aan het arbeidsproces en begeleiden ze naar een passende plek in het vervolgonderwijs of een baan op de arbeidsmarkt (evt. gecombineerd met een opleiding). Wij vinden het belangrijk dat de leerlingen zich gezien en begrepen voelen en staan open voor ontmoeting en dialoog. Op de Boog mag je zijn wie je bent.

We zijn steeds op zoek naar mogelijkheden om de talenten van leerlingen verder te ontwikkelen. Ouders/verzorgers zijn voor ons een belangrijke sparringpartner in de begeleiding en ontwikkeling van het kind.

Schoolorganisatie

De leerlingen zijn verdeeld over 6 leerjaren en 11 klassen. In klas 5 zitten leerlingen die een heel persoonlijk rooster hebben en niet meer als klas op school aanwezig zijn. In klas 6 zitten alle leerlingen die een Entreeopleiding volgen en alleen voor huiswerkbegeleiding op de Boog aanwezig zijn.

Verdeling klassen en aantal leerlingen start schooljaar 2020-2021:

Klas 1	2x een klas van 13 leerlingen. leerlingen
Klas 2	2x een klas van 15 leerlingen
Klas 3	Bij start 1x 16 en 1x 17 leerlingen. Nu 2x 17 leerlingen
Klas 4	1x 13 leerlingen en 1x 14 leerlingen
Klas 5	1x 21 leerlingen
Klas 6	1x 20 leerlingen

Bijzondere activiteiten en gebeurtenissen:

Om voor alle leerlingen zoveel mogelijk onderwijs op maat aan te kunnen bieden en een bijdrage te leveren aan het ontdekken en ontwikkelen van de talenten werken wij veel samen met de partners om ons heen. Er is een samenwerking met de VMBO-scholen waarbij de mogelijkheid bestaat om leerlingen mee te laten draaien met bestaande klassen tijdens de praktijkvakken.

Dit schooljaar hebben wij de samenwerking met het VMBO weer verder uitgebreid. Er zijn twee leerlingen die als gastleerling alle vakken op een VMBO-school volgen. Wij begeleiden ze op afstand en zijn aanwezig bij de evaluatiegesprekken die een maal in de twee maanden plaatsvinden op het VMBO. In het kader van de "Subsidie Versterkt Techniek" in het VMBO zijn we dit schooljaar gestart met het opzetten van oriëntatie en verdiepingsmodules voor onze leerlingen op het VMBO. Dit jaar hebben drie leerlingen meegedaan met de oriëntatielessen "lassen" en zij zijn doorgestroomd naar de verdiepingsmodule waarbij het de bedoeling is dat zij het NIL-diploma gaan halen. Voor de komende drie schooljaren is het de bedoeling dat de module "lassen" uitgebreid gaat worden met modules voor "fietstechniek", "autotechniek", "logistiek" en "elektro" en "installatietechniek". De lessen worden op het VMBO gegeven aan een groep PRO/VSO leerlingen door leerkrachten van het VMBO

Voor leerlingen die 16 jaar of ouder zijn, hebben wij een samenwerking met ROC Aventus en het Helicon. Leerlingen krijgen zo de mogelijkheid om een entreediploma te halen en eventueel door te stromen naar niveau 2. Om dit mogelijk te maken hebben de praktijkscholen uit het Stedenvierkant een convenant afgesloten met ROC Aventus en Helicon. Daarnaast hebben wij een uitgebreid stagenetwerk waardoor leerlingen stage kunnen lopen die past bij de begeleidings- en/of ontwikkelbehoefte en interesse van de leerlingen.

Tijdens de gehele schoolcarrière is het voor alle leerlingen mogelijk om certificaten te halen. Dit kunnen ofwel branchegerichte certificaten zijn of certificaten op gebied van Nederlands, rekenen/wiskunde en Engels.

Onderwijsinhoudelijke ontwikkelingen en uitkomsten verbeteractiviteiten:

In 2020 heeft het MAT samen met het team een aantal punten van de inspectie uitgewerkt:

- Eigen aspecten van kwaliteit beschreven
- Normen en ambities van de Boog vastgesteld

De eigen aspecten van kwaliteit en de normen/ambities komen weer terug op het dashboard van de Boog. Het dashboard is in samenwerking met een externe deskundige op maat gemaakt voor de Boog. Met behulp van het dashboard kunnen wij onze resultaten verantwoorden en analyseren. De verbeterpunten van de analyses worden vertaald naar het jaarplan van de Boog. Dit alles gebeurt steeds in samenwerking met het team van de Boog, zodat iedereen zich ook eigenaar van de ontwikkelen voelt.

Daarnaast hebben het programma TextAid en Muiswerk een vaste plek in ons onderwijsaanbod gekregen. Vooral het laatste hebben wij tijdens de Lock Down goed kunnen inzetten om alle leerlingen op afstand te begeleiden met Nederlands en rekenen.

In januari zijn we gestart met een nieuw toets systeem van ICE. Wij gebruikten tot 2020 verouderde genormeerde toetsen die eigenlijk niet echt geschikt waren voor het praktijkonderwijs. ICE biedt toetsen speciaal voor praktijkonderwijs aan. Nog een groot voordeel is dat er ook een benchmark aan gekoppeld is waardoor wij onze eigen resultaten ook af kunnen zetten tegen resultaten van andere Pro scholen. Dit levert input om kritisch naar ons eigen aanbod en resultaten te kijken. De eerste ervaringen zijn positief.

De vakleerkrachten praktijk hebben ieder voor hun vak nieuwe leerlijnen geschreven. De leerkrachten scoren de competenties die de leerlingen hebben behaald en op het IOP is nu goed te zien op welke gebieden binnen het praktijkvak de leerlingen zich ontwikkelen/achterblijven. Na de pilot van het eerste jaar zullen de leerlijnen bijgesteld gaan worden.

Opbrengsten

Het hoofddoel van het praktijkonderwijs is:

Ontwikkeling van (een optimale) maatschappelijke zelfredzaamheid m.b.t. burgerschap, wonen en vrijetijdsbesteding, toeleiding naar en behouden van een passende arbeidsplaats.

Om hier gestalte aan te geven hebben wij voor het schooljaar 2019-2020 de volgende ambities vastgesteld:

- 1 Tenminste 90% van de leerlingen die uitstromen heeft een passende (arbeids-)plaats en stroomt volgens het UPP uit.
- 2 Eén jaar na het schoolverlaten heeft tenminste 75% van de schoolverlaters nog een passende (arbeids-)plek.
- 3 Niet meer dan 5 % van de leerlingen heeft een leesniveau lager dan AVI E5 (niveau functionele geletterdheid).

- 4 Tenminste 50 % van de leerlingen heeft een leesniveau AVI E7 of hoger.
- 5 Alle schoolverlaters hebben minimaal 1 certificaat tijdens hun schoolloopbaan behaald.
- 6 Op de ProZo enquête voor leerlingen en ouders in het praktijkonderwijs scoren wij op het onderdeel veiligheid ten minste hetzelfde als de landelijke score of hoger

Ad 1:

In het schooljaar 2019-2020 zijn er 29 leerlingen uitgestroomd. Voor vier leerlingen is er een verlenging van onderwijs aangevraagd. In verband met de problemen rondom de Lock Down hebben zij onvoldoende de gelegenheid gehad om gewenste stage/opleiding te kunnen volgen. Voor alle vier hebben wij dispensatie van de inspectie gekregen.

Van de 29 leerlingen hebben 13 leerlingen de Boog verlaten met een baan, 10 leerlingen met een baan en opleiding op niveau 2 (BBL niv.2) en zijn er 5 leerlingen verder gegaan met een opleiding op niveau 2 (BOL niv.2). Voor 1 leerling was het ingezette traject nog niet afgerond, maar lag er al wel een plan.

	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20
Werk	54%	37%	27%	35%	45%
Werk + BBL-opleiding	26%	33%	46%	29%	35%
Leren	12%	27%	23%	32%	17%
Anders	8%	4%	4%	4%	3%

2019-2020	Volgens UPP	Niet volgens UPP
Totaal 29 leerlingen	18	11

Van de uitstroom in 2020 heeft 97% een passende baan, een baan met opleiding of een opleiding gevonden. Voor 1 leerlingen was het bij het verlaten van de school nog niet duidelijk of zij een contract aangeboden zou krijgen. Ondanks het hoge percentage uitstroom naar een passende plek in de maatschappij is dat niet voor iedereen ook volgens het UPP dat in leerjaar 4 is vastgesteld. Na analyse van de gegevens zien wij dat 2 jaar na het vaststellen van het UPP in klas 4 meer leerlingen met een BBL- of BOL-opleiding doorstromen naar niveau 2. Dit heeft enerzijds te maken met de groei die ze vaak vooral in het laatste schooljaar nog doormaken, maar ook met het makkelijker doorstromen naar niveau 2. Het niveau voor rekenen en Nederlands is voor de niveau 2 opleidingen niet van doorslaggevend belang waardoor er toch leerlingen vanuit het PRO met een niveau 1F kunnen doorstromen naar niveau 2.

Ad 2:

Van de schoolverlaters in het schooljaar 2018-2019 hebben een jaar later in 2020 nog 28 leerlingen een passende arbeidsplek, een passende arbeidsplek met BBL-opleiding of zijn bezig met een vervolgopleiding. Van 2 leerlingen is het niet duidelijk wat het vervolgtraject is en 1 leerling is gestopt met zijn opleiding op niveau 2 en is aan het nadenken of hij wil werken of andere opleiding wil gaan doen. Dit betekent dat na één jaar nog 90% van de schoolverlaters een passende werk/opleidingsplek heeft.

Ad 3:

Van de schoolverlaters heeft 1 leerling een leesniveau lager dan AVI E5. De overige leerlingen hebben leesniveau AVI E5 of hoger. 3% van de schoolverlaters heeft een leesniveau lager dan AVI E5. Dit is lager dan het percentage dat we als ambitie hebben vastgesteld.

Leesniveaue	Aantal leerlingen
< E5	1 (3%)
>E5	28 (97%)
E7 of >	24 (73%)

Ad 4:

Van de 29 schoolverlaters hebben 24 leerlingen een leesniveau van AVI E7 of hoger. Dit is hoger dan de 50% die we als ambitie hadden vastgesteld. De ingezette stijgende lijn van vorig jaar zien we ook dit jaar terug in de cijfers.

Ad 5:

De afgelopen jaren hebben wij op de Boog hard gewerkt aan het uitbreiden van ons aanbod cursussen en IVIO-examens. Wij hebben gemerkt dat het halen van een certificaat een belangrijke bijdrage levert aan de eigenwaarde en het zelfvertrouwen van de leerlingen en dat het de kans op doorstroom naar een entreeopleiding en werk of vervolgoopleiding vergroot. Vergroten van de kans van slagen in opleiding en/of werk wordt bevestigd door een onderzoek dat in 2017 is uitgevoerd in opdracht van 4 praktijkscholen in het Stedenvierkant waar de Boog ook aan mee heeft gewerkt. Eén van de conclusies uit dit onderzoek is dat het succesvol afronden van een entree- of niveau 2 opleiding relatie heeft met het wel of niet behalen van een certificaat gedurende de schoolloopbaan in het praktijkonderwijs. Het gaat dan om branchegerichte certificaten en/of IVIO-certificaten voor Nederlands, rekenen of Engels

Van de 29 schoolverlaters hebben alle leerlingen één of meerdere certificaten gehaald. Een score van 100%.

Ad 6:

Leerling enquête:

Op alle items van het onderdeel Veiligheid hebben wij hoger gescoord dat het landelijk gemiddelde. Doordat er nu een nieuwe vragenlijst is uitgezet kunnen we geen goed vergelijk met de voorgaande jaren maken. De gemiddelde score op alle items bij het onderdeel Veiligheid is 3.93 op een score van maximaal 4.

	Landelijk	Boog
Andere leerlingen pesten mij op school	3,84	3,88
Medeleerlingen pesten mij via internet / telefoon	3,92	3,98
Andere leerlingen discrimineren mij op school	3,86	3,92
Andere leerlingen slaan of schoppen mij op school	3,87	3,94
Gemiddelde score	3,86	3,93

Ouderenquête

De ouderenquête hebben wij in november 2020 afgenomen. Dit doen wij jaarlijks tijdens de IOP gesprekken. Deze waren dit jaar online i.v.m. de coronamaatregelen. De enquête moest nu door de ouders online ingevuld worden via een link in de mail. Wij hebben ervaren dat dit voor ouders een drempel kan zijn. Ondanks herhaling via de mail was de respons te laag om hier een oordeel over te geven.

Conclusie

Wij zijn tevreden met de behaalde resultaten. Komend jaar zullen wij ook de tussentijdse resultaten in leerjaar 2 en leerjaar 4 gaan monitoren a.d.h.v. het UPP wat in die leerjaren is vastgesteld. Voor de uitstroom naar niveau 2 willen wij de resultaten van Nederlands en rekenen in kaart gaan brengen.

Jaarverslag GMR-platform CSO Apeldoorn

De samenstelling van de GMR:

- Marianne van der Plank (voorzitter), leerkracht De Zonnehoeck
- Corinda Tas, leerkracht De Boog
- Manon Wezel, leerkracht De Prinsenhof. Zij werd na de zomervakantie vervangen door
- Monique Sterk, leerkracht De Prinsenhof
- Ronald Burger, ouder De Boog
- Stefan Klomp, ouder De Prinsenhof
- Manuela Guerra, ouder De Zonnehoeck

De GMR werd administratief ondersteund door Arien van der Vloot van Vliet

Vergaderingen

In 2020 kwam de GMR 3x bij elkaar, Jan Rensink was als bestuurder aanwezig bij deze vergaderingen, vanaf september 2020 was Erik Wijtsma als de nieuwe bestuurder aanwezig bij deze vergaderingen. Daarnaast is er 2x een overlegmoment geweest met de Raad van Toezicht.

De GMR kwam altijd bijeen in de vorm van een gewone vergadering waarbij alle partijen aanwezig zijn.

De agendapunten voor de vergadering werden 2 weken voor de vergadering voorbereid door de voorzitter en de bestuurder. De punten die hieruit voorkomen werden door de secretaris in een agenda gezet en samen met de stukken verstuurd naar de GMR-leden.

De vastgestelde notulen werden verstuurd naar de RvT en naar de MR-en van de CSO scholen.

De behandelde onderwerpen

GMR

- Huishoudelijk reglement, statuut, medezeggenschapsreglement, jaarplanning GMR, activiteitenplan GMR

CSO

- Wijzigen arbodienst, RI&E (Risico Inventarisatie en Evaluatie), identiteit CSO, jaarplan CSO, functieboek, begroting, gesprekkencyclus, periodieke loonsverhoging, vergoedingsregeling verblijf- en verhuiskosten, personeelsbeleid, inspectie, professioneel statuut, onderhoud gebouwen

RvT

- Communicatie, planning, identiteit CSO, vacatures en sollicitatieprocedures

Het overleg met het bestuur en de achterban

De eerder gemaakte afspraken voor adequate samenwerking tussen het bestuur en het GMR-platform zijn nagekomen.

De bestuurder heeft 4x per jaar overleg met de directeur van een school, hieruit komt een managementrapportage (schoolontwikkeling/personele zaken/financiën).

Deze rapportage is een leidraad voor rapportage aan de Raad van Toezicht.

1x per 3 weken is er een directie-overleg met alle directeuren.

De GMR monitort direct het beleid van de bestuurder, de Raad van Toezicht doet dit op afstand. Dit is vastgelegd in een bestuurs- en managementstatuut.

Overleg met de achterban vond plaats via de MR van elke school: elk lid van de GMR was ook lid van de MR van de betreffende scholen

Gevolgte scholing

Er is dit jaar geen scholing gevolgd, wel zijn een aantal GMR leden naar het WMS congres geweest. Daarnaast werden we bij vragen ondersteund door het CNV in de persoon van Angela Roerdink en Klaas Jurriens. Als GMR waren we aanwezig bij de CSO brede MR werkvond onder leiding van Angela Roerdink.

Toekomst

De GMR is een bovenschools klankbord dat werkt aan kwaliteit in een gezonde organisatie die transparant is in financieel en onderwijskundig opzicht.

- De GMR wil strategisch meedenken over het beleid van de stichting. Dat moeten we doen door ons proactief op te stellen en gevraagd en ongevraagd advies te geven.
- De GMR wil open en duidelijk communiceren met de betrokkenen, Bestuurder, Raad Van Toezicht en de Medezeggenschapsraden.
- De GMR overlegt, neemt standpunten in en maakt deze kenbaar.
- De GMR is deskundig en wil zich verdiepen en/of specialiseren. Wij willen een GMR zijn die gericht met diverse betrokkenen respectvol wil samenwerken door middel van heldere afspraken, duidelijke structuur en een open communicatie. Dit willen we bereiken door ons proactief op te stellen en een totaal overzicht van de beleids- en bestuur stukken.
- De GMR is door de Medezeggenschapsraden benaderbaar om zich te laten informeren en neemt hierin zelf ook initiatief.
- De GMR en de bestuurder informeren elkaar tijdig en volledig.

JAARVERSLAG EXTERNE VERTROUWENSPERSOON EVP IJSSELGROEP (Yvonne Kamsma)

Ongewenste omgangsvormen, het kan overal voorkomen. Zo kan het gebeuren dat binnen een school of het schoolbestuur er klachten en/of zorgen ontstaan rondom situaties van niet gewenst gedrag. Deze kunnen van inhoud variëren tussen communicatie, pesten, agressie, discriminatie, intimidatie tot seksuele intimidatie. Ook klachten of vermoedens van een zedendelict door een medewerker jegens een minderjarig leerling, bijvoorbeeld verkrachting, ontucht of grooming komen voor.

Als vertrouwenspersoon kan ik door betrokkenen benaderd worden om hen bij te staan. In deze rol vervul ik een aantal hoofdtaken nl.: opvang, ondersteuning en begeleiding van een klager. In de praktijk betekent dat, dat ik luister naar betrokkene, werk aan het opbouwen van een vertrouwelijke relatie en kom tot een goede definitie van de klacht/zorg om daarna samen mogelijke stappen te onderzoeken.

Tevens fungeer ik als achterwacht voor de schoolcontactpersonen. Een goede positionering van deze personen is in zijn algemeenheid van belang voor de scholen. Zij hebben de mogelijkheid contact met me op te nemen om te overleggen rondom zaken die bij hen als schoolcontactpersoon spelen.

Wanneer er trends te zien zijn of opvallende zaken naar voren komen zal ik als extern vertrouwenspersoon aanbevelingen doen richting het bestuur.

In 2020 jaar hebben er binnen Stichting CSO 4 casussen gespeeld waarbij ik als extern vertrouwenspersoon ben benaderd. Er is geen sprake geweest van een officiële klacht bij de klachtencommissie. Deze klachten/zorgen binnen de stichting zijn op zichzelf staande casussen.

Casussen:

- Pedagogisch/didactisch communicatie. Vertrouwensgesprek met ouder met betrekking tot klacht over omgang met leerling. Mogelijkheden besproken.
- Veiligheid. Vertrouwensgesprek over zorgelijke situatie. Opties besproken.
- Pedagogisch/didactisch. Vertrouwensgesprekken waarbij volgens ouder school in gebreke blijft in de ondersteuning van de leerling en afspraken niet nakomt. Opties doorgenomen. Er heeft contact met directeur plaatsgevonden.
- Veiligheid /communicatie. Vertrouwensgesprek met ouders over veiligheid op school. Mogelijkheden besproken en ondersteuning geboden in het proces.

Voor de schoolcontactpersonen was een nascholingsbijeenkomst gepland; deze is door de coronaomstandigheden uitgesteld.

FINANCIEEL BELEID

Onderstaand is de balans van 31 december 2020 opgenomen. Deze is vergeleken met de balans van 31 december 2019. Na de balans volgt een korte toelichting op de belangrijkste wijzigingen in de balans.

Financiële positie op balansdatum

Activa	31-12-2020	31-12-2019	Passiva	31-12-2020	31-12-2019
Materiële vaste activa	1.022.110	891.368	Eigen vermogen	4.346.024	5.540.407
Financiële vaste activa	1.755.067	1.755.130	Voorzieningen	897.858	782.692
Vorderingen	352.737	545.569	Langlopende schulden	1.395	2.495
Liquide middelen	3.090.667	4.045.498	Kortlopende schulden	975.305	911.971
Totaal activa	6.220.582	7.237.565	Totaal passiva	6.220.582	7.237.565

Toelichting op de balans:

Activa

materiële vaste activa

In 2020 is € 281.000 geïnvesteerd in materiële vaste activa. Zowel de Boog als de Prinsenhof hebben geïnvesteerd in zonnepanelen. Hiervoor zal de komende jaren maandelijks SDE-subsidie worden ontvangen. In totaal is € 90.000 in zonnepanelen geïnvesteerd. De Boog heeft daarnaast nog € 47.000 in een luchtbeheersingsinstallatie geïnvesteerd. Alle scholen hebben geïnvesteerd in ICT-middelen. In totaal is hier € 118.000 in geïnvesteerd. Het betrof met name nieuwe touchscreen-borden. De Zonnehoek heeft € 25.000 in speeltoestellen geïnvesteerd.

Ieder jaar wordt geïnventariseerd of de in de administratie opgenomen materiële vaste activa nog aanwezig is. Deze inventarisatie heeft in 2020 ook plaatsgevonden. Op basis daarvan is € 291.000 aan materiële vaste activa gedesinvesteerd. Met name de oude digiborden waren nog niet volledig afgeschreven. Bij de aanschaf was voor een te lange afschrijvingstermijn gekozen. In totaal was er een boekverlies van € 5.000.

De totale afschrijvingslasten bedroegen € 145.000. De boekwaarde van de materiële vaste activa is met € 131.000 toegenomen.

financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan uit obligaties bij diverse banken en staatsobligaties. In 2020 hebben geen aankopen en verkopen plaatsgevonden. De waarde van de diverse obligaties is in 2020 nagenoeg gelijk gebleven.

vorderingen

De hoogste vordering is de vordering op het ministerie i.v.m. het betaalritme van de personele bekostiging bij De Prinsenhof en De Zonnehoek. In de periode augustus-december wordt minder dan 5/12 van de jaarsubsidie ontvangen, waardoor er op 31 december sprake is van een vordering. De vordering is € 117.000 lager dan op 31 december 2019. Zoals in het algemeen deel van het bestuursverslag is aangegeven, hanteert het ministerie voor de Zonnehoek een verkeerde leerlingtelling voor 1 oktober 2019. Hierdoor wordt teveel bekostiging ontvangen. Dit zorgt voor een lagere vordering op het ministerie wegens het betaalritme.

De vorderingen zijn in totaal € 193.000 lager dan op 31 december 2019. Op die datum was er een vordering van € 56.000 op het UWV wegens een betaalde transitievergoedingen bij ontslag na twee jaar ziekte. Die vergoedingen zijn in 2020 bij het UWV gedeclareerd en zijn ontvangen.

Aangezien de stichting eigen risicodrager voor de ziektevervangende is geworden, is er op 31 december 2020 geen vordering meer op het Vervangingsfonds. Na de vordering op het ministerie betreft de hoogste vordering huur en medegebruik.

De omvang van de vooruitbetaalde kosten is gedaald ten opzichte van vorig jaar.

Aan de vorderingen zijn geen risico's verbonden, waardoor geen voorziening wegens mogelijke oninbaarheid is opgenomen.

liquide middelen

De omvang van de liquide middelen is in 2020 met € 955.000 afgenomen. Dat is minder dan het negatieve resultaat van 2020.

Dit wordt met name veroorzaakt door de toevoegingen aan de voorzieningen. Dit zijn lasten die niet voor een verlaging van de liquide middelen zorgen. Ook de daling van de vorderingen had een gunstige invloed op de omvang van de liquide middelen. De hoge investeringen hadden een negatieve invloed. Deze zorgen voor de directe daling van de liquide middelen terwijl de lasten over meerdere jaren worden verspreid.

In het kasstroomoverzicht wordt nader ingegaan op de ontwikkeling van de liquide middelen.

Passiva:

eigen vermogen

Het negatieve resultaat van € 1.194.000 is onttrokken aan het eigen vermogen. Bij de resultaatverdeling is € 1.190.000 aan de algemene publieke reserve onttrokken. De algemene reserve bedraagt op 31 december 2020 € 4.342.000.

Naast de algemene reserve is er de bestemmingsreserve nulmeting. Deze is ontstaan bij de invoering van de lumpsumbekostiging. De op dat moment aanwezige materiële vaste activa is tegen boekwaarde opgenomen in de administratie. Hier is de bestemmingsreserve nulmeting tegenover gezet. De reserve is bedoeld ter dekking van de afschrijvingslasten van de betreffende materiële vaste activa en heeft daarmee een eindig karakter. Deze afschrijvingslasten bedroegen in 2020 € 4.000. Dit bedrag is ten laste van de reserve gebracht. De reserve bedraagt op 31 december 2020 € 4.000.

voorzieningen

De stichting heeft vier voorzieningen:

- voorziening levensfasebewust personeelsbeleid
Deze is bedoeld ter dekking van de salarislaster bij de opname van gespaarde uren duurzame inzetbaarheid. In 2020 is € 6.000 aan de voorziening toegevoegd wegens in 2020 gespaarde uren. Er zijn geen uren opgenomen. De voorziening bedraagt op 31 december 2019 € 22.000.
- jubileumvoorziening
Deze voorziening is bedoeld ter dekking van de gratificaties bij een 25- of 40-jarig dienstverband. In 2020 is € 10.000 aan jubileumgratificaties betaald. Dit bedrag is aan de voorziening onttrokken. Aan de voorziening is € 13.000 toegevoegd ter dekking van toekomstige gratificaties. De voorziening bedraagt op 31 december 2020 € 183.000.
- voorziening langdurig zieken
De stichting is eigen risicodrager voor ziektevervangende geworden. Hierdoor moest een voorziening worden getroffen voor de loonkosten van de medewerkers die naar verwachting niet zullen terugkeren, maar zullen worden ontslagen na twee jaar ziekte. Eind 2020 waren er vier langdurig zieken. De loonkosten tot einde benoeming zijn aan de voorziening toegevoegd. In totaal ging het om € 101.000.
- voorziening groot onderhoud
Deze voorziening is bedoeld ter dekking en egalisatie van de lasten van het groot onderhoud. In 2020 is op basis van de bijgestelde meerjarenonderhoudsplannen € 201.000 aan de voorziening toegevoegd. Aan de voorziening is € 195.000 onttrokken wegens uitgevoerde werkzaamheden. Dit betrof De Prinsenhof en De Boog. Bij de Prinsenhof is name verlichting

vervangen. Bij De Boog betroffen de werkzaamheden met name de isolatie van het dak. De voorziening bedraagt op 31 december 2020 € 592.000.

langlopende schulden

De langlopende schulden bestaan uit vooruit ontvangen investeringssubsidies. Deze subsidies zijn gebruikt om materiële vaste activa aan te schaffen. Jaarlijks valt een bedrag vrij ten gunste van de exploitatie ter compensatie van de afschrijvingen van deze materiële vaste activa. In 2020 is € 1.000 vrijgevallen.

kortlopende schulden

De kortlopende schulden bestaan voor 73% uit salarisgebonden schulden. Dit zijn de af te dragen loonheffing en pensioenpremies over december en het nog te betalen vakantiegeld over juni t/m december. Deze schulden worden eind januari en eind mei betaald. De salarisgebonden schulden zijn in totaal € 76.000 hoger dan op 31 december 2019. Dit betreft met name de loonheffing en wordt veroorzaakt door de hogere eindejaarsuitkering van december 2020. De salarisgebonden schulden bedragen in totaal € 708.000.

De kortlopende schulden zijn ondanks de € 76.000 hogere salarisgebonden schulden in totaal maar € 65.000 hoger dan op 31 december 2019. Het crediteurensaldo is sterk gedaald. Net zoals de overlopende passiva.

Bij de andere posten zijn er kleinere verschillen.

Analyse resultaat

De begroting van 2020 liet een negatief resultaat zien van € 1.357.000. Uiteindelijk resulteert een negatief resultaat in boekjaar 2020 van € 1.194.000: een positief verschil van € 163.000 met de begroting.

De begroting is in juni 2020 bijgesteld. Tot het bijstellen van de begroting was al besloten in januari 2020 toen de meerjarenbegroting 2020-2023 werd vastgesteld met een tekort van € 764.000. Het was de bedoeling dat met name de begroting voor de Prinsenhof zou worden verbeterd.

In de oorspronkelijke begroting was nog geen rekening gehouden met de twee eenmalige uitkeringen die in februari aan de medewerkers van de Prinsenhof en de Zonnehoeke zijn uitbetaald. Bij het opstellen van de begroting was nog niet duidelijk of die uitkeringen in december 2019 of begin 2020 zouden worden uitbetaald en of de bijbehorende rijksbijdrage ten gunste van hetzelfde jaar zou kunnen worden gebracht. Deze eenmalige uitkeringen zijn wel opgenomen in de aangepaste begroting, net zoals de loonsverhoging van 4,5%. Op het moment dat de aangepaste begroting werd opgesteld, waren de afspraken uit de nieuwe cao voor het voortgezet onderwijs en dus de Boog ook bekend. Daar kon in de begroting ook rekening mee worden gehouden.

In de aangepaste begroting is rekening gehouden met de verhoging van de normbedragen met 2,83% die de PO-raad verwachtte. De werkelijke aanpassing van de normbedragen werden daarna pas bekend.

Het doel van het aanpassen van de meerjarenbegroting was met name bedoeld om maatregelen te nemen om het tekort van de Prinsenhof te verlagen. Door de hoge lasten van de vervanging ziekteverzuim kon het negatieve resultaat in de begroting van de Prinsenhof maar in beperkte mate worden verlaagd.

De ontwikkelingen binnen de Zonnehoeke maakt dat de aangepaste begroting voor deze school een veel negatiever resultaat liet zien. Dit was het gevolg van met name hoge lasten voor de inleen van personeel. Dit betrof een investering in de kwaliteit van het onderwijs door het verbetertraject, maar ook inleen voor ziektevervangingskosten.

De begroting voor de Boog liet in beide versies een vergelijkbaar bescheiden positief resultaat zien.

Het resultaat is uiteindelijk beter dan de aangepaste begroting geworden. Dit wordt met name veroorzaakt door hogere baten. De aanvullende vergoedingen van het samenwerkingsverband wegens de groeitellingen op 1 februari waren niet begroot. Daarnaast waren de huisvestingslasten lager, onder andere door de eind 2020 aangepaste meerjarenonderhoudsplannen.

Analyse realisatie 2020 versus realisatie 2019 en realisatie 2020 versus begroting 2020

Onderstaand is de staat van baten en lasten voor het kalenderjaar 2020 opgenomen. De gerealiseerde baten en lasten zijn vergeleken met de begrote baten en lasten voor het kalenderjaar 2020 en gerealiseerde baten en lasten in het kalenderjaar 2019.

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Vershil	Realisatie 2019	Vershil
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	8.971.930	8.701.382	270.548	8.744.633	227.297
Overige overheidsbijdragen	53.499	48.960	4.539	65.691	-12.192
Overige baten	367.711	322.558	45.153	297.094	70.617
Totaal baten	9.393.140	9.072.900	320.240	9.107.418	285.722
Lasten					
Personele lasten	8.994.998	8.699.424	295.574	8.074.257	920.741
Afschrijvingen	145.655	154.765	-9.110	159.406	-13.751
Huisvestingslasten	657.876	773.431	-115.555	713.329	-55.453
Overige lasten	789.441	798.550	-9.109	790.442	-1.001
Totaal lasten	10.587.970	10.426.170	161.800	9.737.434	850.536
Saldo baten en lasten	-1.194.830	-1.353.270	158.440	-630.016	-564.814
Financiële baten en lasten					
Financiële baten	10.564	10.000	564	36.972	-26.408
Financiële lasten	10.119	14.000	-3.881	8.110	2.009
Totaal financiële baten en lasten	445	-4.000	4.445	28.862	-28.417
Totaal resultaat	-1.194.384	-1.357.270	162.886	-601.154	-593.230

Toelichting op de staat van baten en lasten:

rijksbijdragen OCenW

De rijksbijdragen bestaan uit de reguliere en de overige subsidies van het ministerie van OCenW en de vergoeding van het samenwerkingsverband. Deze waren allen hoger dan begroot. In totaal waren de rijksbijdragen € 271.000 hoger dan begroot.

In de begroting was voor zowel de Prinsenhof als de Zonnehoeck uitgegaan van een stijging van de rijksbijdrage personeel met 2,83%. De werkelijke stijging was ongeveer 4% en er was een nabetaling over de periode augustus-december 2019. Voor de Boog was niet uitgegaan van een verhoging van de normbedragen. Ook deze normbedragen zijn met bijna 4% gestegen. In totaal waren de reguliere rijksbijdragen € 177.000 hoger dan begroot.

De overige subsidies waren € 32.000 hoger dan begroot door een hogere vergoeding voor de leerlingen met ernstige meervoudige beperkingen en meer vergoedingen voor opleidingen.

De vergoeding van het samenwerkingsverband was € 62.000 hoger dan begroot. In de begroting was geen rekening gehouden met de groeibekostiging voor de periode augustus-december.

De rijksbijdragen waren € 228.000 hoger dan in 2019, waarvan € 241.000 door hogere reguliere rijksbijdragen. De hogere normbedragen hebben de invloed van het lagere leerlingenaantal meer dan volledig gecompenseerd. In 2020 werd voor gemiddeld 495 leerlingen bekostiging ontvangen. In 2019 voor gemiddeld 507 leerlingen.

De overige vergoedingen waren € 48.000 hoger dan in 2019 door de hogere vergoeding voor de leerlingen met ernstige meervoudige beperkingen en meer vergoedingen voor opleidingen.

De vergoeding van het samenwerkingsverband € 62.000 lager dan in 2019. Zowel de basisbekostiging als de bekostiging wegens groeitellingen was lager door het lagere leerlingenaantal.

overige overheidsbijdragen

Er waren subsidies begroot voor de gymzaal, de parkeergarage, de impuls baankansen en de vrijval van de investeringssubsidie. De vergoeding voor de impuls baankansen was hoger dan begroot.

Hierdoor waren de gemeentelijke baten € 5.000 hoger dan begroot.

Deze subsidie impuls baankans was € 13.000 lager dan in 2019. Hierdoor waren de gemeentelijke baten € 12.000 lager dan in 2019. De andere subsidies waren vergelijkbaar.

overige baten

De overige baten bestaan uit verhuurbaten, ouderbijdragen, kantine-opbrengsten en diverse projectsubsidies en incidentele baten. De overige baten waren € 45.000 hoger dan begroot. Dat is volledig veroorzaakt door de hogere incidentele baten. Dit betrof een bonus van het Vervangingsfonds voor lage gedeclareerde lasten ziektevervanging in 2019 en een vergoeding voor externe inzet personeel.

De overige baten waren € 71.000 hoger dan in 2019. Dit is ook veroorzaakt door hogere incidentele baten, met name een uitkering van het Participatiefonds voor de herwaardering van de OOP-functies.

personele lasten

De personele lasten bestaan uit de loonkosten en de overige personele lasten. Deze waren samen € 296.000 hoger dan begroot en € 921.000 hoger dan in 2019.

In de begroting was uitgegaan van een gemiddelde formatieve inzet van 99,9 fte excl. vervanging. De werkelijke gemiddelde formatieve inzet bedroeg 103,1 fte. De formatieve inzet vanaf augustus was hoger dan begroot. Doordat de loonkosten van de vervangingen lager waren dan begroot, werd de overschrijding bij de loonkosten beperkt tot € 138.000.

De overige personele lasten waren € 158.000 hoger dan begroot. Hiervan is € 109.000 veroorzaakt door de toevoegingen aan de personele voorzieningen, met name de voorziening langdurig zieken. De lasten van inleen derden waren eveneens hoger. Dit betrof deels vervangingen. Alleen de nascholingslasten waren significant lager dan begroot. Niet alle geplande activiteiten konden worden gerealiseerd.

De loonkosten waren € 552.000 hoger dan in 2019. In 2019 was de gemiddelde formatieve inzet 104,7 fte. De loonkosten in beide jaren zijn niet goed te vergelijken. Zowel voor het PO als voor het VO zijn nieuwe cao's afgesloten die zorgen voor eenmalige uitkeringen voor de medewerkers en een loonsverhoging. De premie Vervangingsfonds bij de Prinsenhof en de Zonnehoek zijn komen te vervallen. Daar stond een premie van het Risicofonds tegenover en met name hoge lasten ziektevervanging waar geen vergoeding voor is ontvangen.

De overige personele lasten waren € 369.000 hoger dan in 2019. Dit is grotendeels veroorzaakt door hogere lasten van inleen van derden. Dit betrof zowel een kwaliteitsimpuls als ziektevervanging. Daarnaast was de toevoeging aan de voorzieningen hoger. De nascholingslasten waren ook lager dan in 2019.

afschrijvingen

In de begroting was uitgegaan van € 292.000 aan investeringen. Er is € 281.000 geïnvesteerd. Ondanks dat de investeringen niet veel afwaken van de begrote investeringen waren de afschrijvingslasten € 9.000 lager dan begroot. Een deel van de investeringen heeft pas aan het einde van het jaar plaatsgevonden waardoor er nog niet of slechts een enkele maand op is afgeschreven. De lasten waren € 14.000 lager dan in 2019. Dit is deels veroorzaakt doordat een deel van de investeringen pas eind 2020 plaatsvonden en deels doordat niet alle afgeschreven materiële vaste activa is vervangen.

huisvestingslasten

De totale huisvestingslasten waren € 116.000 lager dan begroot. Eind 2020 zijn de meerjarenonderhoudsplannen opnieuw bijgesteld. Op basis hiervan kon de toevoeging aan de voorziening met € 59.000 worden verlaagd. De lasten van het klachtenonderhoud waren eveneens veel lager dan begroot. De energielasten waren lager dan begroot. De echte invloed van de zonnepanelen op de energielasten zal pas in 2021 duidelijk worden.

De huisvestingslasten waren € 55.000 lager dan in 2019. De toevoeging aan de onderhoudsvoorziening, de lasten van het klachtenonderhoud en de energielasten waren ook lager dan in 2019. Alleen de schoonmaaklasten waren hoger. Dit is veroorzaakt door de inflatie en doordat door de Corona-pandemie meer hygiënemaatregelen moesten worden getroffen.

overige lasten

De overige lasten bestaan uit administratie en beheerlasten, uit de lasten inventaris en apparatuur, uit de lasten leer- en hulpmiddelen en de overige lasten.

De lasten sloten in totaal goed aan op de begrote lasten. De verschillen bij de diverse posten waren ook beperkt. De ICT-gerelateerde lasten waren hoger. De lasten van de buitenschoolse activiteiten waren lager. Door de Corona-pandemie konden niet alle geplande activiteiten plaatsvinden.

De lasten sloten in totaal ook goed aan op de lasten van 2019. Binnen de posten waren er wel verschillen. De administratielasten waren hoger door hogere lasten van bestuur- en management-ondersteuning. De lasten van de leermiddelen waren hoger door hogere ICT-gerelateerde lasten. De wervingslasten waren hoger door de werving van een nieuwe bestuurder. De representatielasten en de lasten public relations waren lager dan in 2019.

financiële baten en lasten

De rentebaten kwamen goed overeen met de begrote baten. De bankkosten waren lager dan begroot. Vanaf het derde kwartaal zijn de lasten van de effecten lager omdat er niet meer voor advieskosten wordt betaald. Per saldo was het resultaat op de financiële exploitatie bijna nul. Het resultaat was veel lager dan in 2019. In dat jaar was er sprake van een waardeinstijging van de obligaties.

Investerings- en financieringsbeleid

Het beleid van de stichting is gericht op het zoveel mogelijk met eigen middelen financieren van de investeringen waarvoor geen investeringssubsidie wordt ontvangen. Het uitgangspunt is dat geen vreemd vermogen wordt aangetrokken voor het doen van investeringen. De investeringen van 2020 zijn dan ook met eigen middelen gefinancierd.

De toekomstige omvang van de liquide middelen is te zien in de toekomstbalans in de continuïteitsparagraaf. Hierbij is rekening gehouden met de geplande investeringen en de onttrekkingen uit de onderhoudsvoorziening. Uit de meerjarenbalans blijkt dat de omvang van de liquide middelen de komende jaren meer dan voldoende zal zijn om de lasten, de investeringen en de onttrekkingen uit de voorzieningen met eigen middelen te betalen. Er is derhalve geen noodzaak voor het aantrekken van vreemd vermogen.

Treasuryverslag

De stichting heeft 2016 een nieuw statuut opgesteld en vastgesteld dat voldoet aan de nieuwe Regeling beleggen, belenen en derivaten. In 2020 is conform het statuut gehandeld. In 2020 geen waardepapieren gekocht en verkocht. Er hebben ook geen andere bijzondere treasury-activiteiten plaatsgevonden.

De financiële vaste bestaan uit:

<i>Omschrijving</i>	<i>coupon datum</i>	<i>nominale waarde</i>	<i>aankoop waarde</i>	<i>markt waarde</i>	<i>boek waarde</i>
1,25% EIB 14/26	13-nov	250.000	267.750	277.652	260.650
0,25 BNG 15/25	5-mei	500.000	495.830	516.530	497.617
0.625 NAB 17/24	18-sep	500.000	493.000	515.597	496.500
0,625 NWB 17/27	18-jan	500.000	500.400	532.580	500.300
totaal		1.750.000	1.756.980	1.842.358	1.755.068

CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

In deze paragraaf wordt ingegaan op de toekomstige ontwikkelingen voor de stichting. Hiermee wordt een beeld gegeven van de continuïteit van de stichting.

Er is geen sprake van majeure investeringen of van volledige doorcentralisatie van de huisvesting. De opgenomen vooruitblik heeft derhalve betrekking op de voorgeschreven drie jaar.

Kengetallen

	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023
Aantal leerlingen op 1 oktober					
Prinsenhof	107	91	91	91	91
Zonnehoek	213	209	210	218	229
Boog	166	157	150	145	141
Totaal	486	457	451	454	461
Personele bezetting in fte op 31 december					
Bestuur / Management	4,70	5,90	5,80	5,60	5,60
Personeel primair proces	62,40	56,85	57,20	54,50	51,50
Ondersteunend personeel	38,21	35,93	34,67	32,91	31,91
Totale personele bezetting	105,31	98,68	97,67	93,01	89,01

	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023
Aantal leerlingen / Totaal personeel	4,61	4,63	4,62	4,88	5,18
Aantal leerlingen / Onderwijzend personeel	7,79	8,04	7,88	8,33	8,95

Toelichting op de kengetallen:

De leerlingprognose is opgesteld op basis van:

- instroomervaring
- demografische ontwikkeling
- invloed Passend Onderwijs

Door het Passend Onderwijs zal het aantal leerlingen dat verwezen wordt naar het speciaal (basis) onderwijs dalen. Leerlingen krijgen in beginsel binnen het reguliere onderwijs aanvullende zorg, het uitgangspunt is ook dat niet voor een duurdere onderwijsvorm wordt gekozen, als een goedkopere mogelijk is. Dit zorgde met name de afgelopen jaren voor een daling van het leerlingenaantal bij de Prinsenhof. In de meerjarenbegroting is uitgegaan van een gelijkblijvend leerlingenaantal. Op basis van de aanmeldingen in de laatste maanden van 2020 is gekozen voor een minder voorzichtige prognose.

De Zonnehoek heeft de afgelopen jaren minder te maken gehad met een daling van het leerlingenaantal. Hier wordt uitgegaan van een lichte stijging van het leerlingenaantal. Voor 2023 wordt uitgegaan van een grotere groei gezien de lage uitstroom uit het VSO in dat jaar.

Er is sprake van een daling van het totale leerlingenaantal. Deze gevolgen waren al zichtbaar in het primair onderwijs. De gevolgen zullen de komende jaren met name in het voortgezet onderwijs en binnen de stichting dus bij De Boog, zichtbaar worden. Voor de Boog wordt daarom uitgegaan van een daling van het leerlingenaantal.

Om de lasten in evenwicht te brengen met de baten, zal met name de formatieve inzet moeten worden teruggebracht. In het financieel beleidsplan is uitgegaan van een verlaging van de inzet met 1,0 fte per 1 augustus 2021 en 4 fte in de jaren daarna. Dat is in bovenstaand overzicht grotendeels verwerkt bij de leerkrachten en bij het ondersteunend personeel.

De verlaging van de formatieve inzet zal naar verwachting via natuurlijk verloop door pensionering en door vrijwillig vertrek kunnen worden gerealiseerd.

Balans

Activa	Realisatie 31-12-2019	Realisatie 31-12-2020	Prognose 31-12-2021	Prognose 31-12-2022	Prognose 31-12-2023
Materiële vaste activa	891.368	1.022.110	1.136.452	1.172.820	1.100.040
Financiële vaste activa	1.755.130	1.755.067	1.755.067	1.755.067	1.258.567
Totaal vaste activa	2.646.498	2.777.177	2.891.519	2.927.887	2.358.607
Vorderingen	545.569	352.737	450.000	450.000	450.000
Kortlopende effecten	-	-	-	-	496.500
Liquide middelen	4.045.498	3.090.667	1.526.852	852.781	723.378
Totaal vlottende activa	4.591.067	3.443.404	1.976.852	1.302.781	1.669.878
Totaal activa	7.237.565	6.220.581	4.868.371	4.230.668	4.028.485

Passiva	Realisatie 31-12-2019	Realisatie 31-12-2020	Prognose 31-12-2021	Prognose 31-12-2022	Prognose 31-12-2023
Algemene reserve	5.532.210	4.341.693	3.581.250	2.943.270	2.574.961
Bestemmingsreserves (publiek)	8.198	4.331	2.157	783	506
Eigen vermogen	5.540.408	4.346.024	3.583.407	2.944.053	2.575.467
Voorzieningen	782.692	897.858	308.951	310.984	477.769
Langlopende schulden	2.495	1.395	1.013	631	249
Kortlopende schulden	911.971	975.305	975.000	975.000	975.000
Totaal passiva	7.237.566	6.220.582	4.868.371	4.230.668	4.028.485

Toelichting op de balans:

De omvang van de balans zal de komende jaren afnemen door de verwachte negatieve exploitatie-resultaten en de onttrekkingen uit de voorzieningen. De stichting kiest er bewust voor om meer middelen te investeren in het onderwijs en een deel van het personeel voor eigen rekening te nemen, mede om voor de toekomst geen waardevolle leerkrachten te verliezen.

In de meerjarenbegroting is voor 2021 en 2022 uitgegaan van uitbreidingsinvesteringen. In 2021 zal € 265.000 worden geïnvesteerd, met name in meubilair en ICT-middelen. Voor 2022 is € 205.000 aan investeringen begroot, met name in meubilair. In 2023 zal € 105.000 worden geïnvesteerd, met name in ICT-middelen. De boekwaarde van de materiële vaste activa zal door deze investeringen in 2021 en 2022 toenemen. De lage investeringen van 2023 zorgen dat jaar voor een daling.

De financiële vaste activa zullen worden aangehouden tot de einddatum. In 2024 zal een deel van de obligaties worden afgelost. Dit bedrag is in 2023 overgeboekt naar de kortlopende effecten.

De hoogte van de vorderingen is lastig te voorspellen. De balans is een momentopname. De hoogte van de vorderingen op dat moment is sterk afhankelijk van wanneer de subsidies en andere vergoedingen worden ontvangen. Op 31 december 2020 was de vordering op het ministerie erg laag omdat voor de Zonnehoek te hoge vergoedingen zijn ontvangen. Dit zal naar verwachting in 2021 worden verrekend. De vordering zal daardoor op 31 december 2021 hoger zijn. Bij de andere vorderingen zijn er geen bijzonderheden en bedragen die voor de komende jaren niet mogen worden verwacht. Die andere vorderingen zijn gelijk gehouden aan 31 december 2020.

De wijziging van de omvang van de liquide middelen wordt bepaald door de mutaties bij de andere balansposten. Met name de verwachte negatieve resultaten en in 2021 de onttrekkingen uit de voorzieningen zullen zorgen voor een sterke daling van de omvang van de liquide middelen. De omvang blijft voldoende om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen. Indien nodig kan de financiële vaste activa worden verkocht.

De begrote resultaten zijn met het eigen vermogen verrekend. Bij de verrekening van het resultaat is rekening gehouden met de onttrekkingen aan de bestemmingsreserve nulmeting. Het eigen vermogen zal de komende jaren sterk dalen.

De toevoegingen en onttrekkingen zijn beide zijn gebaseerd op de meerjarenonderhoudsplannen. Er wordt geen wijziging in de huisvestingssituatie verwacht. Voor 2021 is groot onderhoud aan het VSO-gebouw voorzien. Het gaat hierbij onder andere om aanpassingen aan het dak, de koelinstallaties en vervanging van de kozijnen. Voor 2021 is € 706.000 aan groot onderhoud gepland. Voor 2022 is € 183.000 aan groot onderhoud begroot, met name voor het vervangen van de vloertegels van de Prinsenhof. Voor 2023 is maar € 34.000 aan groot onderhoud gepland. Door de hoge onttrekkingen zal de voorziening in 2021 sterk afnemen. In de jaren daarna neemt de omvang van de voorziening weer toe.

Bij de voorziening langdurig zieken is rekening gehouden met de onttrekkingen in 2021 en 2022 aangezien deze onttrekkingen zeker zijn. Er is geen rekening gehouden met nieuwe toevoegingen aan de voorziening.

Bij de andere voorzieningen is geen rekening gehouden met wijziging van de omvang. Daar wordt de omvang sterk beïnvloed door mutaties in het personeelsbestand.

De langlopende schuld zal ieder jaar lager worden door de jaarlijkse vrijval van de investerings-subsidie.

De hoogte van de kortlopende schulden is, net zoals de hoogte van de vorderingen, lastig te voorspellen. Deze hoogte is sterk afhankelijk van het moment waarop de facturen worden ontvangen. De schulden zijn gelijk gehouden aan het niveau op 31 december 2020.

Staat van baten en lasten

	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023
Aantal leerlingen op 1 oktober	486	457	451	454	461
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	8.744.633	8.971.930	8.649.395	8.371.233	8.409.365
Overige overheidsbijdragen	65.691	53.499	95.378	54.964	54.964
Overige baten	297.094	367.711	268.626	268.126	267.626
Totaal baten	9.107.418	9.393.140	9.013.399	8.694.323	8.731.955
Lasten					
Personeelslasten	8.074.257	8.994.998	8.128.263	7.693.457	7.451.173
Afschrijvingen	159.406	145.655	150.358	168.632	177.780
Huisvestingslasten	713.329	657.876	700.653	700.653	700.653
Overige lasten	790.442	789.441	805.367	779.560	779.560
Totaal lasten	9.737.434	10.587.970	9.784.641	9.342.302	9.109.166
Saldo baten en lasten	-630.016	-1.194.830	-771.242	-647.979	-377.211
Financiële baten en lasten					
Financiële baten	36.972	10.564	10.625	10.625	10.625
Financiële lasten	8.110	10.119	2.000	2.000	2.000
Totaal financiële baten en lasten	28.862	445	8.625	8.625	8.625
Totaal resultaat	-601.154	-1.194.385	-762.617	-639.354	-368.586

Onderstaande toelichting op de meerjarenbegroting is een cijfermatige toelichting. Voor de inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar het algemeen deel van het bestuursverslag. De meerjarenbegroting 2021-2024 is vastgesteld door de bestuurder na goedkeuring door de Raad van Toezicht. De komende jaren zal een deel van het eigen vermogen worden ingezet. Het negatieve resultaat zal ieder jaar terug lopen. Voor 2024 is een negatief resultaat van nog maar € 73.984 begroot.

Toelichting op de staat van baten en lasten:

De rijksbijdragen zullen de komende jaren dalen doordat voor minder leerlingen bekostiging zal worden ontvangen. De Prinsenhof en de Zonnehoek ontvangen de eerste zeven maanden van 2021 nog bekostiging voor het leerlingenaantal van 1 oktober 2019. Vanaf augustus 2021 zal voor een lager leerlingenaantal bekostiging worden ontvangen. Daarna blijft het aantal bekostigde leerlingen en dus de rijksbijdragen redelijk stabiel. De Boog ontvangt door de daling van het leerlingenaantal het volgende kalenderjaar direct lagere bekostiging.

De rijksbijdragen zijn gebaseerd op de normbedragen van december 2020. Er is geen rekening gehouden met aanpassing van de normbedragen. Deze aanpassingen zijn meestal voor het grootste deel nodig om de hogere salarislasteren per fte te dekken. Deze mogelijke hogere salarislasteren zijn ook niet begroot.

Bij de Prinsenhof en de Zonnehoek is wel rekening gehouden met incidentele rijksbijdragen van of het ministerie of het samenwerkingsverband.

Het ministerie werkt aan een wetsvoorstel voor het wijzigingen van de bekostiging van zowel het primair als het voortgezet onderwijs. In de begroting is hier geen rekening mee gehouden, gezien de onzekerheid die er nu nog is.

De begrote overige overheidsbijdragen zijn voor de komende jaren begroot op het niveau van 2020. Alleen voor 2020 wordt uitgegaan van hogere baten in verband van nu al toegezegde subsidie voor onder andere impuls baankansen.

De overige baten bestaan uit de verhuurbaten, ouderbijdragen en diverse projectsubsidies en incidentele baten. Vooral de projectsubsidies en incidentele baten zijn zeer lastig te begroten. Meestal wordt pas gedurende het jaar bekend of een vergoeding wordt ontvangen. Op basis van de nu bekende projecten is uitgegaan van lagere baten dan in 2020.

De personele lasten zijn gebaseerd op de bij de kengetallen opgenomen formatieve inzet. De lagere formatieve inzet zal voor lagere salarislasten zorgen. In de begroting is uitgegaan van een sterke daling van de lasten voor inleen van derden. Hier zal een bezuiniging van € 525.000 op moeten worden gerealiseerd. Er zal geen ziektevervanging via inleen meer plaatsvinden. De contracten zullen worden uitgediend, maar zullen niet worden verlengd en er worden geen nieuwe contracten afgesloten.

In de begroting is voor de eerste maanden van 2021 rekening gehouden met hoge vervangingslasten in verband met het hoge ziekteverzuim. Vanaf augustus 2021 is een lager bedrag begroot.

De afschrijvingslasten zijn gebaseerd op de in de administratie aanwezige materiële vaste activa en zijn verhoogd met de afschrijvingslasten van de geplande investeringen. De lasten zullen stijgen door de investeringen. Over een deel van de investeringen van 2020 is in 2020 maar kort afgeschreven. In 2021 zal hier het hele jaar over worden afgeschreven. De investeringen in de komende jaren zijn met name uitbreidingsinvesteringen en vervanging van al volledig afgeschreven materiële vaste activa.

De huisvestingslasten zijn voor het grootste deel gebaseerd op de lasten in 2020. Er is alleen uitgegaan van hogere lasten voor het dagelijks onderhoud, met name bij de Boog. Er wordt geen wijziging in de huisvestingssituatie verwacht.

De overige instellingslasten zijn grotendeels gebaseerd op de historische lasten. Voor 2021 is uitgegaan van hogere ICT-gerelateerde lasten wegens het overstappen op sharepoint en Windows 365.

De financiële baten bestaan voor het grootste deel uit de baten van de financiële vaste activa. De baten zijn vergelijkbaar met de lasten van 2020. De lasten zijn lager begroot door lage lasten van de effectenportefeuille doordat geen advies meer wordt gegeven.

Overige rapportages

Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

De stichting wil verantwoord financieel beleid voeren, waarmee de financiële middelen worden aangewend om een zo hoog mogelijke kwaliteit van het onderwijs te genereren, zonder dat financiële risico's in de organisatie ontstaan. De interne beheersing van de processen binnen de stichting is primair een verantwoordelijkheid van de bestuurder. Het totale stelsel van functiescheidingen, autorisaties en andere maatregelen en procedures ondersteunt de bestuurder bij het beheersen van de processen. De omvang van de organisatie maakt dat een functiescheiding niet altijd mogelijk is.

Bij de factuurafhandeling is functiescheiding gerealiseerd. De facturen worden digitaal verwerkt. Een administratief medewerker bereidt voor en de directeur keurt de factuur goed. De betaling van de facturen wordt onder een service level agreement verzorgd door een extern administratiekantoor.

Dit geldt ook voor de betaling van de salarissen. De personele mutaties worden digitaal via een vastgelegde workflow doorgegeven aan het administratiekantoor.

De meerjarenbegroting wordt in het najaar opgesteld. Bij het opmaken van de meerjarenbegroting worden met de kosten van getroffen beheersingsmaatregelen rekening gehouden. De meerjarenbegroting wordt opgenomen in het financieel beleidsplan. De stichting stelt jaarlijks een financieel beleidsplan voor de komende vier jaar op. Hiermee wordt invulling gegeven aan de kernactiviteiten. Naast de meerjarenbegroting zijn hierin de overkoepelende doelstellingen van het financieel beleid, de investeringsbegroting de risico-paragraaf, de ontwikkeling van de balansposities en de liquiditeitsbegroting opgenomen.

Het controlesysteem bestaat uit de rapportages van het administratiekantoor die op afgesproken momenten worden opgeleverd. Met deze rapportages kan worden bepaald of de uitgaven en formatieve inzet conform planning zijn en of bijsturing noodzakelijk is. De rapportages worden besproken in het directieoverleg, met de bestuurder en in de vergadering van de RvT.

Met de inrichting van het interne risicobeheersings- en controlesysteem wordt voorkomen dat er onrechtmatig wordt gehandeld. Daarnaast wordt ervoor gezorgd dat er een goed beeld is van de financiële situatie.

De stichting heeft geen plannen om het interne risicobeheersings- en controlesysteem te wijzigen.

Risicomanagement en beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Om de financiële risico's goed in beeld te krijgen, is een uitgebreid risicoprofiel opgesteld. Ruim 120 risico's zijn in kaart gebracht met een daarbij behorende kans van optreden en de mogelijke gevolgen die dit kan hebben op het behalen van de strategische doelstellingen, op het financieel gebied en voor sommige risico's ook ten aanzien van het imago. Het inventariseren van de risico's is een jaarlijks terugkerende activiteit bij het opstellen van het nieuwe financieel beleidsplan. In het najaar van 2020 zijn alle risico's opnieuw bekeken en geactualiseerd en is de weerstandscapaciteit opnieuw berekend.

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 5.385.000) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. De benodigde weerstandscapaciteit is vastgesteld op € 1.568.000. De benodigde weerstandscapaciteit van CSO die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit (de reserves van de stichting). De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

De belangrijkste financiële risico's zijn in volgorde van invloed:

- Onvoorziene reparatie / aanpassing aan het schoolgebouw (10,33% invloed)
Maatregel: Voor zover de kosten voor rekening komen van het schoolbestuur, is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. Indien deze niet toereikend is, dan wordt ten laste van het weerstandsvermogen aanvullend gedoteerd aan de voorziening onderhoud
- Een bestuurder/directeur valt uit door ziekte of andere oorzaken (6,09% invloed).
Maatregel: In voorkomende gevallen zal een beroep worden gedaan op interim's. De kosten kunnen worden gefinancierd vanuit het weerstandsvermogen.
- Onbevoegden hebben toegang tot vertrouwelijke informatie (5,78% invloed)
Maatregel: Opstellen en naleven protocollen AVG en regelmatige evaluatie ervan.
Aanpassing van de ICT-systemen en de beveiliging van de gegevens.
- Daling van leerlingenaantal (5,77% invloed)
Maatregel: De t-1/t-3 maandenbekostiging leidt tot een vertraging van de daling van de inkomsten. Voor het primair onderwijs geldt dat de financiële gevolgen pas het schooljaar erna zichtbaar worden. Om deze gevolgen op te vangen zal de personeelsformatie

neerwaarts worden bijgesteld. Bij het voortgezet onderwijs zijn de financiële gevolgen al zichtbaar 3 maanden na de teldatum. Door middel van goede prognoses wordt echter geanticipeerd op het dalend aantal leerlingen en kan de formatie neerwaarts worden bijgesteld bij de start van het schooljaar.

- Vermindering bedrag per leerling (i.c. de kostenstijgingen worden niet of niet volledig door een stijging van de rijksvergoeding vergoedt) (3,71% invloed).
Maatregel: De aanpassingen van de rijksvergoeding worden veelal pas laat gedurende het schooljaar bekend gemaakt. Via het weerstandsvermogen worden de financiële gevolgen op korte termijn opgevangen. Het weerstandsvermogen van CSO is ruim voldoende om schommelingen op korte en middellange termijn op te vangen.

Gezien de op korte termijn nog voortdurende ontwikkelingen rondom Passend Onderwijs en de financiële kwetsbaarheid van CSO doordat alle drie de scholen speciaal onderwijs, danwel een speciale vorm van onderwijs aanbieden neemt de bestuurder de aanbeveling van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement over om een ratio voor het weerstandsvermogen van 2 als streefgetal te hanteren. Dit betekent dat CSO een weerstandvermogen van € 3.135.000 nastreeft. Het inventariseren van de risico's is een jaarlijks terugkerende activiteit. Het risicomanagement is een regelmatig terugkerend onderwerp in het overleg tussen de bestuurder en de directies. Het staat ook meer of minder expliciet op de agenda van iedere vergadering van de RvT.

Normatief eigen vermogen

De inspectie van het onderwijs heeft in 2020 een rekenmethode ontwikkeld om te bepalen wat een redelijk (publiek) eigen vermogen is om aan te houden. Indien het publieke eigen vermogen hoger is dan het normatief eigen vermogen is er mogelijk sprake van bovenmatig eigen vermogen. In dat geval moet worden onderbouwd waarom een hoger eigen vermogen nodig is, of er moet een bestedingsplan worden opgesteld.

Het normatief eigen vermogen wordt bepaald door:

- aanschafwaarde van de gebouwen (0,5 x aanschafwaarde x 1,27)
- boekwaarde overige materiële vaste activa
- omvangafhankelijke rekenfactor (tussen 5% en 10% van omzet) x totale baten

Uitgaande van de jaarrekening van 2020 bedraagt het normatief vermogen € 1.541.000. Het eigen vermogen publiek bedraagt € 4.346.000. Er zou derhalve mogelijk sprake zijn van € 2.805.000 aan bovenmatig vermogen.

Het negatieve resultaat van € 1.194.000 en de meerjarenbegroting geven aan dat de stichting de intentie heeft om het eventueel bovenmatig vermogen in te zetten. Voor de periode 2022-2025 zijn negatieve resultaten begroot van in totaal € 1.844.000.

De stichting wil het eventueel bovenmatig vermogen niet te snel inzetten, omdat bij de wijziging van het bekostigingsstelsel de vordering op het ministerie waarschijnlijk moet worden afgeboekt. Deze vordering bedraagt op 31 december 2020 in totaal € 224.000.

Daarnaast zal bij de invoering van de componentenmethode voor het groot onderhoud waarschijnlijk een hoge inhaaldotatie aan de onderhoudsvoorziening moeten worden gedaan.

Beide ontwikkelingen zullen zorgen voor een sterke daling van het eigen vermogen.

KENGETALLEN

Kengetallen	2019	2019	signaleringswaarde inspectie
Solvabiliteit 2	84%	87%	risico indien lager dan 30%
Liquiditeit	3,5	5,0	risico indien lager dan 0,75
Rentabiliteit	-12,7%	-6,6%	risico indien lager dan - 10%
Weerstandvermogen	46%	61%	risico indien lager dan 5%
Huisvestingsratio	6%	7%	risico indien hoger dan 10%
Ratio weerstandsvermogen	2,8	3,9	n.v.t.

Solvabiliteit 2

Definitie: Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen.

De solvabiliteit geeft de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen aan en verschaft dus inzicht in de financieringsopbouw. De solvabiliteit geeft ook aan in hoeverre de organisatie op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

De ratio van 84% geeft aan dat dan 84% van het vermogen bestaat uit eigen vermogen en voorzieningen en slechts 16% uit vreemd vermogen.

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde van 30% voor de solvabiliteit (definitie 2). De solvabiliteit van de stichting is hoger dan de door de inspectie gestelde signaleringswaarde.

Liquiditeit

Definitie: De verhouding tussen de vlottende activa (som van liquide middelen, vorderingen en voorraden) en de kortlopende schulden.

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de organisatie op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

De liquiditeitsratio geeft aan dat 3,5 keer kan worden voldaan aan de uitstaande kortlopende schulden, bestaande uit kortlopende verplichtingen aan crediteuren, nog te betalen posten en de overlopende passiva. De stichting heeft op 31 december 2020 de beschikking over € 3.091.000 aan liquide middelen en heeft daarnaast € 353.000 openstaan aan nog te ontvangen bedragen. Deze bedragen zijn binnen één jaar opeisbaar, waardoor kan worden voldaan aan de openstaande schulden die binnen één jaar voldaan moeten zijn, te weten € 975.000. De liquiditeitspositie van de stichting is hierdoor goed te noemen. De ratio is hoger dan de door de inspectie vastgestelde signaleringswaarde van 0,75.

Rentabiliteit

Definitie: Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

De rentabiliteit geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat in relatie tot de totale baten.

De rentabiliteit geeft aan hoeveel procent van de totale opbrengsten omgezet wordt in het uiteindelijke resultaat. De stichting heeft van de totale opbrengsten, te weten € 9.404.000 een negatief resultaat behaald van € 1.194.000. Dit houdt in dat 12,7% meer middelen worden ingezet dan worden ontvangen.

De rentabiliteit is hoger dan de door de inspectie vastgestelde signaleringswaarde van - 10%. Dit betreft de signaleringswaarde voor één jaar. De signaleringswaarde voor drie jaar is 0%.

Het resultaat van de stichting is lager dan de signaleringsgrens van de inspectie. Er is sprake van het gepland inzetten van het eigen vermogen van de stichting.

Weerstandsvermogen

Definitie: Het eigen vermogen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Er zijn meerdere definities van het weerstandsvermogen, bovenstaande wordt door de inspectie gebruikt. In deze definitie wordt de rol van het eigen vermogen als risicobuffer voor onvoorziene gebeurtenissen benadrukt.

Het weerstandsvermogen geeft derhalve aan of het vermogen hoog genoeg is om niet-voorziene, tot de reguliere bedrijfsvoering behorende risico's op te vangen. Bij toepassing en verankering van het risicomanagement in de organisatie en het goed functioneren van de planning- en controlcyclus blijven altijd restrisico's achter. Voor het opvangen van de mogelijke financiële effecten moet het bestuur voldoende weerstandsvermogen hebben of opbouwen.

Het weerstandsvermogen is hoger dan de signaleringswaarde van de inspectie.

Huisvestingsratio

Definitie: De som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen gedeeld door de som van de totale lasten (inclusief de financiële lasten).

Het kengetal huisvestingsratio geeft de verhouding aan tussen de huisvestingslasten en de totale lasten.

De inspectie hanteert een signaleringswaarde van 10%. De ratio van de stichting is lager hetgeen aangeeft dat het aandeel van de huisvestingslasten in de totale lasten niet te hoog is.

Ratio weerstandsvermogen

Definitie: beschikbare weerstandcapaciteit (reserves) gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit.

De stichting kent een eigen financieel kengetal. Dit kengetal geeft aan in hoeverre de omvang van het eigen vermogen voldoet aan de intern gestelde benodigde omvang van het eigen vermogen.

De benodigde weerstandscapaciteit is vastgesteld op afgerond € 1.568.000. Gezien de op korte termijn nog voortdurende ontwikkelingen rondom Passend Onderwijs en de financiële kwetsbaarheid van CSO doordat alle drie de scholen speciaal onderwijs, danwel een speciale vorm van onderwijs aanbieden heeft de bestuurder de aanbeveling van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement overgenomen om een ratio voor het weerstandsvermogen van 2 als streefgetal te hanteren. De benodigde weerstandscapaciteit komt daarmee op € 3.134.000.

JAAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2020

En vergelijkende cijfers 2019. - na verwerking resultaatbestemming -

		31-12-2020		31-12-2019	
		€	€	€	€
1	ACTIVA				
1.1	Vaste activa				
1.1.2	Materiële vaste activa	1.022.110		891.368	
1.1.3	Financiële vaste activa	1.755.067		1.755.130	
	<i>Totaal vaste activa</i>		<i>2.777.177</i>		<i>2.646.498</i>
1.2	Vlottende activa				
1.2.2	Vorderingen	352.737		545.569	
1.2.4	Liquide middelen	3.090.667		4.045.498	
	<i>Totaal vlottende activa</i>		<i>3.443.404</i>		<i>4.591.067</i>
	TOTAAL ACTIVA		<u>6.220.582</u>		<u>7.237.565</u>
2	PASSIVA				
2.1	Eigen vermogen	4.346.024		5.540.407	
2.2	Voorzieningen	897.858		782.692	
2.3	Langlopende schulden	1.395		2.495	
2.4	Kortlopende schulden	975.305		911.971	
	TOTAAL PASSIVA		<u>6.220.582</u>		<u>7.237.565</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2020
En vergelijkende cijfers 2019

		2020		Begroot 2020		2019	
		€	€	€	€	€	€
3	Baten						
3.1	Rijksbijdragen OCW	8.971.930		8.701.382		8.744.633	
3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	53.499		48.960		65.691	
3.5	Overige baten	367.711		322.558		297.094	
	<i>Totaal baten</i>		<i>9.393.140</i>		<i>9.072.900</i>		<i>9.107.418</i>
4	Lasten						
4.1	Personeelslasten	8.994.998		8.699.424		8.074.257	
4.2	Afschrijvingen	145.655		154.765		159.406	
4.3	Huisvestingslasten	657.876		773.431		713.329	
4.4	Overige lasten	789.441		798.550		790.442	
	<i>Totaal lasten</i>		<i>10.587.970</i>		<i>10.426.170</i>		<i>9.737.434</i>
	<i>Saldo baten en lasten *</i>		<i>-1.194.829</i>		<i>-1.353.270</i>		<i>-630.016</i>
6	Financiële baten en lasten						
6.1	Financiële baten	10.564		10.000		36.972	
6.2	Financiële lasten	10.119		14.000		8.110	
	<i>Saldo financiële baten en lasten *</i>		<i>445</i>		<i>-4.000</i>		<i>28.862</i>
	Totaal resultaat *		<u>-1.194.384</u>		<u>-1.357.270</u>		<u>-601.154</u>

*(- is negatief)

(Voorstel) bestemming van het resultaat

Een (Voorstel) bestemming van het resultaat is opgenomen na de toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten.

KASSTROOMOVERZICHT 2020

En vergelijkende cijfers 2019

Ref.	2020		2019	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering (saldo baten en lasten)		-1.194.829		-630.016
<i>Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat:</i>				
- Afschrijvingen	4.2	145.655		159.406
- Mutaties voorzieningen	2.2	115.166		184.872
Totaal van aanpassingen voor aansluiting met het bedrijfsresultaat		260.821		344.278
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>				
- Vorderingen	1.2.2-/1.2.2.14	192.463		63.068
- Kortlopende schulden	2.4-/2.4.18	63.285		131.887
Totaal van aanpassingen in werkkapitaal		255.748		194.955
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		-678.260		-90.783
Ontvangen interest	6.1.1-/1.2.2.14	10.933		8.820
Betaalde interest	6.2.1-/2.4.18	10.070		8.110
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		-677.397		-64.398
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	1.1.2	-281.243		-250.659
Desinvesteringen in materiële vaste activa	1.1.2	4.845		-
Overige investeringen in financiële vaste activa	1.1.3	63		19.987
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-276.335		-230.672
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Aflossing langlopende schulden	2.3	-1.100		-655
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		-1.100		-655
Mutatie liquide middelen	1.2.4	-954.831		-295.725
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:				
	2020		2019	
	€	€	€	€
Stand liquide middelen per 1-1		4.045.499		4.341.224
Mutatie boekjaar liquide middelen		-954.831		-295.725
Stand liquide middelen per 31-12		3.090.668		4.045.499

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA, PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO). Op basis van de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs worden Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving toegepast (behoudens afwijkingen aanvullingen in de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs). De jaarrekening is opgesteld in gehele euro's. □

□

Activa en passiva, met uitzondering van het eigen vermogen, worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting. □

□

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar, met uitzondering van het volgende:

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de instelling en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Grondslagen Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair en naar tijdsgelang plaats op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven.
Tevens zijn de activeringsgrenzen vermeld.

Categorie	afschrijvings- termijn in maanden	afschrijvings- percentage per jaar	activerings- grens in €
<u>Gebouwen</u>			
Permanent	480	2,5	n.v.t.
Semi-permanent	240	5,0	n.v.t.
Noodlokalen	120	10,0	n.v.t.
<u>Installaties</u>			
Verwarming	180	6,7	1.000
Alarm	120	10,0	1.000
Liften	180	6,7	1.000
<u>Kantoormeubilair en inventaris</u>			
Bureau's	240	5,0	1.000
Stoelen	120	10,0	1.000
Kasten	240	5,0	1.000
<u>Huishoudelijke apparatuur</u>			
Schoonmaakapparatuur	60	20,0	1.000
<u>Schoolmeubilair en inventaris</u>			
Docentensets	240	5,0	1.000
Leerlingensets	180	6,7	1.000
Schoolborden	240	5,0	1.000
Garderobe	240	5,0	1.000
<u>Onderwijskundige apparatuur en machines</u>			
Kopieerapparatuur	60	20,0	1.000
Audio/video installatie	60	20,0	1.000
Beamer	60	20,0	1.000
Projectiemiddelen	60	20,0	1.000
<u>ICT</u>			
Servers	48	25,0	1.000
Netwerk	120	10,0	1.000
Computers	48	25,0	1.000
Printers	48	25,0	1.000
Telefooncentrale	120	10,0	1.000
Digitale schoolborden	96	12,5	1.000
<u>Leermiddelen</u>			
Methodes	96	12,5	n.v.t.
Spel- en sportmateriaal	96	12,5	1.000
<u>Vervoermiddelen</u>			
Vervoermiddelen	48	25,0	1.000

Gebouwen

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Terreinen

Terreinen worden opgenomen indien sprake is van economisch eigendom. Hiervan is sprake in het geval van eigen investeringen of van doordecentralisatie van de huisvesting. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Financiële vaste activa

Effecten

Effecten worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden de onder de financiële vaste activa opgenomen effecten die:

- geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille; en
- niet tot einde looptijd worden aangehouden;
- gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserves en bestemmingsreserves.

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht.

Omschrijving	Doel	Beperkingen	EUR
- Reserve nulmeting	Dekking van de afschrijvingslasten van de materiële vaste activa	Formele beperking, ontstaan bij de invoering van de lumpsumbekostiging.	4.331

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Voor het contant maken van de waarde van de voorziening wordt gerekend met een rekenrente welke voor eind 2020 wordt bepaald. De berekening is als volgt:

Rekenrente = Wettelijke rente (bron: DNB) +/- Inflatie (bron: CBS).

Bij een negatieve uitkomst van de rekenrente zal deze op nul worden gesteld.

Voor 2020 wordt er gerekend met een rekenrente van 0,00%. Waarbij de waarde voor de wettelijke rente vastgesteld is op 2,00% en de uitgangswaarde voor de inflatie 2,70% is.

Jubileumuitkeringen

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Voor de berekening van de contante waarde van de voorziening wordt gerekend met de rekenrente welke onder het kopje voorzieningen is benoemd. Daarnaast wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

Voorziening levensfasebewust personeelsbeleid

De voorziening levensfasebewust personeelsbeleid wordt opgenomen tegen de contante waarde van de gespaarde uren per einddatum verslagperiode, voor personeelsleden waarbij een opnameplan is overeengekomen. Voor de berekening van de contante waarde van de voorziening wordt gerekend met de rekenrente welke onder het kopje voorzieningen is benoemd. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de opnamekans.

Langdurig zieken

De voorziening langdurig zieke werknemers wordt gevormd door de verwachte salariskosten van langdurig zieke werknemers die waarschijnlijk niet meer zullen terugkeren in het arbeidsproces.

Voorziening groot onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Bij de bepaling voor de voorziening groot onderhoud ultimo 2020 is gebruik gemaakt van de tijdelijke uitzonderingsbepaling conform RJO 4, lid 1c.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste waardering gewaardeerd tegen reële waarde. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Onder deze post valt onder meer vooruitontvangen investeringssubsidies. Deze subsidies moeten zichtbaar in mindering gebracht worden op de materiële vaste activa of als schuld gepresenteerd worden onder vooruitontvangen investeringssubsidies.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen de vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde.

Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen Staat van Baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de bestemde reserves die door het bestuur zijn bepaald.

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de Stichting de condities voor ontvangst kan aantonen.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

De Stichting heeft de toegezegd-pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds in de jaarrekening verwerkt als verplichtingenbenadering.

Voor toegezegde-bijdrageregelingen betaalt de instelling op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen. Behalve de betaling van premies heeft de instelling geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregelingen.

De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

Pensioenregeling

Nederlandse pensioenregelingen:

De instelling heeft op de balans geen eigen pensioenvoorziening opgenomen.

De instelling is volgens de cao aangesloten bij het ABP. De belangrijkste kenmerken van deze regelingen zijn:

- pensioengevende salarisgrondslag is middelloon
- er heeft in 2020 geen indexatie plaatsgevonden
- de dekkingsgraad van het ABP was per 31-12-2020 93,20%
- overige kenmerken zijn te vinden op www.abp.nl

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen betaald door de instelling. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Grondslagen Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

Prijrisico

De instelling loopt risico's ten aanzien van de waardering van effecten, opgenomen onder financiële vaste activa en effecten, opgenomen onder vlottende activa. De instelling beheerst het marktrisico door onderscheid aan te brengen in de portefeuille, en limieten te stellen.

Kredietrisico

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal voldoen aan het treasurybeleid.

Grondslagen van segmentering

In de jaarrekening wordt overeenkomstig de Richtlijn voor Onderwijsinstellingen een segmentatie van de staat van baten en lasten gemaakt in de volgende segmenten: PO, VO

De stichting bestaat uit twee PO-scholen en één VO-school. De baten en lasten zijn toegerekend aan de scholen waar ze betrekking op hebben. De baten en lasten van het bestuur zijn volgens een verdeelsleutel verdeeld over PO en VO:

PO	78%
VO	22%

Deze percentages zijn gebaseerd op leerlingaantallen en aantal FTE's.

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

1 Activa

1.1 Vaste activa

1.1.2 Materiële vaste activa

	1.1.2.1 Gebouwen	1.1.2.2 Terreinen	1.1.2.3 Inventaris en apparatuur	1.1.2.4 Overige materiële vaste activa	Totaal materiële vaste activa
	€	€	€	€	€
Stand per 01-01-2020					
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	257.019	3.302	1.685.979	177.560	2.123.860
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	89.017	468	1.027.392	115.616	1.232.493
Materiële vaste activa per 01-01-2020	168.002	2.834	658.587	61.944	891.367
Verloop gedurende 2020					
Investerings	137.222	-	144.021	-	281.243
Desinvesteringen *	-	-	289.315	1.596	290.911
Afschrijvingen	20.969	165	106.340	18.180	145.654
Afschrijvingen op desinvesteringen *	-	-	284.470	1.596	286.066
Mutatie gedurende 2020	116.253	-165	32.836	-18.180	130.744
Stand per 31-12-2020					
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	394.241	3.302	1.540.685	175.964	2.114.192
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	109.986	633	849.262	132.200	1.092.081
Materiële vaste activa per 31-12-2020	284.255	2.669	691.423	43.764	1.022.111

* Een bedrag van € 286.066 betreft de desinvestering van volledig afgeschreven activa dat niet meer in de scholen aanwezig is.

1.1.3	Financiële vaste activa	Boek- waarde 1-1-2020	Investe- ringen 2020	Desinves- teringen 2020	Waarde- verandering 2020	Resultaat 2020	Boek- waarde 31-12-2020
		€	€	€	€	€	€
1.1.3.7	Effecten	1.755.130	-	-	-63	-	1.755.067
	Totaal Financiële vaste activa	1.755.130	-	-	-63	-	1.755.067

1.1.3.7	Effecten	Boek- waarde 1-1-2020	Investe- ringen 2020	Desinves- teringen 2020	Waarde- verandering 2020	Boek- waarde 31-12-2020
		€	€	€	€	€
1.1.3.7.3	Overige obligaties	1.755.130	-	-	-63	1.755.067
	Totaal Effecten	1.755.130	-	-	-63	1.755.067

1.2 Vlottende activa

1.2.2	Vorderingen	31-12-2020	31-12-2019
		€	€
1.2.2.2	OCW	224.425	341.258
1.2.2.3	Gemeenten	16.820	6.350
1.2.2.10	Overige vorderingen	51.431	126.684
	<i>Subtotaal vorderingen</i>	<i>292.676</i>	<i>474.292</i>
1.2.2.12	Vooruitbetaalde kosten	55.017	65.864
1.2.2.14	Te ontvangen interest	5.044	5.413
	<i>Overlopende activa</i>	<i>60.061</i>	<i>71.277</i>
	Totaal Vorderingen	352.737	545.569

Alle vorderingen genoemd onder 1.2.2 hebben een looptijd korter dan een jaar .

1.2.2.3	Gemeenten	31-12-2020	31-12-2019
		€	€
1.2.2.3.2	OZB en heffingen	16.820	-
1.2.2.3.3	Additionele aanvragen	-	6.350
	Totaal Gemeenten	16.820	6.350

1.2.2.10	Overige vorderingen	31-12-2020	31-12-2019
		€	€
1.2.2.10.1	Vervangingsfonds	-	29.331
1.2.2.10.2	Huur en medegebruik	31.640	19.984
1.2.2.10.7	Accres, combinatiefunctionaris	5.556	-
1.2.2.10.7	UWV, compensatie transitievergoedingen	-	55.741
1.2.2.10.7	Samenwerkingsverbanden	882	16.776
1.2.2.10.7	Overige vorderingen	13.354	4.853
	Totaal Overige vorderingen	51.431	126.684

1.2.4	Liquide middelen	31-12-2020		31-12-2019	
		€	€	€	€
1.2.4.1	Kasmiddelen		886		423
1.2.4.2	Tegoeden op bankrekeningen		3.089.782		4.045.076
	Totaal liquide middelen		<u>3.090.668</u>		<u>4.045.499</u>

2 Passiva

2.1 Eigen vermogen

	Stand per 01-01- 2019	Resultaat 2019	Overige mutaties	Stand per 31-12- 2019	Stand per 01-01- 2020	Resultaat 2020	Overige mutaties	Stand per 31-12- 2020
	€	€	€	€	€	€	€	€
2.1.1 Eigen vermogen								
2.1.1.1 Algemene reserve	6.128.755	-596.545	-	5.532.210	5.532.210	-1.190.517	-	4.341.693
2.1.1.2 Bestemmingsreserves (publiek)	12.806	-4.608	-	8.198	8.198	-3.867	-	4.331
Totaal Eigen vermogen	6.141.561	-601.153	-	5.540.408	5.540.408	-1.194.384	-	4.346.024

De toelichting over de beperkte doelstellingen van de reserves zijn vermeld in de Grondslagen.

2.1.1.2 Bestemmingsreserves (publiek)

	Stand per 01-01- 2019	Resultaat 2019	Overige mutaties	Stand per 31-12- 2019	Stand per 01-01- 2020	Resultaat 2020	Overige mutaties	Stand per 31-12- 2020
	€	€	€	€	€	€	€	€
2.1.1.2.10 Reserve nulmeting	12.806	-4.608	-	8.198	8.198	-3.867	-	4.331
Totaal bestemmingsreserves (publiek)	12.806	-4.608	-	8.198	8.198	-3.867	-	4.331

2.2 Voorzieningen

	Stand per 01-01- 2020	Dotatie 2020	Onttrek- king 2020	Vrijval 2020	Rente mutatie*	Stand per 31-12- 2020	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1 Personele voorzieningen	197.064	118.990	10.199	-	-	305.855	110.800	114.993	80.062
2.2.3 Voorzieningen voor groot onderhoud	585.628	201.253	194.878	-	-	592.003	592.003	-	-
Totaal Voorzieningen	782.692	320.243	205.077	-	-	897.858	702.803	114.993	80.062

* bij netto contante waarde

2.2.1 Personele voorzieningen

	Stand per 01-01- 2020	Dotatie 2020	Onttrek- king 2020	Vrijval 2020	Rente mutatie*	Stand per 31-12- 2020	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1.2 Levensfasebewust personeelsbeleid	16.375	5.650	-	-	-	22.025	-	22.025	-
2.2.1.4 Jubileum-uitkeringen	180.689	12.812	10.199	-	-	183.302	26.908	76.332	80.062
2.2.1.6 Langdurig zieken	-	100.528	-	-	-	100.528	83.892	16.636	-
Totaal personele voorzieningen	197.064	118.990	10.199	-	-	305.855	110.800	114.993	80.062

* bij netto contante waarde

2.3 Langlopende schulden

	Stand per 01-01- 2020	Aangege- ne lening in 2020	Aflossing in 2020	Stand per 31-12- 2020	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rente per- centage
	€	€	€	€	€	€	
2.3.7 Overige langlopende schulden	2.495	-	1.100	1.395	1.395	-	0,000%
Totaal Langlopende schulden	2.495	-	1.100	1.395	1.395	-	

2.3.7 Overige langlopende schulden

	Stand per 01-01- 2020	Aangege- ne lening in 2020	Aflossing in 2020	Stand per 31-12- 2020	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rente per- centage
	€	€	€	€	€	€	
2.3.7.5 Vooruitontvangen investeringssubsidies	2.495	-	1.100	1.395	1.395	-	0,000%
Totaal Overige langlopende schulden	2.495	-	1.100	1.395	1.395	-	

2.4 Kortlopende schulden

	31-12-2020		31-12-2019	
	€	€	€	€
2.4.6 Schulden aan gemeenten		25.407		-
2.4.8 Crediteuren		146.236		182.922
2.4.9 Belastingen en premies sociale verzekeringen		375.066		301.561
2.4.10 Schulden terzake van pensioenen		96.718		95.736
2.4.12 Kortlopende overige schulden		25.460		22.749
<i>Subtotaal kortlopende schulden</i>		<i>668.887</i>		<i>602.968</i>
2.4.14 Vooruit ontvangen subsidies OCW		19.889		24.269
2.4.15 Vooruit ontvangen investeringssubsidies		382		655
2.4.16 Vooruit ontvangen bedragen		43.184		23.750
2.4.17 Vakantiegeld en vakantiedagen		235.992		234.655
2.4.18 Te betalen interest		49		-
2.4.19 Overige overlopende passiva		6.923		25.674
<i>Overlopende passiva</i>		<i>306.419</i>		<i>309.003</i>
Totaal Kortlopende schulden		975.306		911.971

2.4.9 Belastingen en premies sociale verzekeringen

	31-12-2020		31-12-2019	
	€	€	€	€
2.4.9.1 Loonheffing		297.046		269.634
2.4.9.3 Premies sociale verzekeringen		78.020		31.927
Totaal Belastingen en premies sociale verzekeringen		375.066		301.561

2.4.12 Overige kortlopende schulden

	31-12-2020		31-12-2019	
	€	€	€	€
2.4.12.4 Netto salarissen		7.915		4.822
2.4.12.8 Overige geldstromen		12.952		14.749
2.4.12.8 Accountantscontrole		961		916
2.4.12.8 Overige schulden		3.632		2.262
Totaal Overige kortlopende schulden		25.460		22.749

2.4.19 Overige overlopende passiva

	31-12-2020		31-12-2019	
	€	€	€	€
2.4.19.1 Vooruitontvangen subsidie Gemeente, impuls baankansen		-		18.585
2.4.19.6 Overige overlopende passiva		6.923		7.089
Totaal overige overlopende passiva		6.923		25.674

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Rechten

Er zijn geen niet uit balans blijvende rechten die hier moeten worden toegelicht.

Verplichtingen

De volgende niet uit balans blijvende verplichtingen worden hieronder toegelicht.

Vlg Nr.	Omschrijving	Periode van t/m		Loop- tijd Mndn	Bedrag per maand €	Bedrag verslag- jaar €	Bedrag < 1 jaar €	Bedrag 1 - 5 jaar €	Bedrag > 5 jaar €	Bedrag totaal €
1	Canon kopieerapparatuur (De Pinsenhof)	17-1-2020	17-6-2026	77	590	6.785	7.080	28.320	3.245	38.645
2	Ricoh kopieerapparatuur (De Zonnehoek)	1-7-2019	1-7-2022	36	1.014	12.171	12.171	6.085	-	18.256
3	Canon kopieerapparatuur (De Boog)	1-5-2019	1-5-2026	84	785	9.423	9.423	37.694	3.141	50.259

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

3 Baten

3.1	Rijksbijdragen	2020		Begroot 2020		2019	
		€	€	€	€	€	€
3.1.1	Rijksbijdragen						
3.1.1.1	Rijksbijdrage OCW	8.300.645		8.123.442		8.059.503	
	Totaal Rijksbijdrage		8.300.645		8.123.442		8.059.503
3.1.2	Overige subsidies						
3.1.2.1	Overige subsidies OCW	246.930		215.366		199.045	
	Totaal Rijksbijdragen		246.930		215.366		199.045
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV		424.355		362.573		486.085
	Totaal Rijksbijdragen		8.971.930		8.701.381		8.744.633

3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	2020		Begroot 2020		2019	
		€	€	€	€	€	€
3.2.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden						
3.2.2.2	Overige gemeentelijke en Gemeenschappelijke Regelingen - bijdragen en -subsidies	53.499		48.960		65.691	
	Totaal Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		53.499		48.960		65.691
	Totaal overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		53.499		48.960		65.691

Overige gemeentelijke en Gemeenschappelijke Regelingen -bijdragen en -subsidies

Vergoeding gymzaal	23.297	23.000	22.324
Vergoeding parkeergarage	11.128	11.000	10.953
Vrijval investeringssubsidie gemeente	490	530	530
Project ESF	-	-	24
Impuls baankansen	18.585	14.430	31.860
	53.499	48.960	65.691

3.5	Overige baten	2020		Begroot 2020		2019	
		€	€	€	€	€	€
3.5.1	Verhuur	147.851		135.000		134.509	
3.5.5	Ouderbijdragen	14.260		26.200		26.921	
3.5.9	Opbrengst kantine	3.283		4.000		3.105	
3.5.10	Overige	202.318		157.358		132.559	
	Totaal overige baten		367.712		322.558		297.094
	<u>Overige</u>						
	Subsidie combinatiefunctionaris	33.333		33.000		33.333	
	Vrijval investeringssubsidies overige	883		-		166	
	LGF via derden	90		-		164	
	Premiedifferentiatie	9.392		-		10.694	
	Uitkering herwaardering OOP-functie	79.599		79.600		-	
	Overige personele opbrengsten	38.749		5.758		41.506	
	Subsidie impuls muziekonderwijs	15.000		15.000		19.861	
	Overige opbrengsten	25.271		24.000		26.835	
			<u>202.318</u>		<u>157.358</u>		<u>132.559</u>
4	Lasten						
4.1	Personeelslasten						
		€	€	€	€	€	€
4.1.1	Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten						
4.1.1.1	Lonen en salarissen	5.840.691		7.606.924		5.429.744	
4.1.1.2	Sociale lasten	1.105.789		-		1.151.744	
4.1.1.5	Pensioenpremies	816.274		-		841.061	
	Totaal lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten		7.762.754		7.606.924		7.422.549
4.1.2	Overige personele lasten						
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	108.791		14.000		16.636	
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	872.754		760.000		559.724	
4.1.2.3	Overige	282.166		331.500		318.153	
	Totaal overige personele lasten		1.263.711		1.105.500		894.513
4.1.3	Ontvangen uitkeringen personeel						
4.1.3.2	Uitkeringen van het Vervangingsfonds	8.440		-		184.985	
4.1.3.3	Overige uitkeringen personeel	23.026		13.000		57.820	
	Af: Ontvangen uitkeringen personeel		31.466		13.000		242.805
	Totaal personele lasten		8.994.999		8.699.424		8.074.257
	<u>Overige</u>						
	(Na)scholing	136.703		186.500		172.209	
	Kosten BGZ	61.995		60.500		59.043	
	Begeleiding personeel	10.452		5.000		5.230	
	Schoolbegeleiding	10.726		8.000		8.700	
	Verrekening uitkeringen	49.505		-		36.208	
	Overige personele lasten	12.785		71.500		36.763	
			<u>282.166</u>		<u>331.500</u>		<u>318.153</u>

Gemiddeld aantal werknemers

Het gemiddeld aantal werknemers bedraagt 163 in 2020 (2019: 160). Hieronder is de onderverdeling te vinden van het gemiddeld aantal werknemers.

	2020	2019
Bestuur / Management	7	6
Personeel primair proces	90	90
Ondersteunend personeel	66	64
Totaal gemiddeld aantal werknemers	<u>163</u>	<u>160</u>

4.2 Afschrijvingen

	2020	Begroot 2020	2019
	€	€	€
4.2.2 Afschrijvingen op materiële vaste activa	145.655	154.765	159.406
Totaal afschrijvingen	<u>145.655</u>	<u>154.765</u>	<u>159.406</u>

4.2.2 Afschrijvingen op materiële vaste activa

	2020	Begroot 2020	2019
	€	€	€
4.2.2.1 Gebouwen	20.970	18.360	14.467
4.2.2.2 Terreinen	165	170	165
4.2.2.3 Inventaris en apparatuur	117.295	129.015	133.936
4.2.2.4 Overige materiële vaste activa	7.225	7.220	10.838
Totaal afschrijvingen	<u>145.655</u>	<u>154.765</u>	<u>159.406</u>

4.3 Huisvestingslasten

	2020	Begroot 2020	2019
	€	€	€
4.3.1 Huur	10.304	11.000	10.367
4.3.3 Onderhoudslasten (klein onderhoud)	115.707	160.000	137.021
4.3.4 Energie en water	118.104	124.600	129.260
4.3.5 Schoonmaakkosten	168.930	170.000	162.084
4.3.6 Belastingen en heffingen	26.378	34.500	31.459
4.3.7 Dotatie onderhoudsvoorziening	201.253	260.331	216.782
4.3.8 Overige	17.201	13.000	26.356
Totaal huisvestingslasten	<u>657.877</u>	<u>773.431</u>	<u>713.329</u>

4.4 Overige lasten

	2020	Begroot 2020	2019
	€	€	€
4.4.1 Administratie en beheerlasten	197.190	196.300	188.940
4.4.2 Inventaris en apparatuur	27.080	31.000	27.512
4.4.3 Leer- en hulpmiddelen	244.153	217.800	231.965
4.4.5 Overige	321.018	353.450	342.025
Totaal overige lasten	<u>789.441</u>	<u>798.550</u>	<u>790.442</u>

4.4.1	Administratie en beheerlasten	2020		Begroot 2020		2019	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1.1	Administratie en beheerslasten	151.132		148.300		136.946	
4.4.1.2	Reis- en verblijfkosten	13.064		13.800		13.167	
4.4.1.3	Telefoon- en portokosten	28.996		29.300		33.475	
4.4.1.4	Kantoorartikelen	2.744		3.500		4.112	
4.4.1.5	Overige administratie- en beheerslasten	1.253		1.400		1.241	
	Totaal administratie- en beheerslasten		197.189		196.300		188.941

Separate specificatie kosten instellingsaccountant

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantsshonoraria (reeds onderdeel van 4.4.1) ten laste van het resultaat gebracht:

		2020		Begroot 2020		2019	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1.1.1	Controle van de jaarrekening	4.807		4.800		4.580	
			4.807		4.800		4.580

Uitsplitsing honoraria naar accountantskantoor

Alle hierboven opgesomde werkzaamheden zijn verricht door hetzelfde accountantskantoor in het huidig en/of vorig boekjaar.

Honoraria met betrekking tot de werkzaamheden

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de stichting zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties). De kosten voor de controle zijn inclusief bekostiging en omzetbelasting.

Bovenstaande accountantsshonoraria zijn verwerkt op basis van het lastenstelsel.

4.4.5	Overige lasten	2020		Begroot 2020		2019	
		€	€	€	€	€	€
4.4.5.1	Wervingskosten	23.852		19.000		7.909	
4.4.5.2	Representatiekosten	23.795		20.500		40.394	
4.4.5.3	Huishoudelijke kosten	29.896		19.000		24.160	
4.4.5.4	Buitenschoolse cq bijzondere activiteiten	23.901		36.000		23.492	
4.4.5.6	Contributies	15.296		16.200		14.490	
4.4.5.7	Abonnementen	6.261		4.850		4.596	
4.4.5.8	Medezeggenschapsraad	2.941		5.500		5.322	
4.4.5.9	Verzekeringen	1.250		4.200		35	
4.4.5.10	Reproductiekosten, drukwerk, schoolgids	58.676		59.000		56.723	
4.4.5.11	Toetsen en testen	6.532		10.000		9.611	
4.4.5.12	Culturele vorming	5.233		5.500		3.541	
4.4.5.13	Schoolzwemmen	31.772		32.000		31.273	
4.4.5.13	Kantinekosten	3.735		10.000		8.496	
4.4.5.13	Examenkosten	5.810		9.000		8.191	
4.4.5.13	Public Relations	32.706		31.500		45.655	
4.4.5.13	Uitgaven overige geldstromen	16.451		45.200		32.518	
4.4.5.13	Overige overige lasten	32.910		26.000		25.621	
	Totaal overige lasten		321.018		353.450		342.025

6 Financiële baten en lasten

6.1	Financiële baten	2020		Begroot 2020		2019	
		€	€	€	€	€	€
6.1.1	Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	10.564		10.000		11.297	
6.1.4	Overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten	-		-		25.675	
	Totaal financiële baten		<u>10.564</u>		<u>10.000</u>		<u>36.972</u>
6.2	Financiële lasten	2020		Begroot 2020		2019	
		€	€	€	€	€	€
6.2.1	Rentelasten en soortgelijke lasten	10.119		14.000		8.110	
	Totaal financiële lasten		<u>10.119</u>		<u>14.000</u>		<u>8.110</u>
	Nettoresultaat *		<u>-1.194.384</u>		<u>-1.357.270</u>		<u>-601.154</u>

*- is negatief

(VOORSTEL) BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

		Resultaat 2020	
		€	€
2.1.1	Algemene reserve (publiek)		-1.190.517
2.1.2	<u>Bestemmingsreserves (publiek)</u>		
2.1.2.10	Reserve nulmeting	-3.867	
	Totaal bestemmingsreserves publiek		-3.867
	Totaal resultaat		-1.194.384

GESEGMENTEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2020

En vergelijkende cijfers 2019

PO

		2020		Begroot 2020		2019	
		€	€	€	€	€	€
3	Baten						
3.1	Rijksbijdragen OCW	6.563.840		6.361.846		6.321.350	
3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	43.064		38.530		47.781	
3.5	Overige baten	326.385		280.558		253.294	
	<i>Totaal baten</i>		6.933.289		6.680.933		6.622.425
4	Lasten						
4.1	Personeelslasten	7.116.604		6.799.754		6.220.875	
4.2	Afschrijvingen	108.962		117.265		116.842	
4.3	Huisvestingslasten	511.305		597.125		533.794	
4.4	Overige lasten	573.097		537.170		542.422	
	<i>Totaal lasten</i>		8.309.969		8.051.314		7.413.933
	<i>Saldo baten en lasten *</i>		-1.376.680		-1.370.380		-791.508
6	Saldo financiële baten en lasten *		348		-3.120		22.512
	Totaal resultaat *		-1.376.332		-1.373.500		-768.996

*(- is negatief)

GESEGMENTEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2020

En vergelijkende cijfers 2019

VO

		2020		Begroot 2020		2019	
		€	€	€	€	€	€
3	Baten						
3.1	Rijksbijdragen OCW	2.408.091		2.339.536		2.423.282	
3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	10.435		10.430		17.910	
3.5	Overige baten	41.326		42.000		43.800	
	<i>Totaal baten</i>		<i>2.459.852</i>		<i>2.391.966</i>		<i>2.484.992</i>
4	Lasten						
4.1	Personeelslasten	1.878.393		1.899.670		1.853.381	
4.2	Afschrijvingen	36.693		37.500		42.564	
4.3	Huisvestingslasten	146.571		176.306		179.535	
4.4	Overige lasten	216.343		261.380		248.021	
	<i>Totaal lasten</i>		<i>2.278.001</i>		<i>2.374.856</i>		<i>2.323.501</i>
	<i>Saldo baten en lasten *</i>		<i>181.851</i>		<i>17.110</i>		<i>161.491</i>
6	Saldo financiële baten en lasten *		98		-880		6.350
	Totaal resultaat *		181.949		16.230		167.841

*(- is negatief)

Resultaat op bedrijfsniveau

Totaal resultaat PO	-1.376.332	-1.373.500	-768.996
Totaal resultaat VO	181.949	16.230	167.841
Totaal resultaat op bedrijfsniveau (zie Staat van baten en lasten)	<u>-1.194.384</u>	<u>-1.357.270</u>	<u>-601.154</u>

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier dienen te worden toegelicht.

VERBONDEN PARTIJEN

De verbonden partijen die toegelicht dienen te worden, zijn hieronder opgenomen.

Verbonden partij, minderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm 2020	Statutaire zetel	Code activiteiten	Deelname-percentage
Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Apeldoorn VO	Stichting	Apeldoorn	4	0%
Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Apeldoorn PO	Stichting	Apeldoorn	4	0%

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

VERANTWOORDING SUBSIDIES

De subsidies die toegelicht dienen te worden, zijn hieronder opgenomen.

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

(Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a en EZ regelingen betrekking hebbend op de EZ subsidies)

Omschrijving	Toewijzing		Prestatie is ultimo 2020 conform subsidiebeschikking	
	Kenmerk	Datum	geheel afgerond	niet afgerond
Subsidie voor studieverlof	1007171-1	20-09-2019	x	
Subsidie zij-instroom	994460-1	15-04-2019	x	
Subsidie voor studieverlof	1091275-1	22-09-2020		x

WNT-VERANTWOORDING 2020

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. De WNT schrijft voor dat de beloning van topfunctionarissen verantwoord dient te worden in de jaarrekening, ook als de beloning beneden de norm blijft. Voor overige functionarissen geldt publicatieplicht alleen als de norm overschreden wordt.

Indeling en bezoldigingsklasse

De indeling van de rechtspersonen of instellingen over de bezoldigingsklassen gebeurt op basis van drie generieke instellingscriteria te weten:

- (a) de gemiddelde totale baten per kalenderjaar
- (b) het gemiddelde aantal leerlingen, deelnemers of studenten, en
- (c) het gewogen aantal onderwijssoorten of -sectoren.

Deze instellingscriteria bieden een weergave van de zwaarte van de functie van de topfunctionaris gebaseerd op functiewaarderingsverhoudingen. Gezamenlijk geven de criteria een indicatie van de complexiteit van de betreffende bestuursfunctie.

Voor ieder criterium wordt een schaal gehanteerd. Uit de score op die schaal volgt een aantal complexiteitspunten. Het totaal van deze complexiteitspunten bepaalt in welke bezoldigingsklasse de rechtspersoon of instelling valt en welk bezoldigingsmaximum daarmee van toepassing is op de topfunctionaris(sen). Voor de bepaling van de complexiteitspunten verwijzen wij naar de Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren.

Complexiteitspunten

Aantal complexiteitspunten per instellingscriteria:	2020
Gemiddelde totale baten	4
Gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	1
Gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	4
Totaal aantal complexiteitspunten	9
Bezoldigingsklasse	D
Bezoldigingsmaximum	€ 157.000

Afwijkende bezoldiging

Er is geen afwijkende bezoldiging van toepassing voor het verslagjaar 2020.

WNT-VERANTWOORDING 2020

1a. Leidinggevend topfunctionaris met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling

De volgende leidinggevend topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt, zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Naam	D.J. Rensink	L.H. Wijtsma
Functiegegevens (2020)		
Functie(s)	Voorzitter Raad van Bestuur	Voorzitter Raad van Bestuur
Aanvang functie	01-01	01-09
Afloop functie	31-08	31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,600	0,900
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging (2020)		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	49.312	28.867
Beloningen betaalbaar op termijn	7.877	5.190
Subtotaal bezoldiging	57.189	34.057
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	57.189	34.057
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	62.800	47.100
Het bedrag van de overschrijding	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens (2019)		
Functie(s)	Voorzitter Raad van Bestuur	
Aanvang functie	01-01	
Afloop functie	31-12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,658	
Dienstbetrekking	Ja	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	70.835	
Beloningen betaalbaar op termijn	12.832	
Subtotaal bezoldiging	83.667	
Bezoldiging	83.667	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	100.062	

WNT-VERANTWOORDING 2020

1b. Leidinggevend topfunctionaris zonder dienstbetrekking maand 1 - 12 van de functievervulling

Niet van toepassing, er zijn geen leidinggevend topfunctionarissen zonder dienstbetrekking maand 1- 12 van de functievervulling.

1c. Toezichthoudend topfunctionaris

Niet van toepassing, er zijn geen toezichthoudend topfunctionarissen

WNT-VERANTWOORDING 2020

1d. Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

De volgende leidinggevende topfunctionarissen en toezichhoudende topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Naam	Functie
R.C.H. Steneker	Voorzitter tot 1-8-2020
P.J.H. Bouwsema	Voorzitter
L. van Oorspronk	Lid
F.H. ten Klooster	Lid
L. Vos	Lid vanaf 1-12-2020

Er zijn geen leidinggevende topfunctionarissen of toezichhoudende topfunctionarissen die kunnen worden aangemerkt als topfunctionaris.

WNT-VERANTWOORDING 2020

1e. De totale bezoldiging van meer dan € 1.700 voor een topfunctionaris, voor alle functies bij het bevoegd gezag en eventuele aan het bevoegd gezag gelieerde rechtspersonen

Niet van toepassing, er zijn geen topfunctionarissen inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt, met een of meerdere functies bij het bevoegd gezag of aan het bevoegd gezag gelieerde rechtspersonen met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700.

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700 waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is

Niet van toepassing, er zijn geen leidinggevende topfunctionarissen inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt, met een totale bezoldiging van meer dan € 1.700 waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is.

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.700 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is

Niet van toepassing, er zijn geen leidinggevende topfunctionarissen en toezichthoudende topfunctionarissen inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt, met een bezoldiging van € 1.700 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Niet van toepassing, er zijn geen topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt, waaraan een uitkering is verstrekt.

3. Niet-topfunctionarissen boven de norm

Niet van toepassing, er zijn geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die een bezoldiging boven het individueel toepasselijk drempelbedrag hebben ontvangen.

GEGEVENS OVER DE RECHTSPERSOON

Naam: Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Apeldoorn
Rechtsvorm: Stichting
Zetel: Apeldoorn
KvK nummer: 40103192

Adres: Meester van Hasseltlaan 57, 7316 DK Apeldoorn
Telefoon: 055-5889889
Internetsite: www.cso-apeldoorn.nl

Contactpersoon: L.H. Wijtsma
E-mailadres: e.wijtsma@cso-apeldoorn.nl

Bestuursnummer: 72464

BRIN-nummers: 01FJ De Prinsenhof
02VX De Zonnehoek
15DN De Boog

ONDERTEKENING DOOR BESTUURDERS EN RAAD VAN TOEZICHT

Bestuurder(s)

				Reden niet ondertekend /
Naam	Plaats	Datum	Ondertekend	Ondertekening

Toeziethouder(s)

				Reden niet ondertekend /
Naam	Plaats	Datum	Ondertekend	Ondertekening

OVERIGE GEGEVENS

STATUTAIRE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Er is statutair niets geregeld inzake de bepaling van het resultaat.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vier pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vier pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vier pagina's)

Pagina voor de controleverklaring
(beslaat vier pagina's)